

STRATEGIA ROZWOJU GMINY MYKANÓW DO ROKU 2030

Opracowanie:

Spis treści

Wstęp	4
Uwarunkowania, kontekst i kluczowe ustalenia diagnostyczne	5
Uwarunkowania prawne	5
Podstawa prawna	5
Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi	6
OSI w strategii rozwoju województwa a zakres planowanych działań gminy	13
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	23
Wnioski z diagnozy, w tym z badań społecznych	27
Wnioski z diagnozy	27
Wnioski z badań ankietowych	32
Analiza SWOT	33
Część strategiczna	36
Kluczowe potencjały i wyzwania rozwojowe	36
Wizja i misja rozwoju gminy	38
Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	40
Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych	44
Rezultaty planowanych działań	50
Część wdrożeniowa	51
System zarządzania strategią	51
Monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii	52
Instrumenty realizacji strategii	54
Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	55
Analiza oddziaływania na środowisko realizacji Strategii Rozwoju Gminy Mykanów do roku 2030	55
Finansowanie strategii	63
Ewaluacja ex-ante	66
Załącznik nr 1 Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej	70
Portret terytorialny gminy Mykanów	70
Analiza danych zastanych	72
Gmina oczami mieszkańców	91
Załącznik nr 2 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	101
Polityka przestrzenna - instrumentalizacja	101
Rekomendacje dla polityki przestrzennej	101
Załącznik nr 3 Mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego	106

Wstęp

„Strategia rozwoju gminy Mykanów do roku 2030” to dokument stanowiący wsparcie dla władz samorządu w strategicznym zarządzaniu zasobami i potencjałami gminy oraz reagowaniu na występujące bariery rozwojowe i umożliwiające monitorowanie poziomu jej rozwoju. Kluczowym potencjałem gminy Mykanów od lat są przede wszystkim przedsiębiorczy mieszkańcy oraz aktywność inwestycyjna samorządu, co stanowi szansę do wzmocnienia lokalnej gospodarki. Wielokierunkowy rozwój gminy, poza silnym kapitałem ludzkim i społecznym, warunkuje również dogodne położenie i atrakcyjność inwestycyjna, a ich wykorzystanie daje możliwość na wzmocnienie konkurencyjności gminy, zarówno jako ośrodka gospodarczego, jak i osiedleńczego.

Niniejsza Strategia składa się z części diagnostycznej, strategicznej i wdrożeniowej, które zostały opracowane w formule partycypacyjno-ekspertskiej. W prace nad dokumentem zostali zaangażowani mieszkańcy oraz przedstawiciele władz gminy i podmioty zewnętrzne, co pozwoliło na wypracowanie rozwiązań odpowiadających potrzebom różnych grup interesariuszy. Część diagnostyczna została oparta na wynikach badań ilościowych i jakościowych oraz analizie dostępnych informacji i danych statystycznych. Opracowanie powstało również w oparciu o zapisy nadrzędnych dokumentów strategicznych i planistycznych obowiązujących na szczeblu krajowym i regionalnym, dzięki czemu jego założenia wpisują się w politykę rozwojową województwa śląskiego i Polski. Na podstawie zidentyfikowanych na drodze diagnozy kluczowych potencjałów i barier rozwojowych opracowano natomiast wizję i misję rozwoju gminy Mykanów w perspektywie 2030 roku, które przedstawiono w części strategicznej dokumentu. Zawarto w niej również cele strategiczne, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia oczekiwanych rezultatów, a także charakterystykę i strukturę kierunków działań wraz z ich opisem. W części wdrożeniowej przedstawiono natomiast system realizacji strategii, gdzie zebrano wytyczne dotyczące monitoringu, ewaluacji i aktualizacji strategii oraz sporządzania dokumentów wykonawczych. Strategia określa także ramy finansowe i źródła finansowania, które umożliwią realizację jej założeń.

Gmina Mykanów obrała sobie cel, jakim jest wykorzystanie posiadanych potencjałów do zwiększenia konkurencyjności lokalnej gospodarki, rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego oraz zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańcom przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska przyrodniczego i wzmocnieniu odporności na zmiany klimatu. Niniejszy dokument stanowi swoisty ramowy plan działania i wyznacza kierunki przedsięwzięć, których realizacja w perspektywie 2030 roku przyczyni się do wielokierunkowego rozwoju gminy Mykanów i osiągnięcia zamierzonych rezultatów w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Uwarunkowania, kontekst i kluczowe ustalenia diagnostyczne

Uwarunkowania prawne

Podstawa prawna

Sposób i tryb opracowania Strategii Rozwoju Gminy Mykanów do roku 2030 uwarunkowane są zapisami ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 roku (Dz.U. z 2022 poz. 559 z późn. zm.), która stanowi podstawę prawną dla sporządzania tego typu dokumentów. Artykuł 10e pkt. 1 i 2 wprost wskazują, że gmina może opracować strategię rozwoju, jednak musi być ona spójna ze strategią rozwoju województwa oraz strategią rozwoju ponadlokalnego. W pkt. 3 przywołanego artykułu ustawodawca wskazał, że strategia rozwoju gminy musi zawierać wnioski z diagnozy wynikającej z art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057 z późn. zm.). Diagnoza ta przygotowywana jest na potrzeby strategii rozwoju gminy i określa:

1. cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
2. kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
3. oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
4. model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy (sporządzany w wersji tekstowej i graficznej);
5. ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
6. obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 oraz z 2021 r. poz. 1038 i 1834), wraz z zakresem planowanych działań (sporządzany w wersji tekstowej i graficznej);
7. obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań (sporządzany w wersji tekstowej i graficznej);
8. system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
9. ramy finansowe i źródła finansowania.

Zgodnie z artykułem 10f punkty 1-3 to rada gminy w drodze uchwały określa szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu strategii rozwoju gminy, w tym także tryb konsultacji. Projekt strategii rozwoju gminy przygotowuje wójt i przedkłada go zarządowi województwa w celu zaopiniowania pod kątem zgodności z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, które zostały zawarte w strategii rozwoju województwa.

Strategia rozwoju gminy przyjmowana jest w drodze uchwały przez radę gminy i podlega aktualizacji jeśli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy lub jest to konieczne dla zachowania spójności z dokumentami nadrzędnymi.

Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi

Podstawy formułowania zapisów strategii określają w szczególności: (1) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, (2) ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, (3) ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Prezentowana strategia rozwoju gminy wpisuje się w ustalenia nadrzędnych dokumentów planistycznych przyjętych na poziomie krajowym i regionalnym. Przedstawione opracowanie jest zgodne m.in. z następującymi kluczowymi dokumentami:

1. Rządowym Funduszem - Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych
2. Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 – KSRR 2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Znajdują się tam postanowienia SOR określone w filarze rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony;
3. Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”;
4. Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+;
5. Strategią Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Północnego Województwa Śląskiego;
6. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Mykanów.

W dalszej części Strategii wskazano odwołania do obszarów strategicznej interwencji znajdujących się w strategii rozwoju województwa, określających kluczowe obszary rozwoju gminy Mykanów.

Ponieważ ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 roku (Dz.U. z 2022, poz. 559 z późn. zm.) wskazuje strategię rozwoju województwa jako główny dokument nadrzędny względem strategii rozwoju gminy, poniżej odniesiono się do Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, wskazując na cele strategiczne zawarte w Strategii określające województwo śląskie jako region odpowiedzialnej transformacji gospodarczej, region przyjazny dla mieszkańca, region wysokiej jakości środowiska i przestrzeni oraz jako region sprawnie zarządzany. Wojewódzka strategia wyznacza także obszary wymagające szczególnego wsparcia, tj. obszary strategicznej interwencji (OSI), które opisano w dalszej części opracowania. Rozwój województwa opiera się o 4 cele strategiczne, w ramach których wskazane są cele operacyjne i kierunki interwencji (działań), które przyczyniają się do osiągnięcia wizji rozwoju:

CEL STRATEGICZNY A

Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej

Cel operacyjny: A.1. Konkurencyjna gospodarka

Cel operacyjny: A.2. Innowacyjna gospodarka

Cel operacyjny: A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość

CEL STRATEGICZNY B

Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca

Cel operacyjny: B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych.

Cel operacyjny: B.2. Aktywny mieszkaniec

Cel operacyjny: B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki

CEL STRATEGICZNY C

Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni

Cel operacyjny: C.1. Wysoka jakość środowiska

Cel operacyjny: C.2. Efektywna infrastruktura

Cel operacyjny: C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu

CEL STRATEGICZNY D

Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym

Cel operacyjny: D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny

Cel operacyjny: D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu

Cel operacyjny: D.3. Nowoczesna administracja publiczna

Strategia Rozwoju Gminy Mykanów do roku 2030 to również dokument realizujący i wpisujący się w zapisy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+, który stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki przestrzennej na poziomie regionalnym. Zgodność z tym dokumentem wpisuje się w konieczność zachowania spójności pomiędzy dokumentami różnych poziomów organizacyjnych.

Dokumenty planistyczne z zakresu gospodarki wodnej

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233 z późn. zm.) reguluje gospodarowanie wodami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, w szczególności kształtowanie i ochronę zasobów wodnych, korzystanie z wód oraz zarządzanie zasobami wodnymi natomiast zgodnie art. 2 ustawa reguluje sprawy własności wód oraz gruntów pokrytych wodami, a także zasady gospodarowania tymi składnikami jako mieniem Skarbu Państwa. W dokumencie tym, w art. 315 pkt

1-3 wskazano, że planowanie w gospodarowaniu wodami obejmuje m.in. następujące dokumenty planistyczne:

1. Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy;
2. Plany zarządzania ryzykiem powodziowym;
3. Plan przeciwdziałania skutkom suszy.

Poniżej wyodrębniono i odniesiono się do wskazanych w ustawie dokumentów w zakresie odnoszącym się do granic administracyjnych gminy Mykanów.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Gmina Mykanów znajduje się na obszarze dorzecza Odry, a dokładnie w regionie wodnym Warty (zgodnie z art. 13.2 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne). Aktualnie, w cyklu planistycznym 2016-2021 dla obszarów dorzeczy obowiązuje aktualizacja Planu gospodarowania wodami (aPGW) zatwierdzona rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., natomiast w cyklu 2022-2027 będzie obowiązywała druga aktualizacja Planu gospodarowania wodami (II aPGW). Ze względu na przejściowy okres między dwoma cyklami planistycznymi, poniżej uwzględniono dane zawarte w II aPGW - wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) wraz z określeniem ich stanu stanowiący załącznik do II aPGW jest bowiem najbardziej aktualny i uwzględnia ostatnie zmiany związane ze scaleniem poszczególnych JCWP.

W tabeli nr 1 przedstawiono wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) zlokalizowanych w granicach gminy Mykanów zgodnie z aPGW i II aPGW.

Tabela 1 Wykaz JCWP zlokalizowanych w granicach gminy Mykanów

Aktualizacja Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry (aPGW)		Projekt drugiej aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry (II aPGW)	
RW600016181549	Widzówka	RW600009181549	Widzówka
RW600016181569	Pijawka	RW600009181569	Pijawka
RW600016181669	Biała Oksza	RW600009181669	Biała Oksza
RW6000161816899	Kocinka	RW600009181689	Kocinka
RW600019181599	Warta od Widzówki do Liswarty	RW600011181599	Warta od Widzówki do Liswarty

Źródło: opracowanie własne na podstawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły i projektu drugiej aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Poza przedstawionymi w tabeli JCWP, w granicach gminy Mykanów znajdują się jednolite części wód podziemnych PLGW600098 i PLGW600099. W oparciu o obowiązujący aPGW, w regionie wodnym Warty wszystkie wymienione wyżej JCWP rzecznych są w złym stanie wód. Jednolite części wód powierzchniowych: Widzówka, Pijawka i Warta od Widzówki do Liswarty są niezagrożone osiągnięciem dobrego stanu i nie posiadają derogacji. Pozostałe są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych i posiadają odstępstwo czasowe od osiągnięcia tych celów z uwagi na brak możliwości technicznych. Natomiast jednolite części wód podziemnych są w stanie dobrym, zarówno pod

względem ilościowym jak i chemicznym, nie są zagrożone i nie posiadają odstępstw od osiągnięcia celów środowiskowych. Szczegółową charakterystykę JCWP na terenie gminy Mykanów według II aPGW przedstawiono natomiast w Tabeli 2 *Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie gminy wraz z przypisanymi działaniami wskazanymi w drugiej aktualizacji Programu Gospodarowania Wodami (II aPGW)*.

Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju

Program Wodno-Środowiskowy Kraju to jeden z głównych dokumentów planistycznych w zakresie ochrony, gospodarowania i zarządzania zasobami wodnymi w Polsce. Do czasu zmian wprowadzonych w roku 2017, PWSK był wskazywany w art. 113.1 Ustawy Prawo Wodne jako jeden z dokumentów planistycznych, w oparciu o które planowane jest gospodarowanie wodami. Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju (aPWŚK) została opracowana w celu programowania i koordynowania działań, które mają na celu realizację takich celów środowiskowych jak:

- niepogarszanie stanu części wód;
- osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych;
- spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych;
- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

Aktualizacja Programu Wodno-Środowiskowego Kraju (aPWŚK) uwzględnia podział na poszczególne kategorie jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych i obszarów chronionych.

Tabela 2 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie gminy wraz z przypisanymi działaniami wskazanymi w drugiej aktualizacji Programu Gospodarowania Wodami (II aPGW)

Numer JCWP	Nazwa JCWP	Typologia JCW/status	OCENA STANU 2014-2019 (r.kl.jcwp od 2022) na podstawie oceny stanu GIOŚ i analizy eksperckiej		Działania
			Stan ogólny JCWP	Stan/potencjał ekologiczny i chemiczny	
RW600009181549	Widzówka	Potok lub strumień nizinny, naturalna część wód	Zły stan wód	Umiarkowany stan ekologiczny, brak oceny stanu chemicznego	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami
RW600009181569	Pijawka	Potok lub strumień nizinny, naturalna część wód	Zły stan wód	Umiarkowany stan ekologiczny, brak oceny stanu chemicznego	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami
RW600009181669	Biała Oksza	Potok lub strumień nizinny, naturalna część wód	Zły stan wód	Umiarkowany stan ekologiczny, brak oceny stanu chemicznego	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami
RW600009181689	Kocinka	Potok lub strumień nizinny, naturalna część wód	Zły stan wód	Umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego	<ul style="list-style-type: none"> nie ustala się indywidualnych działań dla jcw; obowiązuje realizacja działań krajowych
RW600011181599	Warta od Widzówki do Liswarty	Rzeka nizinna, naturalna część wód	Zły stan wód	Dobry stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie projektu drugiej aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry

Tabela 3 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie gminy wraz z przypisanymi działaniami wskazanymi w drugiej aktualizacji Programu Gospodarowania Wodami (IIaPGW)

Numer JCWPD	Stan ogólny/ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Działania
PLGW600098	Dobry/niezagrożona	Dobry	Dobry	<ul style="list-style-type: none"> Ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) Wsparcie działań organów administracji w zakresie ustanawiania obszarów ochronnych GZWP
PLGW600099	Dobry/niezagrożona	Dobry	Dobry	

Źródło: opracowanie własne na podstawie projektu drugiej aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry

Głównym celem planu zarządzania ryzykiem powodziowym sformułowanym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz. U. 2016 poz. 1938), jest zminimalizowanie możliwych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi a także środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej. W dokumencie wyznaczono trzy cele główne wraz z przypisanymi im celami szczegółowymi. Cele zostały ułożone w sposób hierarchiczny:

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego

- a) utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym,
- b) wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- c) określenie warunków możliwego zagospodarowania obszarów chronionych obwałowaniami,
- d) unikanie wzrostu oraz określenie warunków zagospodarowania na obszarach o niskim ($Q_0,2\%$) prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi.

2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego

- a) ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego,
- b) ograniczenie istniejącego zagospodarowania,
- c) ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe.

3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

- a) doskonalenie prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych,
- b) doskonalenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych na powódź,
- c) doskonalenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi,
- d) wdrożenie i doskonalenie skuteczności analiz popowodziowych,
- e) budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe,
- f) budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia i ryzyka powodziowego.

Zagrożenie powodziowe dla Gminy Mykanów zostało ocenione jako małe i występujące w dorzeczu rzeki Kocinki i Sękawicy (uchwała nr XXII/177/2021 Rady Powiatu Częstochowskiego z dnia 11 lutego 2021). Gmina Mykanów znajduje się:

- na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,

- na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. b) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%,

Zagrożenie powodziowe zostało przedstawione w formie graficznej w Załączniku nr 3 *Mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego*.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Jednym z głównych dokumentów planistycznych w gospodarowaniu wodami o zasięgu ogólnokrajowym jest Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) opublikowany w formie rozporządzenia z 3 września 2021 r.¹ Najważniejsze cele wymienione w dokumencie to:

1. skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy,
2. zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy,
3. edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy,
4. formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Zgodnie z zapisami Planu przeciwdziałania skutkom suszy, gmina Mykanów położona jest:

- w północno-wschodniej części na terenie silnie zagrożonym występowaniem suszy atmosferycznej oraz w południowo-zachodniej na terenie ekstremalnie zagrożonym występowaniem suszy atmosferycznej;
- w całości na terenie umiarkowanie zagrożonym występowaniem suszy hydrologicznej;
- na terenach słabo (północna część), umiarkowanie (obręb Broniszew Nowy oraz część obrębu Cykrzew Północny), silnie (wschodnia oraz południowo-zachodnia część) oraz w centralnej części ekstremalnie zagrożonych występowaniem suszy rolniczej;
- w części północno-zachodniej na terenie słabo zagrożonym występowaniem suszy hydrogeologicznej, w pozostałej części na terenie umiarkowanie zagrożonym występowaniem suszy hydrogeologicznej.

W łącznym zestawieniu Gmina Mykanów klasyfikuje się w jako obszar silnie zagrożony suszą. Wszelkie działania należy realizować z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania skutkom suszy.

¹ Planowany termin wejścia w życie rozporządzeń w sprawie przyjęcia planów zarządzania ryzykiem powodziowym to 23 marca 2023 r. Plany dostępne są na stronie <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/rozporzadzenia-przyjmujace-plany-zarzadzania-ryzykiem-powodziowym-podpisane-przez-ministra-infrastruktury>

OSI w strategii rozwoju województwa a zakres planowanych działań gminy

Zgodnie z przyjętą 14 lutego 2017 r. Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) zidentyfikowano kluczowe obszary problemowe z punktu widzenia rozwoju kraju, dla których dedykowane zostały specjalne programy wsparcia. Z perspektywy województwa śląskiego szczególnie istotny jest w tym kontekście Program dla Śląska, którego zadaniem jest stopniowe odchodzenie od tradycyjnych w tym regionie sektorów gospodarki (np. górnictwo, hutnictwo) na rzecz przedsięwzięć innowacyjnych, zaawansowanych technologicznie i o wyższym poziomie produktywności. W SOR założono, że pełne wdrożenie Programu dla Śląska nastąpi po roku 2020. Rozwinięciem zapisów SOR jest Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030), w której nacisk położony został na zrównoważony rozwój całego kraju poprzez zmniejszanie różnic o charakterze społeczno-gospodarczym pomiędzy różnymi obszarami (zarówno wiejskimi, jak i miejskimi). Taki cel wymaga zdefiniowania i kierowania wsparcia do obszarów zmagających się z różnego rodzaju problemami zarówno na poziomie lokalnym, jak i ponadlokalnym.

W KSRR 2030 wskazane zostały Obszary Strategicznej Interwencji, które będą wspierane z poziomu kraju i regionu za pomocą specjalnie dedykowanych instrumentów. Wśród OSI KSRR 2030 szczególnie istotnych dla województwa śląskiego wymienia się:

- obszary zagrożone trwałą marginalizacją,
- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- województwo śląskie.

W KSRR 2030 uwzględniono szczególną interwencję skierowaną do województwa śląskiego ze względu na koncentrację problemów rozwojowych wynikających ze specyficznej struktury gospodarki na danym obszarze. Gospodarka w województwie oparta jest bowiem na tradycyjnych sektorach przemysłowych, co sprawia, że region ten cechuje stopniowe spowalnianie tempa wzrostu gospodarczego oraz konieczność podejmowania działań w zakresie rekultywacji oraz ochrony środowiska. W województwie śląskim widoczne są również istotne problemy w sferze społecznej – przede wszystkim nasilony proces depopulacji miast górniczych.

Polityka regionalna skierowana do województwa śląskiego obejmuje działania zorientowane na niwelowanie barier rozwojowych związanych z trudnościami adaptacyjnymi i restrukturyzacyjnymi. Konieczne jest m.in. wsparcie procesów reindustrializacji, rozwoju branż kreatywnych i nowoczesnych oraz projektów rewitalizacji.

Regionalne Obszary Interwencji Strategicznej

Zgodnie z zapisami KSRR 2030 województwa mogą samodzielnie wyznaczać OSI w ramach zdiagnozowanych przez siebie obszarów problemowych. W przypadku OSI wyznaczonych na poziomie

województwa wsparcie przekazywane będzie z poziomu regionalnego z ewentualnym komplementarnym wsparciem z poziomu krajowego. W strategii województwa śląskiego wyznaczono:

1. OSI w ujęciu funkcjonalnym z punktu widzenia organizacji procesów rozwojowych oraz podstawowych typów ośrodków osadniczych:
 - a. Subregiony
 - b. Obszary miejskie i obszary wiejskie
2. OSI w ujęciu tematycznym czyli obszary szczególnie ważne z punktu widzenia zidentyfikowanych wyzwań rozwojowych województwa:
 - a. OSI konkurencyjne
 - obszary cenne przyrodniczo
 - ośrodki wzrostu
 - b. OSI problemowe
 - gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze
 - gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza
 - gminy w transformacji górniczej

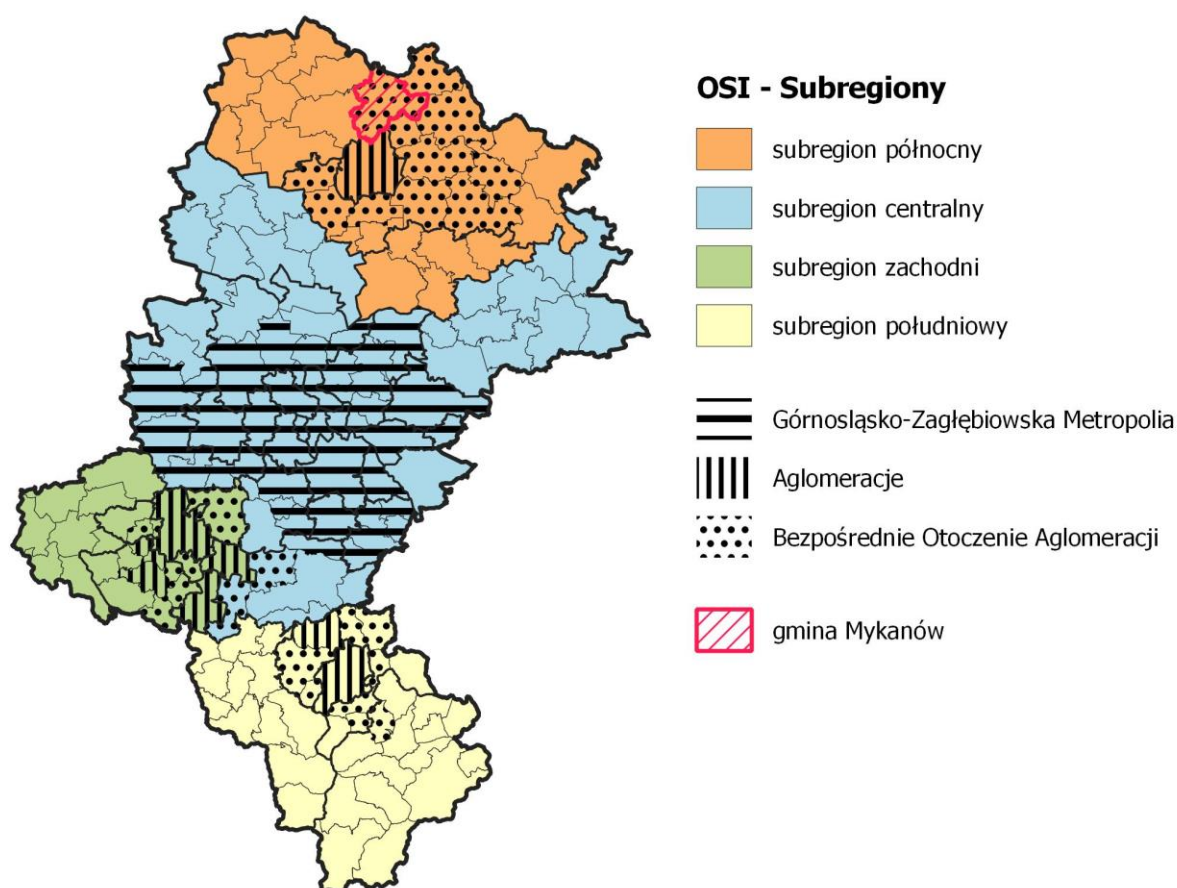
Obszary Strategicznej Interwencji w ujęciu funkcjonalnym

OSI subregiony - Bezpośrednie Otoczenie Aglomeracji (BOA)

Pierwszy typ OSI o charakterze funkcjonalnym stanowią subregiony, które zostały zdefiniowane już w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego z roku 2000 i podtrzymane to zostało w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”. Wyróżnione zostały cztery subregiony: północny, południowy, centralny oraz zachodni. Gmina Mykanów znajduje się w subregionie północnym, który jest drugim największym (po regionie centralnym) pod względem powierzchni i jednocześnie najmniejszym pod względem liczby ludności. Charakterystyką subregionów jest to, że zorientowane są wokół aglomeracji miejskich o znaczeniu krajowym, które zasilane i wspomagane są przez swoje bezpośrednie otoczenie funkcjonalne (grupa gmin wykazujących silne powiązania funkcjonalne z ośrodkiem centralnym) oraz lokalne ośrodki rozwoju (miasta, w których realizowane są usługi publiczne o charakterze ponadlokalnym). Centrum subregionu północnego to Aglomeracja Częstochowska, z którą gmina Mykanów bezpośrednio graniczy. Gmina Mykanów jest jedną z gmin tworzących obszar BOA, który pokrywa się obszarem ze wskazanym w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ Miejskim obszarem funkcjonalnym (MOF) Aglomeracji Częstochowskiej. Jednocześnie gmina Mykanów graniczy z lokalnym ośrodkiem rozwoju dla subregionu północnego i Aglomeracji Częstochowskiej, jakim jest Gmina Kłobuck. W tym wypadku przewiduje się kierunki interwencji dotyczących relacji pomiędzy lokalnymi ośrodkami rozwoju oraz ich otoczeniem:

- poprawa integracji przestrzennej, społecznej i gospodarczej ośrodków miejskich będących lokalnymi ośrodkami rozwoju i ich otoczenia;
- rozbudowę i modernizację infrastruktury transportowej i systemów transportu zbiorowego;
- rozwijanie i uzupełnianie zakresu usług edukacyjnych (głównie na poziomie średnim);
- rozwijanie i uzupełnianie zakresu usług ochrony zdrowia (zwłaszcza w zakresie specjalistycznych usług medycznych);
- rozwijanie i uzupełnianie zakresu usług dotyczących kultury;
- tworzenie i modernizacja infrastruktury technicznej zapewniającej lokalizację firm wykorzystujących specyficzny, lokalny potencjał.

Rysunek 1 OSI Subregiony

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

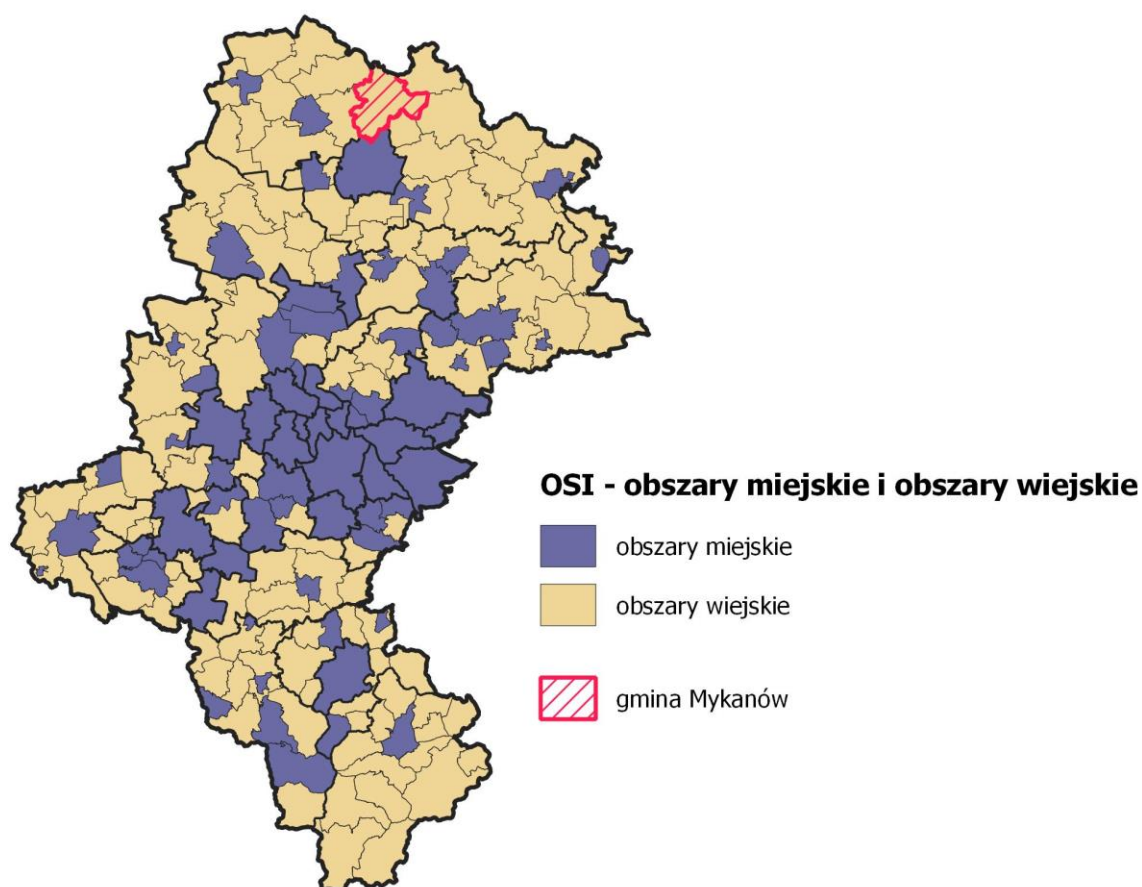
OSI obszary wiejskie

Drugi typ OSI o charakterze funkcjonalnym stanowią obszary miejskie i obszary wiejskie. Gminę Mykanów będącą gminą wiejską, należy wskazać jako odpowiadający OSI obszary wiejskie. Charakteryzuje się ona dużą powierzchnią użytków rolnych i terenów zalesionych oraz znaczną liczbą gospodarstw rolnych. Jednocześnie rozwój oraz inwestycje sprawiają, że gminę Mykanów należy uznać za obszar o funkcjach mieszanych i przejściowych, a więc taki który na skutek postępujących procesów urbanizacyjnych i suburbanizacyjnych (między innymi ośrodków miejskich pozostających

w sąsiedztwie) zmienia swój pierwotny, rolniczy charakter. W odniesieniu do OSI obszary wiejskie, w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” wskazuje się następujące kierunki działań:

- wsparcie utrzymania rolniczego charakteru i produkcji w tych obszarach;
- poprawa możliwości zatrudnienia i mobilności zawodowej;
- stworzenie warunków do zwiększenia inwestycji okołorolniczych i pozarolniczych;
- wsparcie rozbudowy lokalnej infrastruktury transportowej i poprawy funkcjonowania transportu zbiorowego, umożliwiającego dostęp do korzystania z usług publicznych wyższego rzędu;
- prowadzenie działań aktywizujących społeczności wiejskie;
- prowadzenie działań skierowanych na poprawę jakości edukacji i kształcenia ustawicznego;
- zachowanie różnorodności i spuścizny kulturowej;
- zachowanie i kształtowanie krajobrazu oraz ochronę i wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego;
- wspieranie rozwoju i działań Lokalnych Grup Działania (LGD) oraz Lokalnych Grup Rybackich (LGR).

Rysunek 2 OSI Obszary miejskie i obszary wiejskie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

W Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” wskazano potencjały i wyzwania dla poszczególnych subregionów, które dotyczą również gminy Mykanów, nie tylko z racji umiejscowienia w jednym z nich, ale również ze względu na zdefiniowanie jej jako Bezpośredniego Otoczenia Aglomeracji Częstochowskiej oraz OSI obszary wiejskie. Jako potencjały subregionu północnego wskazano:

- Położenie na osi komunikacyjnej północ-południe; północna brama województwa śląskiego.
- Obszary o wysokich walorach środowiskowych i znacznym potencjale turystycznym.
- Zdywersyfikowana struktura gospodarcza i wysoki poziom przedsiębiorczości.
- Rozwinięte rolnictwo ekologiczne, przetwórstwo rolne, agroturystyka.
- Korzystne warunki inwestowania.

Wśród wyzwań wskazano:

- Wzmacnianie nowych specjalizacji gospodarczych, w tym podnoszących poziom innowacyjności gospodarki.
- Skuteczniejsze wykorzystywanie wyjątkowych potencjałów przyrodniczych i kulturowych w rozwoju produktów turystycznych, w tym rozwój infrastruktury turystycznej.
- Podniesienie jakości drogowych powiązań wewnętrznych i zewnętrznych, w tym również dróg pieszych i rowerowych.
- Przewyższanie peryferyjnego położenia części obszarów wiejskich poprzez organizację zintegrowanego systemu transportu zbiorowego.
- Rozwój infrastruktury komunalnej na obszarach wiejskich i w małych miastach.
- Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego, w tym wzrost poziomu kształcenia na wszystkich poziomach.
- Poprawa bezpieczeństwa powodziowego oraz przeciwdziałanie skutkom suszy.

Obszary Strategicznej Interwencji w ujęciu tematycznym

OSI konkurencyjne - obszary cenne przyrodniczo

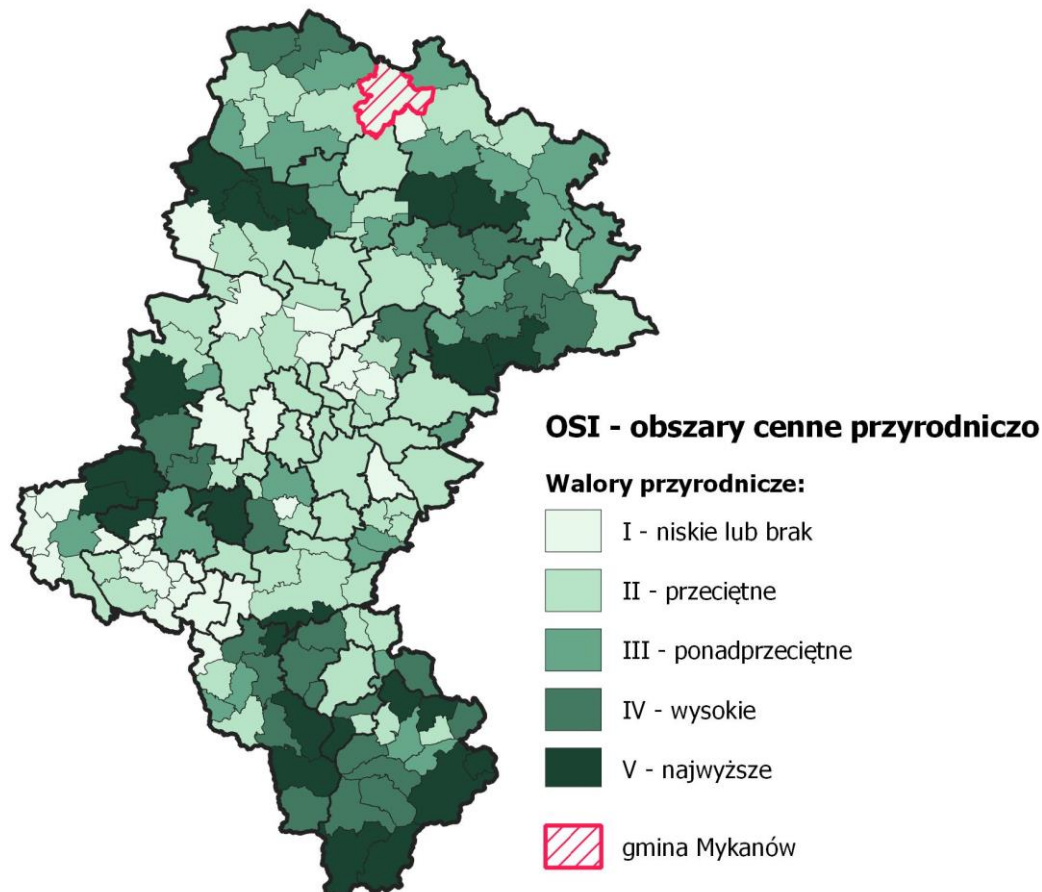
Gmina Mykanów wpisuje się w OSI obszary cenne przyrodniczo, przy czym została zdefiniowana jako gmina o najniższej klasie walorów przyrodniczych. W granicach gminy znajduje się jedynie niecałe 150 ha obszarów chronionych – Obszar natura 2000 Lemańskie Jodły, który jest siedliskiem wyżynnego jodłowego boru mieszanego *Abietetum polonicum*.

W ramach tych OSI wskazano następujące kierunki interwencji:

- ochrona różnorodności biologicznej i georóżnorodności;
- poprawa stosunków wodnych;
- ochrona siedlisk wodno-błotnych na obszarach chronionych;

- zwiększenie drożności korytarzy ekologicznych;
- programowanie i prowadzenie zrównoważonej polityki rozwoju, która pozwoli pogodzić interesy ochrony przyrody z rozwojem gospodarczym.

Rysunek 3 OSI Obszary cenne przyrodniczo

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

Dla poszczególnych OSI w ujęciu tematycznym w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” wskazano propozycję wybranych kierunków działań, które powinny być priorytetowo realizowane na wyznaczonych obszarach wsparcia. Poniżej przedstawiono kierunki działań dedykowane OSI Obszary cenne przyrodniczo wraz ze wskazaniem odpowiadających im kierunków działań zaplanowanych w ramach interwencji Strategii Rozwoju Gminy Mykanów do roku 2030.

Tabela 4 Kierunki działań dedykowane OSI Obszary cenne przyrodniczo wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań Strategii Rozwoju Gminy Mykanów do 2030 roku

Kierunek działania dedykowany OSI Obszary cenne przyrodniczo	Kierunek działania w ramach Strategii Rozwoju Gminy Mykanów do roku 2030
<p>Cel strategiczny A</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług czasu wolnego wykorzystujących atrakcje i potencjały lokalne. • Rozwój istniejących i tworzenie nowych produktów turystycznych oraz wzmacnianie 	<p>Cel strategiczny 1. Podnoszenie dostępności i jakości usług publicznych zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek działania 4. Turystyka i rekreacja

<p>marek terytorialnych, w tym poprzez rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej.</p>	
<p>Cel strategiczny B</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty i infrastruktury kultury, sportu, rekreacji i turystyki umożliwiającej wszechstronny rozwój mieszkańców. 	<p>Cel strategiczny 1. Podnoszenie dostępności i jakości usług publicznych zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek działania 3. Edukacja i kultura • Kierunek działania 4. Turystyka i rekreacja
<p>Cel strategiczny C</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza. • Poprawa jakości wód i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, w tym wspieranie wdrażania rozwiązań w zakresie zintegrowanego i zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w zlewni, ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy. • Wsparcie działań zmierzających do zachowania i odtwarzania bio- i georóżnorodności, w tym ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, leśnych i korytarzy ekologicznych. • Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych. • Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej. • Zapewnienie dostępu do sieci poprzez budowę i modernizację infrastruktury komunalnej. • Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego. 	<p>Cel strategiczny 3. Zrównoważony rozwój przestrzenny gminy wraz z adaptacją do zmian klimatu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek działania 7. Komunikacja i transport • Kierunek działania 8. Infrastruktura techniczna i adaptacja do zmian klimatu • Kierunek działania 9. Planowanie przestrzenne
<p>Cel strategiczny D</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie współpracy międzynarodowej, transgranicznej i międzyregionalnej, w tym w pasie Polski południowej oraz z miastami Ostrawą i Żyliną. • Wsparcie działań podnoszących jakość systemu planowania i wdrażania na poziomie regionalnym i lokalnym. • Wspieranie rozwoju zróżnicowanych i wysokiej jakości usług publicznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców regionu. • Ochrona, promocja oraz podnoszenie atrakcyjności miejsc i obiektów o wartości historycznej, symbolicznej, architektonicznej, przyrodniczej, stanowiących „wizytówki” regionu. 	<p>Cel strategiczny 1. Podnoszenie dostępności i jakości usług publicznych zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek działania 1. Polityka społeczna • Kierunek działania 2. Sprawna gmina i zaangażowani mieszkańcy • Kierunek działania 3. Edukacja i kultura • Kierunek działania 4. Turystyka i rekreacja <p>Cel strategiczny 3. Zrównoważony rozwój przestrzenny gminy wraz z adaptacją do zmian klimatu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek działania 9. Planowanie przestrzenne

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

OSI problemowe - gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza

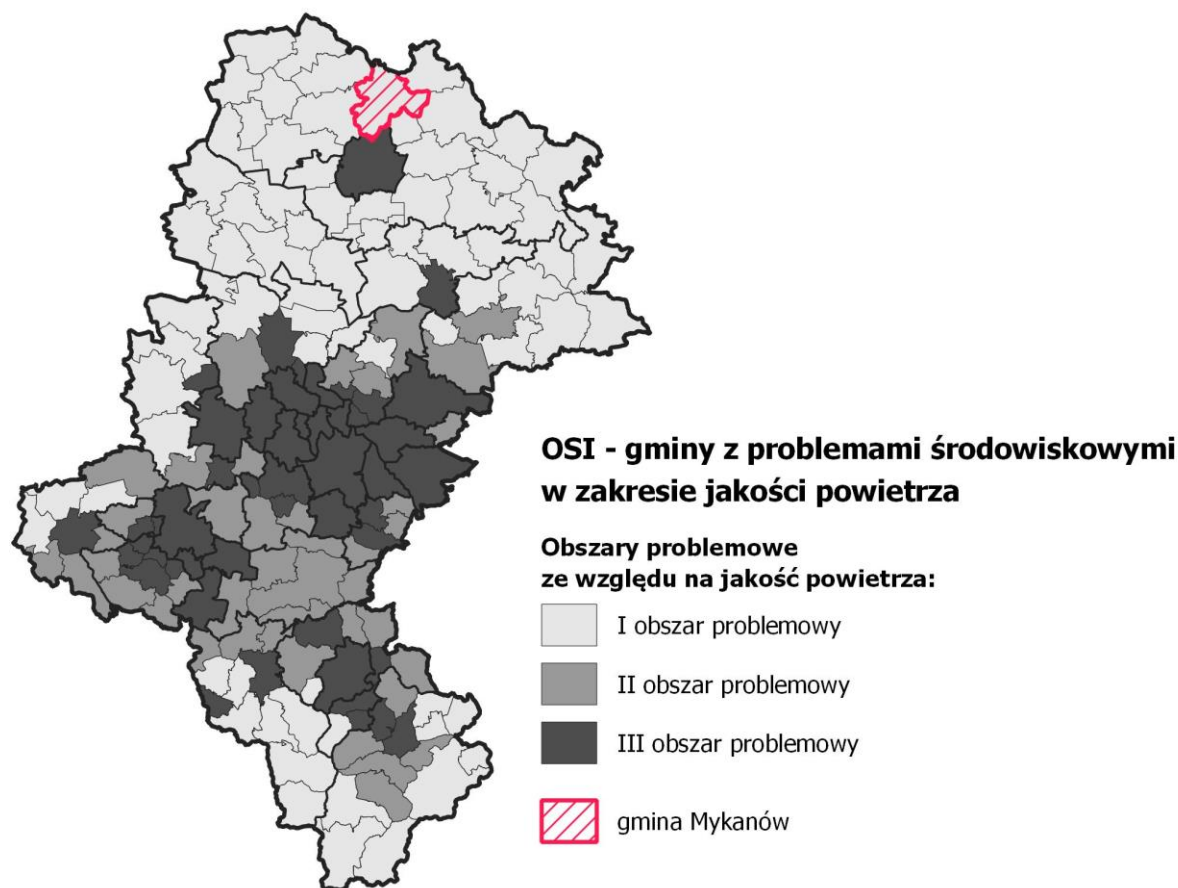
Gmina Mykanów wpisuje się w OSI gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza. Gmina została zakwalifikowana jako I (najniższy) obszar problemowy, co oznacza, że według danych przekroczony jest na tym obszarze poziom jednego z trzech analizowanych wskaźników. Poprawa jakości powietrza jest kluczowym wyzwaniem województwa śląskiego ze względu na szczególne jego zanieczyszczenie pyłami zawieszonymi PM_{2,5} i PM₁₀ oraz benzo(α)pirenem pochodzącymi głównie z emisji z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych. Mniejszy wpływ na jakość powietrza ma emisja przemysłowa i liniowa.

W strategii województwa wskazano następujące kierunki interwencji mającej prowadzić do poprawy sytuacji:

- ograniczenie niskiej emisji, gdyż to ona w największym stopniu odpowiada za przekroczenia norm jakości powietrza
- wsparcie rozbudowy sieci ciepłowniczej oraz włączenie w nią możliwie największej liczby budynków mieszkalnych
- generowanie i wdrażanie innowacji ograniczających negatywny wpływ emisji na środowisko
- zapewnienie odpowiedniej profilaktyki i opieki medycznej w związku z pogorszeniem się stanu zdrowia mieszkańców, które będzie wynikiem zanieczyszczenia powietrza.

Wśród działań, które leżą po stronie gmin wskazuje się konieczność egzekwowania przepisów tzw. „uchwały antysmogowej”.

Rysunek 4 OSI gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

Poniżej przedstawiono kierunki działań dedykowane OSI Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza wraz ze wskazaniem odpowiadających im kierunków działań zaplanowanych w ramach interwencji Strategii Rozwoju Gminy Mykanów do roku 2030.

Tabela 5 Kierunki działań dedykowane OSI Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań Strategii Rozwoju Gminy Mykanów do 2030 roku

Kierunek działania dedykowany OSI Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza	Kierunek działania w ramach Strategii Rozwoju Gminy Mykanów do roku 2030
<p>Cel strategiczny A</p> <ul style="list-style-type: none"> Wsparcie zdolności firm do generowania i wdrażania innowacji oraz nowoczesnych rozwiązań technologicznych, w tym tworzenie i implementacja usług i technologii medycznych. Wsparcie sektorów tradycyjnych w zakresie podnoszenia ich konkurencyjności m.in. poprzez unowocześnienie procesów technologicznych, poprawę bezpieczeństwa pracy, ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko oraz rozwój zasobów ludzkich. 	<p>Cel strategiczny 1. Podnoszenie dostępności i jakości usług publicznych zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców</p> <ul style="list-style-type: none"> Kierunek działania 1. Polityka społeczna <p>Cel strategiczny 2. Wzmacnianie konkurencyjności lokalnej gospodarki</p> <ul style="list-style-type: none"> Kierunek działania 5. Przedsiębiorczość i lokalny rynek pracy

<p>Cel strategiczny B</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie jakości infrastruktury placówek ochrony zdrowia (w szczególności w obszarach deficytowych) oraz podniesienie jakości obsługi pacjentów, w tym wykorzystanie nowoczesnych technologii. • Aktywna profilaktyka i zapewnienie kompleksowości usług medycznych, w szczególności w zakresie chorób cywilizacyjnych i wynikających ze zmian demograficznych. • Promocja aktywnego i zdrowego stylu życia. 	
<p>Cel strategiczny C</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza. • Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych. • Rozwój proekologicznej infrastruktury wytwarzania, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła, w tym rozwój OZE. • Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej. • Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego. • Zapewnienie dostępu do sieci poprzez budowę i modernizację infrastruktury komunalnej. 	<p>Cel strategiczny 3. Zrównoważony rozwój przestrzenny gminy wraz z adaptacją do zmian klimatu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek działania 7. Komunikacja i transport • Kierunek działania 8. Infrastruktura techniczna i adaptacja do zmian klimatu
<p>Cel strategiczny D</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój instrumentów oraz współpracy na rzecz monitorowania procesów rozwoju. 	<p>Cel strategiczny 1. Podnoszenie dostępności i jakości usług publicznych zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek działania 2. Sprawna gmina i zaangażowani mieszkańcy <p>Cel strategiczny 3. Zrównoważony rozwój przestrzenny gminy wraz z adaptacją do zmian klimatu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunek działania 9. Planowanie przestrzenne

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

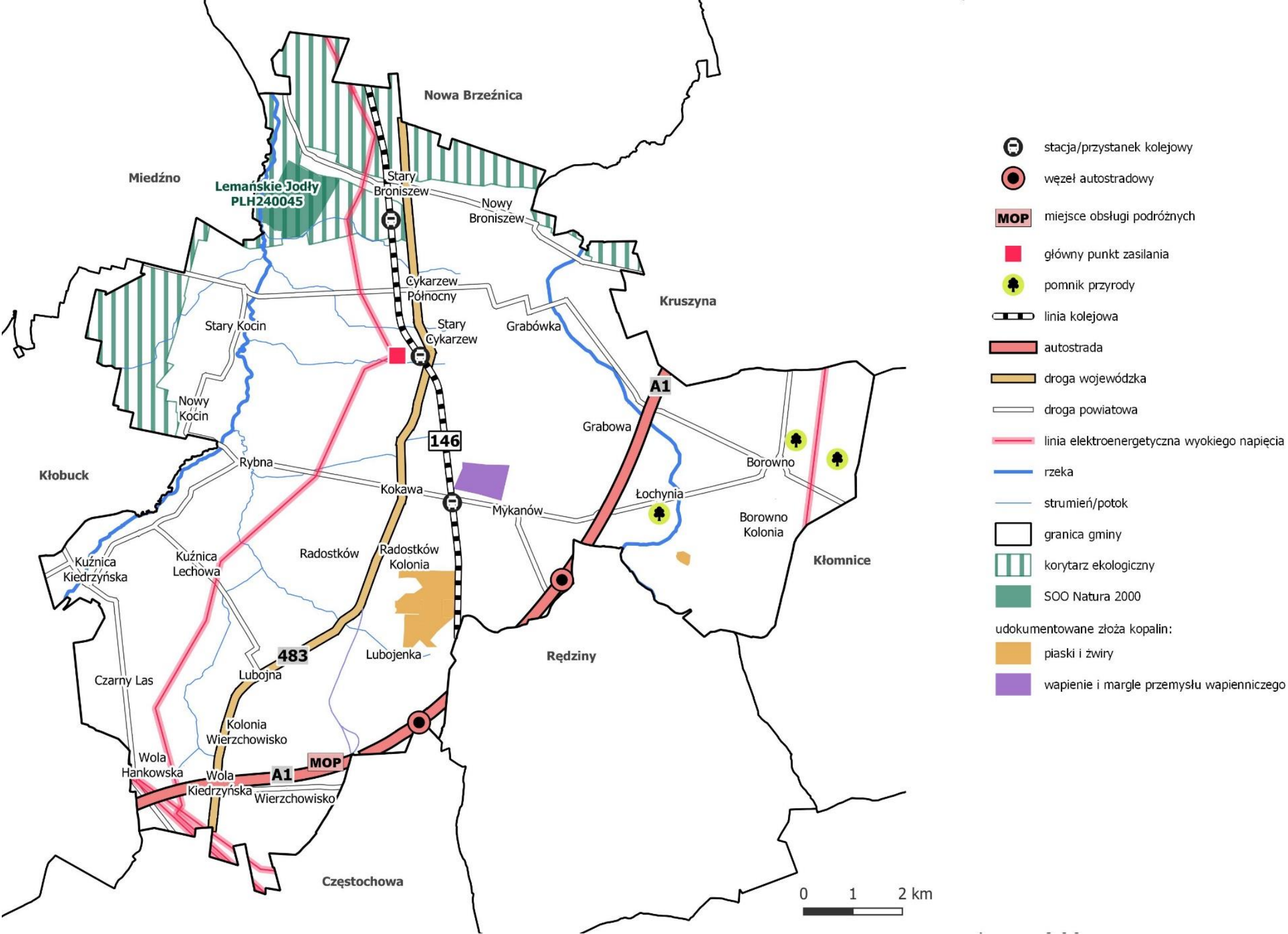
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju gminy. Wynika on z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb i potencjału gminy z uwzględnieniem jej specyfiki i zróżnicowania.

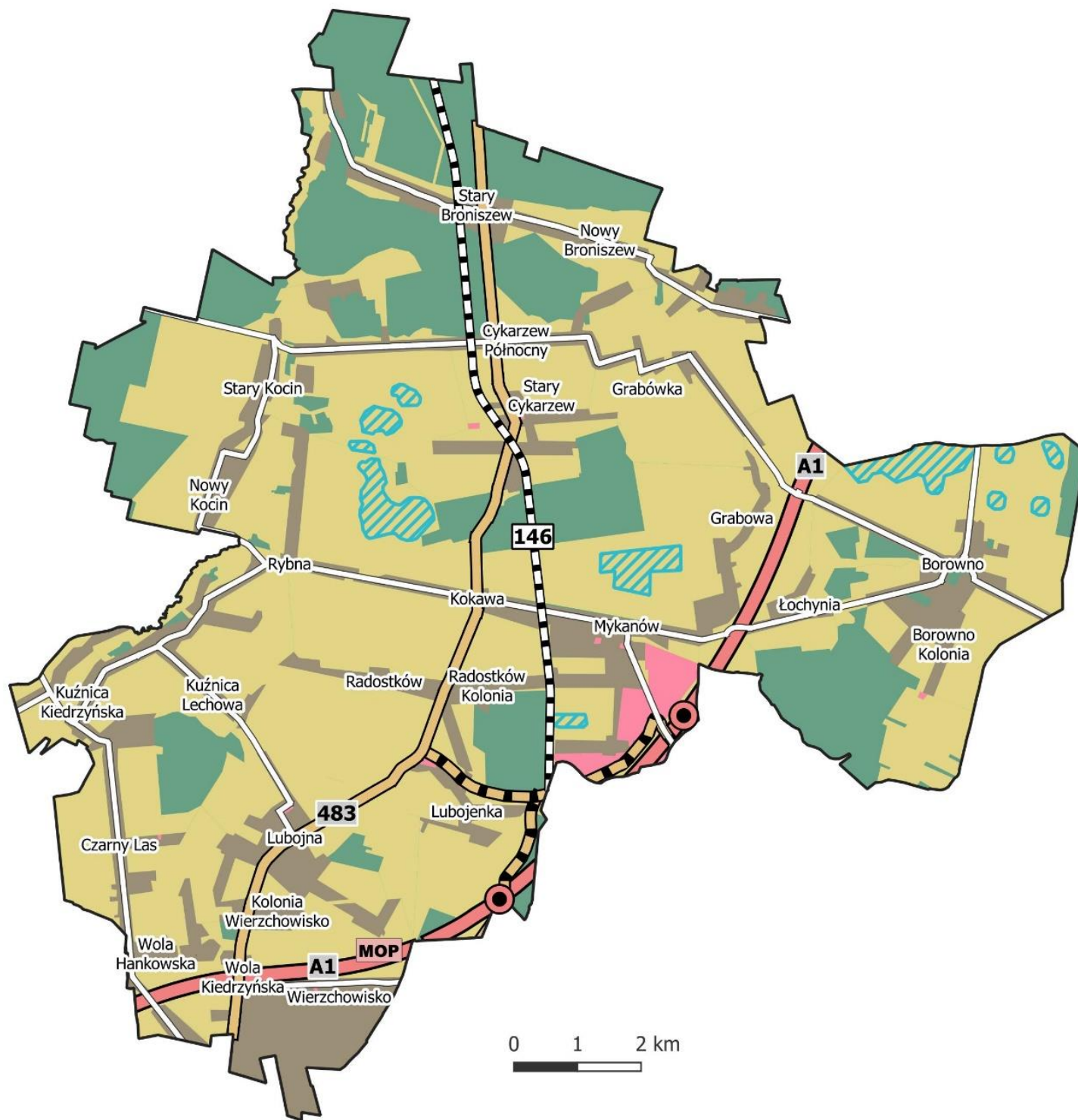
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Mykanów został przedstawiony za pomocą trzech map: map uwarunkowań, mapy struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz mapy planowanych działań i kierunków interwencji.

Mapa uwarunkowań jest analizą kluczowych uwarunkowań mających wpływ na kierunek rozwoju gminy. Przedstawia układ komunikacyjny, wybrane elementy infrastruktury technicznej, zasoby środowiska przyrodniczego, obszary wymagające ochrony.

Mapa struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia podstawowe strefy funkcjonalno-przestrzenne o odmiennych funkcjach na podstawie Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy obejmujące m. in. funkcje: mieszkaniową, usługową, produkcyjną, rolniczą i przyrodniczą.

Mapa planowanych działań i kierunków interwencji wskazuje ogólne kierunki rozwoju przestrzennego gminy, obszary problemowe oraz obszary z potencjałem rozwojowym o określonych funkcjach. Mapa ma charakter schematyczny i może przedstawiać projektowane kluczowe inwestycje, strefy aktywności gospodarczej, obszary doposażenia w infrastrukturę techniczną, obszary rewitalizacji.

węzeł autostradowy

miejsce obsługi podróżnych

linia kolejowa

autostrada

droga wojewódzka

droga powiatowa

alternatywny przebieg
drogi wojewódzkiej nr 483

granica gminy

Docelowa struktura funkcjonalno-przestrzenna:

tereny elektrowni wiatrowych

tereny rolne

tereny zabudowy usługowej i produkcyjnej

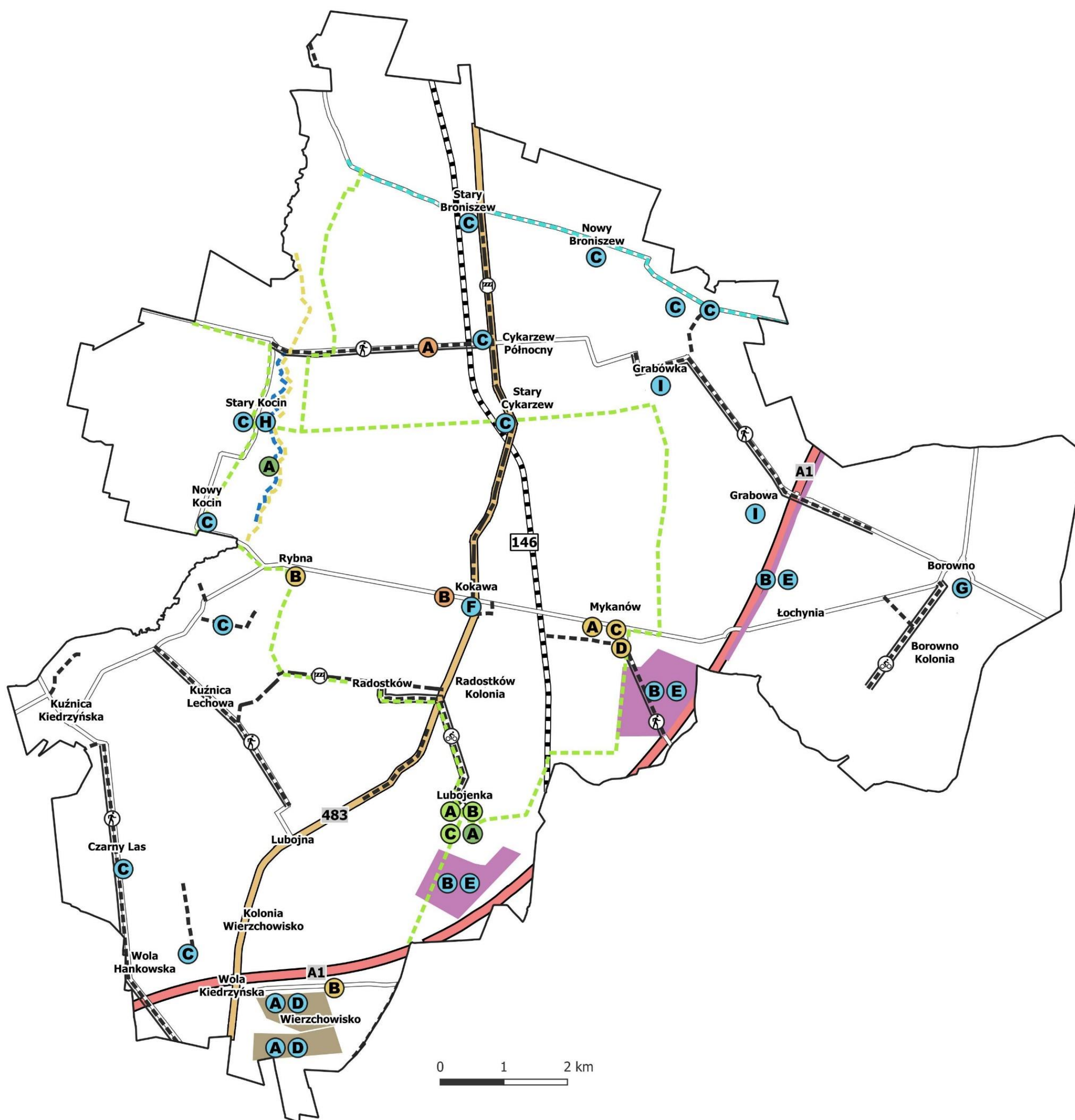

tereny zabudowy mieszkaniowej

tereny lasów i zalesień

0 1 2 km

PLANOWANE DZIAŁANIA:

Polityka społeczna:

- A** Budowa szatni dla LKS Grom
- B** Uruchomienie przychodni lekarskiej

Edukacja i kultura:

- A** Budowa muszli koncertowej na Placu targowym
- B** Budowa sali sportowej
- C** Wymiana nawierzchni na kompleksie sportowym Orlik
- D** Rozbudowa Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu

Turystyka i rekreacja:

- A** Budowa brodzika dla dzieci
- B** Budowa pływalni
- C** Utworzenie centrum rekreacyjnego gminy

--- Budowa ścieżek rowerowych

--- Rewitalizacja rzeki Kocinki

--- Stworzenie i zagospodarowanie rekreacyjne deptaka wzdłuż rzeki Kocinki

Przedsiębiorczość i lokalny rynek pracy:

--- Rozwój stref ekonomicznych i inwestycyjnych

Komunikacja i transport:

- Budowa drogi
- Budowa drogi z chodnikiem
- Budowa drogi ze ścieżką rowerową
- Budowa chodnika i remont nawierzchni
- Budowa dróg na osiedlu w m. Wierchowisko

Infrastruktura techniczna i adaptacja do zmian klimatu:

- A** Budowa wodociągów na nowych terenach budowlanych
- B** Budowa wodociągów na nowych terenach inwestycyjnych
- C** Budowa kanalizacji
- D** Budowa sieci gazowej i elektrycznej na nowych terenach budowlanych
- E** Budowa sieci gazowej i elektrycznej na terenach inwestycyjnych
- F** Termomodernizacja budynku gminnego
- G** Termomodernizacja przedszkola
- H** Budowa elektrowni wodnej na rzece Kocince
- I** Termomodernizacja świetlicy wiejskiej
- Budowa kanalizacji

Planowanie przestrzenne:

- A** Podnoszenie jakości istniejących terenów zielonych

Wnioski z diagnozy, w tym z badań społecznych

Przeprowadzona diagnoza strategiczna pozwoliła na wypracowanie wniosków, które posłużą do zdefiniowania aktualnego stanu gminy Mykanów oraz wyznaczenia głównych kierunków jej rozwoju w oparciu o jej zidentyfikowane mocne i słabe strony. Oceny bieżącej sytuacji gminy dokonano w podziale na poszczególne sfery jej funkcjonowania i w oparciu o dane statystyczne oraz wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców, które znajdują się w Załączniku 1 do *Strategii Rozwoju Gminy Mykanów do 2030 roku*.

Wnioski z diagnozy

Demografia

- W 2021 roku gminę Mykanów zamieszkiwało 15 125 osób. W latach 2010-2021 odnotowano wzrost liczby ludności o 4,1%, czyli o 602 osoby. Prognozuje się, że do 2030 r. liczba ta wzrośnie o kolejne 685 osób (o 4,5%).
- W latach 2016-2021 przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 osób w gminie Mykanów spadł z 2,0 do -3,4. Podobne tendencje związane z ujemnym przyrostem naturalnym można zaobserwować również na terenie powiatu i województwa, choć zarówno w przypadku powiatu, jak i województwa sytuacja jest zdecydowanie gorsza, niż w przypadku gminy Mykanów.
- W 2021 roku osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 18,3% mieszkańców gminy Mykanów. Odsetek osób w wieku produkcyjnym wyniósł 61,5%, a w wieku poprodukcyjnym 20,2%. W porównaniu do 2016 r. widoczny jest spadek odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym (odpowiednio po 0,2 pp. oraz 2,4 pp.). Obserwuje się natomiast przyrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym o 2,6 pp. Mimo to, gminę Mykanów w mniejszym stopniu, niż powiat częstochowski oraz województwo śląskie, dotyka problem związany ze starzeniem się społeczeństwa.
- Saldo migracji na 1 000 ludności dla gminy Mykanów w 2021 r. wyniosło 0,9, było zatem niższe niż w 2016 roku (6,9). Saldo migracji na 1 000 ludności dla gminy Mykanów w latach 2016-2021 utrzymywało się na poziomie dodatnim i przedstawiało zdecydowanie bardziej korzystnie, niż w przypadku powiatu i województwa.

Pomoc społeczna

- Na przestrzeni lat 2016-2020 w gminie Mykanów systematycznie spada liczba osób objętych pomocą społeczną. W 2016 roku beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności było 476 osób, a w 2020 roku już tylko 221 osób, co oznacza ponad

pięćdziesięcioprocentowy spadek w stosunku do 2016 roku. Sytuacja w zakresie działań przewidzianych w ramach środowiskowej pomocy społecznej w gminie Mykanów poprawia się i jest to zmiana bardziej dynamiczna, niż w przypadku powiatu częstochowskiego i województwa śląskiego, gdzie również odnotowuje się spadek w przypadku beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców.

- W 2021 r. w gminie Mykanów pomocą społeczną objęto 181 rodzin (308 osób), o 40,8% mniej niż w 2016 r. Blisko 1/4 rodzin objętych pomocą to rodziny z dziećmi. Rodziny niepełne stanowiły natomiast 8,9% beneficjentów.
- W latach 2016-2021 znacznie zmniejszyła się liczba osób, którym przyznano zasiłki celowe (z 335 do 109) oraz zasiłki okresowe (ze 171 do 95). Nie uległa zmianie liczba osób pobierających zasiłki stałe (81). W 2021 największą kwotę przeznaczono właśnie na zasiłki stałe – 480 tys. zł. Na zasiłki okresowe przeznaczono w 2021 roku niemal 219 tys. zł., a na zasiłki celowe 70,4 tys. zł.
- W 2016 roku 169 rodzinom przyznano świadczenia pieniężne oraz 137 rodzinom świadczenia niepieniężne. W 2021 liczby te zmniejszyły się do 140 w przypadku świadczeń pieniężnych i do 42 w przypadku świadczeń niepieniężnych. Kwota przeznaczona na świadczenia w ramach zadań własnych gminy spadła względem 2016 roku z 1 097 548 zł do 989 803 zł w 2021 roku.
- Głównymi przyczynami przyznania pomocy w 2021 r. było ubóstwo (160 rodzin), niepełnosprawność (71 rodzin) i bezrobocie (66 rodzin).

Edukacja i kultura

- W gminie Mykanów odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2020 r. wyniósł 111,2%. W 2016 r. współczynnik ten wynosił 95,2%, co oznacza wzrost na poziomie 16,0 pp. Dane dla powiatu częstochowskiego i województwa śląskiego wskazują na znacznie lepszy dostęp do placówek przedszkolnych w gminie Mykanów.
- Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 r. w gminie Mykanów są wyższe niż dla powiatu oraz województwa w przypadku języka polskiego (66,8%) i matematyki (54,1%). Najlepsze wyniki uczniowie gminy Mykanów osiągnęli w przypadku egzaminu z języka angielskiego (69,7).
- Współczynnik skolaryzacji netto w latach 2016-2020 wzrósł z 86,6% do 89,5% i był wyższy niż współczynnik dla powiatu, jednak nieco niższy niż dla województwa. Świadczy to o tym, że gmina Mykanów zapewnia edukację na poziomie podstawowym większości dzieci w wieku szkolnym.
- Liczba czytelników bibliotek publicznych w przeliczeniu na 1 000 ludności w latach 2016-2021 na terenie gminy Mykanów zmniejszyła się z 41 do 27 osób. Wzrost odnotowano natomiast

w przypadku wskaźnika wypożyczeni księgozbioru na 1 czytelnika, z 10,7 do 13,6. Wskaźniki te były w 2020 roku niższe niż w 2019, co może wynikać z utrudnień w dostępie do bibliotek wywołanych obostrzeniami związanymi z pandemią COVID-19. W latach 2016-2021 zasób księgozbioru w bibliotekach na terenie gminy zmniejszył się o ponad 50% do poziomu 11 101.

- W 2021 roku na kulturę oraz ochronę dziedzictwa narodowego przeznaczono 1,7% budżetu gminy (w 2016 – 2,1%). Udział wydatków na oświatę i wychowanie w wydatkach gminy ogółem wyniósł w 2021 roku 43,7%, co oznacza spadek o 1,5 pp. w stosunku do 2016 roku.

Rynek pracy

- Liczba osób pracujących w przeliczeniu na 1 000 ludności w wieku produkcyjnym w gminie Mykanów w 2021 roku wyniosła 99 osób, czyli o 28 mniej niż jeszcze w 2019 roku, choć warto podkreślić, że w 2016 roku było to tylko 97 osób. Wyniki te są niższe niż w przypadku powiatu i województwa. W liczbach bezwzględnych w latach 2016-2021 na terenie gminy Mykanów liczba osób pracujących wzrosła z 1 451 do 1 490, czyli o 2,7%.
- Udział bezrobotnych w liczbie pracujących osób w wieku produkcyjnym w 2021 r. w gminie Mykanów wyniósł 2,5%. Względem 2016 r. zmniejszył się on o 1,3 pp. Liczba bezrobotnych w latach 2016-2020 zmniejszyła się z 366 do 282 osób. W porównaniu do 2019 roku udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym zwiększył się w 2020 roku o 0,9 pp. i był to pierwszy odnotowany wzrost tego wskaźnika od 2016 roku. Podobnie wyglądała sytuacja w powiecie częstochowskim oraz województwie śląskim, jednak w gminie Mykanów jest ona wciąż korzystniejsza niż w powiecie i województwie.
- W kategorii osób bezrobotnych w gminie Mykanów dominowały osoby z wykształceniem gimnazjalnym /podstawowym (28,9%) lub zasadniczym zawodowym (25,5%).
- W 2021 roku pozostającymi bez pracy mieszkańcami gminy Mykanów były przede wszystkim osoby w wieku 35-44 lata (25,5%) i 25-34 (23,0%). Najwięcej osób bezrobotnych w gminie posiada doświadczenie zawodowe nie dłuższe niż 5 lat pracy (40,9%). Na terenie gminy dominuje bezrobocie długookresowe, ponieważ ponad ¼ osób pozostaje bez zatrudnienia od 12 do 24 miesięcy.

Przedsiębiorczość

- Na terenie gminy Mykanów w 2016 r. zarejestrowanych było 1 567 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 1 529 należało do sektora prywatnego. W 2021 r. ogólna liczba podmiotów wzrosła o 254 (16,2%) i wyniosła 1 821 podmiotów, a z sektora prywatnego 1 781.

- Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w przeliczeniu na 10 tys. ludności w 2021 r. w gminie Mykanów wyniosła 96, czyli o 11,6% mniej niż w 2016 roku. Liczba podmiotów wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2016-2021 zmniejszyła się z 67 do 36. Bilans podmiotów nowo zarejestrowanych w 2021 roku był dodatni.
- W 2016 r. w przeliczeniu na 1 000 ludności w rejestrze REGON zarejestrowane były 104 podmioty, a w 2021 r. odnotowano 120 podmioty. Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1 000 ludności w latach 2016-2021 zwiększył się z 91 do 105. Obserwuje się zatem na terenie gminy wzrost poziomu przedsiębiorczości.
- Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji w przeliczeniu na 1 000 ludności wzrosła z 2,9 w 2016 roku do 3,1 w 2021 roku i wyniki te są porównywalne do obszaru powiatu i województwa.
- W latach 2016-2021 w gminie Mykanów liczba wniosków składanych w systemie CEIDG zmalała o 16,8%. Liczba wniosków o założenie działalności zmniejszyła się ze 174 do 150, o zawieszenie – z 95 do 94, a o zakończenie – z 71 do 39. Utrzymuje się zatem przewaga w liczbie wniosków o założenie nowej działalności w porównaniu do pozostałych dwóch kategorii, co należy uznać za pozytywną tendencję. W 2021 roku o 6,4% wzrosła liczba wniosków o założenie działalności, co potwierdza ogólny korzystny trend.
- W 2021 r. do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 wpisanych było najwięcej podmiotów zajmujących się handlem hurtowym i detalicznym (488 podmiotów), a następnie przetwórstwem przemysłowym (296 podmiotów).
- Ponad ¾ przedsiębiorców w gminie Mykanów to osoby w wieku 30-59 lat.

Finanse samorządowe

- W latach 2016-2021 dochody gminy Mykanów wzrosły z 54 mln zł do 90 mln zł. W tym samym czasie wydatki w gminie zwiększyły się z 54 mln zł do 83 mln zł. Gmina Mykanów w analizowanym okresie notowała deficyt budżetowy, z wyjątkiem 2019 i 2021 roku.
- W 2021 roku największy udział w dochodach gminy dochody własne (37,6%), a następnie subwencja (32,0%). Najmniejszy udział stanowią dotacje (30,4%).
- W 2021 r. głównym źródłem dochodów własnych w gminie był podatek dochodowy od osób fizycznych (16,9 mln zł) oraz podatek od nieruchomości (5,7 mln zł).
- Największą część wydatków budżetu gminy (wg Klasyfikacji Budżetowej) pochłonął w 2021 roku dział Oświata i wychowanie – 36,2 mln zł, a następnie dział Rodzina – 22,5 mln zł.

- W latach 2016-2021 odsetek wydatków przekazanych na pomoc społeczną i rodzinę w gminie Mykanów zwiększył się z 27,1% do 29,5%. Wydatki przeznaczone na administrację publiczną zmniejszyły się z 8,1% do 6,1%, a na transport i łączność uległy spadkowi z 5,2% do 2,7%.
- W 2020 r. wskaźnik samofinansowania się gminy wyniósł 79,3% i wzrósł w porównaniu do 2016 roku o 10 pp..

Infrastruktura i ochrona środowiska

- Na jednego mieszkańca w 2016 r. przypadło 84 kg zmieszanych odpadów komunalnych. W 2021 r. liczba ta zwiększyła się do 124 kg. Wzrost ten jest znacznie wyższy niż w przypadku powiatu i województwa, jednakże sama wartość wskaźnika dla gminy Mykanów jest niższa w porównaniu do powiatu (136 kg) i województwa (183 kg).
- Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów w 2021 roku stanowiły w gminie Mykanów 58,4%, a w porównaniu do 2016 roku odsetek ten wzrósł o 17,5 pp. Świadczy to o zwiększającej się świadomości mieszkańców związanej z ochroną środowiska na terenie gminy.
- Z sieci wodociągowej w 2020 r. korzystało 89,5% mieszkańców gminy Mykanów. Z sieci kanalizacyjnej w 2020 roku na terenie gminy korzystało 34,7% osób. W przypadku sieci gazowej dostępność wynosiła 35,3%.
- W 2021 roku wydatki budżetu gminy Mykanów na gospodarkę odpadami wyniosły 4,4 mln zł, na oświetlenie ulic – 0,6 mln zł, na utrzymanie zieleni – 72 tys. zł, a oczyszczalnie miast i wsi – 77 tys. zł. Dział gospodarki komunalnej i ochrony środowiska stanowi 8,9% wydatków gminy i zwiększył się o 4 pp. w porównaniu do 2016 roku.
- Udział powierzchni chronionej prawnie w gminie Mykanów w 2021 r. wyniósł 1,1%, a lesistość wynosiła 11%. Są to wyniki zdecydowanie niższe, niż w przypadku powiatu i województwa.

Wnioski z badań ankietowych

- W badaniu wzięło udział 272 respondentów, w tym 62,5% kobiet i 37,5% mężczyzn, a ponad połowa respondentów była w wieku 25-44 lata. Osoby reprezentujące kategorię 65+ stanowią niespełna 7% badanych.
- Respondenci to przede wszystkim osoby posiadające wykształcenie wyższe (48,5%), a ponad 60% badanych była czynna zawodowo.
- Według ponad 83% badanych gmina jest obecnie dobrym miejscem do życia. Tylko niespełna 1% badanych uważa, że gmina Mykanów zdecydowanie nie jest dobrym miejscem do życia. Ponad 77% badanych planuje nadal mieszkać w gminie Mykanów.
- Niemal 70% badanych czuje się mocno związana z gminą a ponad 60% dumna z niej. Zdecydowaną chęć aktywnego działania na rzecz rozwoju gminy zadeklarowało niespełna 40% badanych.
- W ramach oceny aktualnego stanu i dostępności wybranych elementów infrastruktury gminy najkorzystniej ocenione zostało poczucie bezpieczeństwa (86,8%), odbiór odpadów komunalnych (83,1%), jakość powietrza (82,7%) oraz zabezpieczenie przed uciążliwościami zapachowymi (82,0%). Badani negatywnie ocenili liczbę ścieżek rowerowych (66,2% odpowiedzi negatywnych) oraz atrakcyjność turystyczną gminy (42,7%). Nisko oceniona została możliwość znalezienia pracy oraz możliwość wynajęcia mieszkania, a także oferta dla dzieci i młodzieży oraz seniorów (niemal 2/3 ocen negatywnych i odpowiedzi „trudno powiedzieć”), oraz dostępności do usług medycznych.
- Dotychczasowe inwestycje w infrastrukturę drogową (jakość dróg), stan techniczny oświetlenia, jego ilość oraz stan techniczny chodników są oceniane pozytywnie przez 70-80% badanych.
- Wysoko oceniana jest dostępność szkół (97,3) i przedszkoli (91,2%), a także jakość obsługi oferowanej w jednostkach gminnych (91,0%) i Urzędzie gminy (90,2%).
- Wśród mocnych stron gminy Mykanów badani wskazują położenie gminy oraz bliski dostęp do autostrady i ważnych ciągów komunikacji, a także ciszę, spokój i bezpieczeństwo.
- Słabą stroną gminy okazała się niska jakość dróg, oświetlenia i chodników (16,4%), mimo zrealizowanych dotąd inwestycji infrastrukturalnych poprawiających stan dróg w gminie.
- Słabą stroną gminy jest także oceniana bardzo nisko jakość oferty służby zdrowia oraz komunikacji miejskiej, które wskazywane były odpowiednio przez 13,8% i 12,7% badanych.
- Wśród słabych stron gminy badani wskazywali także małą ilość miejsc pracy (10,1%). Natomiast możliwość założenia własnej działalności gospodarczej oceniana jest jako najlepiej

funkcjonujący aspekt gminnego rynku pracy. Nisko oceniana jest możliwość znalezienia „dobrej” pracy (38,6% ocen negatywnych).

- Ponad połowa badanych uważa, że pożądanym kierunkiem rozwoju gminy jest silna gospodarka a niemal połowa postawiłaby na atrakcyjną ofertę spędzania czasu wolnego. Na potrzebę skoncentrowania działań władz gminy w obszarze poprawy dostępności komunikacyjnej wskazało ponad 36% badanych.
- Najbardziej oczekiwane przez mieszkańców gminy przedsięwzięcia dotyczą poprawy atrakcyjności gminy w oczach potencjalnych inwestorów. Sprzyjać temu powinny inwestycje w obszarze infrastruktury drogowej, chodników i oświetlenia (14,6%), a także poprawa oferty komunikacji publicznej (10,1%).

Analiza SWOT

W celu identyfikacji potrzeb i potencjalnych kierunków rozwoju gminy Mykanów, przeprowadzono analizę SWOT, na drodze której określono wewnętrzne i zewnętrzne czynniki mające wpływ na realizację strategii. Analiza ta opiera się na zestawieniu mocnych i słabych stron gminy oraz szans i zagrożeń na nią oddziałujących. Poniższa analiza pozwoliła na sformułowanie rozwiązań wzmacniających atuty gminy oraz eliminujących jego słabe strony przy jednoczesnym wykorzystaniu sprzyjających okazji i redukcji zagrożeń. Stanowi ona punkt wyjścia do części strategicznej dokumentu i jest podstawą do określenia celów i kierunków rozwoju gminy.

MOCNE STRONY

Stopniowy wzrost liczby ludności, utrzymujące się w latach 2016-2021 dodatnie saldo migracji

Dogodna lokalizacja w pobliżu miasta powiatowego (16 km na południe od Częstochowy) oraz przy autostradzie A1

Obecność wysokiej jakości gleb sprzyjających prowadzeniu gospodarki rolnej

Wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców - zaradność, inicjatywa, elastyczność i umiejętność dostosowania się do zachodzących na rynku zmian

Potencjał turystyczny wynikający z położenia gminy na szlaku pielgrzymek jasnogórskich i szlakach turystycznych (np. Szlak Jury Wieluńskiej, Szlak Reszków „Muzyka i Konie”) oraz dostępności terenów rekreacyjnych (leśnikowych) i obiektów zabytkowych

Działalność kulturalna Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Mykanowie (GOKiS), Gminnego Centrum Muzyki i Tańca (GCMiT) oraz Orkiestry Dętej w Mykanowie

Bogata oferta spędzania wolnego czasu skierowana dla seniorów i rodzin z dziećmi

Działalność fundacji, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych (m.in. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji gminy Mykanów, Klub seniora „Bądźmy razem”, Koła Gospodyń Wiejskich, jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej)

Wysoka dostępność szkół i przedszkoli

Odnotowywany spadek zapotrzebowania na pomoc społeczną wśród mieszkańców

Wysoki potencjał kapitału ludzkiego i społecznego - niski udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym, niski odsetek osób powyżej 65. roku życia w ogólnej liczbie mieszkańców

Funkcjonujący Program Ochrony środowiska dla Gminy Mykanów na lata 2020-2023 z perspektywą na lata 2023-2027

Dostępność terenów inwestycyjnych

Wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców

Prognostyczny wzrost liczby ludności o 4,1% do 2030 r.

Dostępność środków europejskich

Rozwój gospodarczy województwa śląskiego

Położenie w strefie korzystnej dla lokalizacji elektrowni wiatrowych oraz wysoki potencjał wykorzystania energii słonecznej i wodnej

Rozwój elastycznych form zatrudnienia (praca zdalna)

Wzrost zainteresowania turystyką krajową, lokalną, w tym wyjazdami weekendowymi

Możliwość certyfikacji produktów rolnych i tworzenia markowych produktów lokalnych

SZANSE

SŁABE STRONY

Słabo rozwinięta baza turystyczna – noclegowa i gastronomiczna

Słabo rozwinięta sieć ścieżek rowerowych

Przewaga wykorzystania tradycyjnych, nieekologicznych źródeł ciepła

Niska dostępność sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej

Niski poziom zaangażowania mieszkańców w sprawy gminy i niski poziom integracji społecznej

Zły stan niektórych obiektów zabytkowych

Niski udział powierzchni prawnie chronionych i lasów w ogólnej powierzchni gminy

Zjawisko długotrwałego bezrobocia – ponad ¼ bezrobotnych pozostaje bez zatrudnienia od 12 do 24 miesięcy

Niska dostępność usług opieki zdrowotnej, zwłaszcza specjalistycznych usług medycznych

Rozproszona zabudowa utrudniająca efektywną realizację inwestycji związanych infrastrukturą techniczną

Niekorzystne trendy demograficzne – starzenie się społeczeństwa, ujemny przyrost naturalny

Zła, niestabilna sytuacja gospodarcza w kraju, wysoka inflacja

Negatywne, długofalowe skutki pandemii COVID-19 w sferze społecznej i gospodarczej

Konkurencyjna oferta kulturalna, sportowa i handlowo-usługowa Częstochowy

Trudna sytuacja geopolityczna wywołana wojną w Ukrainie

Niska jakość środowiska przyrodniczego – zanieczyszczenia powietrza, przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku w okolicach drogi krajowej nr 1

ZAGROŻENIA

Część strategiczna

Niniejszy rozdział zawiera założenia rozwojowe dla gminy Mykanów. Powstał w odpowiedzi na zapisy ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, które określają, iż strategia rozwoju gminy, poza wnioskami z diagnozy, zawiera w szczególności:

- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym,
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
- oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia (art. 10e ust. 3. pkt. 1-3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym).

Kierunek rozwoju gminy Mykanów określa przede wszystkim wizja i misja, których realizacji podejmuje się samorząd lokalny. Zostały one zdefiniowane w odniesieniu do wyzwań stojących przed gminą, jak i zidentyfikowanych potencjałów wynikających z uwarunkowań przestrzennych, gospodarczych i społecznych całego regionu.

Kluczowe potencjały i wyzwania rozwojowe

Z punktu widzenia bilansu strategicznego kluczowe jest wskazanie najważniejszych problemów i wyzwań stojących przed gminą Mykanów – samorządem, mieszkańcami oraz wszystkimi interesariuszami. Na drodze diagnozy strategicznej, a następnie jej syntezy zidentyfikowano główne wyzwania rozwojowe uwzględniające sferę społeczną, gospodarczą i przestrzenną:

POTENCJAŁY	WYZWANIA
 <p>Kluczowym potencjałem rozwojowym gminy Mykanów jest jej kapitał ludzki i społeczny. Od lat w gminie odnotowuje się bowiem stopniowy wzrost liczby jej mieszkańców (o 4,1% w latach 2010-2021), co wynika prawdopodobnie z wysokiej atrakcyjności osiedleńczej wyrażanej przez utrzymujące się w latach 2016-2021 dodatnie saldo migracji (0,9 w 2021 r.).</p>	 <p>Problemem w sferze demograficznej gminy Mykanów jest stopniowo malejąca wartość przyrostu naturalnego (-3,4 w 2021 r.), co może być wynikiem starzenia się społeczeństwa oraz zmiany modelu rodziny związanej z odkładaniem w czasie zamiarów prokreacyjnych.</p> <p>Co więcej, mieszkańców gminy charakteryzuje niski poziom integracji społecznej i tożsamości lokalnej. Mimo iż niemal 70% mieszkańców biorących udział w badaniu ankietowym przyznaje, iż jest mocno związana z gminą, zaledwie 40% deklaruje chęć aktywnego działania na rzecz jej rozwoju.</p>

Istotnym potencjałem rozwojowym gminy Mykanów jest **położenie w pobliżu Częstochowy**, co gwarantuje mieszkańcom dostęp do szerokiej oferty usług wyższego

rzędu oraz zdywersyfikowanego rynku pracy. Ponadto, **przebieg autostrady A1** gwarantuje wysoką dostępność komunikacyjną i stanowi dogodne warunki do rozwoju gospodarczego.

Gmina Mykanów dysponuje **atrakcyjnymi terenami inwestycyjnymi**, które odpowiednio przygotowane i uzbrojone w podstawową infrastrukturę techniczną mogą przyciągać potencjalnych inwestorów i duże firmy gwarantujące nowe miejsca pracy oraz rozwój lokalnej gospodarki. Stanowi to istotny potencjał, biorąc pod uwagę **wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców** (liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności znacząco przewyższająca wyniki powiatu częstochowskiego i województwa śląskiego). Mieszkańcy gminy aktywnie działają na lokalnym rynku i wykorzystują okazje do rozwijania swoich działalności. Było to widoczne również w okresie pandemii, który nie stanowił większej bariery dla lokalnych przedsiębiorstw, które z łatwością dostosowały się do sytuacji i przekształciły swoją działalność na formę online.

Ponadto, istotnym potencjałem rozwojowym gminy jest **dostępność wysokiej jakości gleb** sprzyjających prowadzeniu gospodarki rolnej.

Pod względem rozwoju gospodarczego, istotną barierą stanowi **niska dostępność sieci wodociągowej (89,5%), kanalizacyjnej (34,7%) i gazowej**

(35,3%). Może to ograniczać zarówno rozwój budownictwa mieszkaniowego, jak i wpływać na obniżenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy.

Ponadto, gmina Mykanów według ok. 43% mieszkańców biorących udział w badaniu **nie jest atrakcyjna turystycznie**, co wynika ze słabo rozwiniętej bazy turystycznej (noclegowej i gastronomicznej).

Gmina Mykanów posiada **dogodne warunki dla rozwoju przestrzennego**. Dobry stan istniejącego zagospodarowania i rezerwy terenowe do

zainwestowania stanowią istotne czynniki proinwestycyjne.

Ponadto, położenie w strefie korzystnej dla lokalizacji elektrowni wiatrowych oraz wysoki potencjał wykorzystania energii słonecznej i wodnej stanowi szansę na zapewnienie pewnej **niezależności energetycznej gminy**.

Gminę Mykanów charakteryzuje stosunkowo **niska dostępność usług publicznych oraz infrastruktury sieciowej i technicznej**. Niemal połowa osób

biorących udział w badaniu ankietowym źle ocenia bowiem dostępność usług medycznych, a co trzeci respondent wskazuje na ograniczony dostęp do żłobków i przedszkoli. Ponadto, wśród słabych stron gminy badani wymieniali często niską jakość komunikacji publicznej, co może oddziaływać na inne aspekty funkcjonowania gminy i pogłębiać problemy z dostępnością pozostałych elementów jej oferty.

Wizja i misja rozwoju gminy

Założenia wizji i misji rozwoju gminy Mykanów zostały wypracowane jako odpowiedź na zidentyfikowane potencjały i wyzwania oraz stanowią podstawę do sformułowania celów strategicznych i szczegółowych kierunków działań strategicznych.

Misja określa nadrzędny cel rozwoju gminy Mykanów w perspektywie 2030 roku i definiuje główny kierunek, w jakim będą zmierzać wszystkie działania podejmowane w ramach planów strategicznych. Wizja natomiast to koncepcja stanu gminy w roku 2030, a więc obraz przyszłości, którą na drodze realizacji założeń strategicznych będzie kreować samorząd lokalny wspólnie z mieszkańcami, podmiotami gospodarczymi oraz innymi partnerami.

MISJA

***Wykorzystanie potencjałów gminy do
zwiększenia konkurencyjności
lokalnej gospodarki, rozwoju kapitału
ludzkiego i społecznego oraz
zapewnienia mieszkańcom wysokiej
jakości życia przy jednoczesnym***

***poszanowaniu środowiska przyrodniczego i wzmocnieniu odporności na
zmiany klimatu***

WIZJA

Dzięki wykorzystaniu potencjałów w postaci dogodnego położenia w pobliżu Częstochowy czy przebiegu autostrady A1, gmina Mykanów jest konkurencyjnym ośrodkiem gospodarczym. Napływ nowych inwestorów i rozwój

lokalnego rynku pracy umożliwił budowanie zasobności ekonomicznej samorządu i mieszkańców, przez co gmina wyróżnia się wysokim poziomem realizowanych inwestycji. Dzięki rozwojowi infrastruktury technicznej i sieciowej oraz podniesieniu jakości usług publicznych gmina Mykanów jest bardzo atrakcyjna osiedleńczo, a stale napływający nowi mieszkańcy cenią sobie wysoką jakość życia. Samorząd jest otwarty na dialog, przez co polityka społeczna prowadzona jest zgodnie z rzeczywistymi potrzebami i oczekiwaniami lokalnej społeczności, co wpływa pozytywnie na poziom zadowolenia mieszkańców, wzmacnia poziom integracji i zaangażowania w sprawy gminy. Mieszkańcy cieszą się dostępnością wysokiej jakości kształcenia i ochrony zdrowia, a także szeroką ofertą rekreacyjno-sportową i kulturalną. Wszyscy wspólnie dbają o jakość środowiska przyrodniczego, a inwestycje w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury i odnawialnych źródeł energii przyczyniły się do wzmocnienia odporności gminy Mykanów na postępujące zmiany klimatu.

Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. ust. 3. pkt. 1) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którym strategia rozwoju gminy zawiera m.in. cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę strategiczną oraz zrealizowane badania i konsultacje społeczne odnoszące się do sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej gminy oraz płynące z wymienionych prac wnioski, wypracowana została koncepcja strategiczna, która zawiera najważniejsze założenia polityki rozwoju lokalnego. W przyjętej koncepcji rozwoju skupiono uwagę na trzech obligatoryjnych wymiarach planowania strategicznego, zapewniających wielowymiarowy rozwój gminy. Wymiary te odwołują się do potrzeb i wyzwań uwzględniających trzy sfery: społeczną, gospodarczą i przestrzenną, dla których wyznaczono priorytety rozwojowe zaprezentowane poniżej.

	Priorytety dla rozwoju sfery społecznej		
Zapewnienie wysokiej dostępności i jakości edukacji i wychowania	Zróżnicowanie oferty kulturalnej	Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i turystycznej	
Prowadzenie efektywnej polityki społecznej, prorodzinnej i senioralnej	Wzmocnienie tożsamości i integracji społecznej	Zwiększenie dostępności usług opieki medycznej, zwłaszcza specjalistycznej	
	Priorytety dla rozwoju sfery gospodarczej		
Wspieranie lokalnych przedsiębiorców	Promocja innowacyjności w rozwoju przedsiębiorstw	Prowadzenie efektywnego marketingu gospodarczego	
Budowanie atrakcyjnej oferty inwestycyjnej	Wspieranie rozwoju kompetencji uczestników rynku pracy	Wspieranie rozwoju usług i handlu	
	Priorytety dla rozwoju sfery przestrzennej		
Adaptacja do zmian klimatu i zwiększanie odporności na ich negatywne skutki	Zapewnienie wysokiej jakości przestrzeni publicznych	Planowanie przestrzenne	
Rozwój infrastruktury sieciowej i technicznej	Zapewnienie sprawnej komunikacji wewnątrzgminnej i wysokiej dostępności transportowej	Upowszechnienie odnawialnych źródeł energii	

Wyznaczone priorytety stanowią kluczowe obszary działań, jakie należy podjąć w celu zapewnienia wielokierunkowego rozwoju gminy Mykanów. Na podstawie zidentyfikowanych potencjałów i barier rozwojowych opracowano trzy cele strategiczne, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia wymiernych rezultatów wdrażanej interwencji:

Cel 1 Podnoszenie dostępności i jakości usług publicznych zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców

Cel 1 stanowi odpowiedź na zidentyfikowane na drodze diagnozy strategicznej bariery rozwojowe wynikające z ograniczonej dostępności usług publicznych (zwłaszcza usług medycznych, opiekuńczych i transportowych, które ponad 30% mieszkańców biorących udział w badaniu ankietowym oceniło negatywnie), co może wpływać na obniżenie jakości życia mieszkańców. Odnotowywane od lat korzystne, dodatnie saldo migracji implikuje konieczność dostosowywania zarówno oferty usług publicznych, jak i infrastruktury technicznej do zwiększającego się na nie popytu, zatem kluczowe jest stałe rozwijanie usług m.in. w obszarze edukacji i wychowania, opieki medycznej oraz oferty kulturalnej i spędzania wolnego czasu. Ze względu na niski przyrost naturalny charakteryzujący gminę (-3,4 w 2021 r.), konieczne jest opracowanie i realizacja efektywnej polityki prorodzinnej. Niekorzystne trendy związane ze zmianą modelu rodziny wraz ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa mogą mieć bowiem negatywne skutki w dalszej perspektywie. Wśród działań stymulujących rozwój gminy w sferze społecznej powinny zatem znaleźć się działania związane ze zwiększeniem dostępności szkół, przedszkoli i żłobków, co będzie elementem wspierania polityki

prorodzinnej, a także z rozwojem usług medycznych, będącego elementem polityki senioralnej. Dzięki temu gmina Mykanów stanie się miejscem przyjaznym dla mieszkańców z każdej grupy wiekowej.

Ponadto, ze względu na wysoki odsetek ludności napływowej, ważne jest wspieranie integracji i zacieśniania więzi społecznych oraz wzmacnianie zaangażowania mieszkańców w sprawy gminne, aby zaplanowane działania realizowane były zgodnie z ich potrzebami i oczekiwaniami.

Cel 2 Wzmacnianie konkurencyjności lokalnej gospodarki

Cel 2 został oparty na zidentyfikowanych potencjałach gminy Mykanów, w szczególności dotyczących sfery gospodarczej. Dogodne położenie gminy w pobliżu Częstochowy oraz przy ważnej trasie komunikacyjnej (autostrada A1) wpływają bowiem na jej wysoką atrakcyjność inwestycyjną. Ponadprzeciętny poziom przedsiębiorczości mieszkańców i duża liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych (120 podmiotów na 1000 ludności w 2021 r.) świadczą o istotnym potencjale i stanowią podstawę do budowania przewagi konkurencyjnej gminy jako ośrodka gospodarczego zapewniającego korzystne warunki do zakładania i rozwoju przedsiębiorstw. Ze względu na wysoką aktywność samorządu w zakresie budowy i rozwoju infrastruktury gminnej, ważne jest skoordynowanie tych procesów ze stopniowym wprowadzaniem funkcji usługowych i dywersyfikacją gospodarczą rozbudowywanych obszarów. Istotnym aspektem działań realizowanych w tym kierunku jest również promocja innowacyjności przedsiębiorstw oraz wspieranie rozwoju elastycznych form zatrudnienia, a także dążenie do wzmacniania kompetencji uczestników rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet, osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Ponadto, cennym zasobem gminy są wysokiej jakości gleby sprzyjające produkcji rolnej, co może zostać wykorzystane do rozwijania funkcji rolniczych i budowania katalogu produktów lokalnych.

Wsparcie silnej gospodarki jest najważniejszym kierunkiem rozwoju gminy Mykanów według 54% jej mieszkańców biorących udział w badaniu ankietowym. Co więcej, respondenci najczęściej wskazywali przedsięwzięcia związane z tworzeniem nowych miejsc pracy i przyciągnięciem inwestorów jako kluczowe dla zapewnienia wysokiej jakości życia w gminie. Dywersyfikacja form zatrudnienia oraz dostępnych stanowisk pracy umożliwi bowiem rozwój osobisty i zawodowy mieszkańców zgodnie z indywidualnymi preferencjami.

Cel 3 Zrównoważony rozwój przestrzenny gminy wraz z adaptacją do zmian klimatu

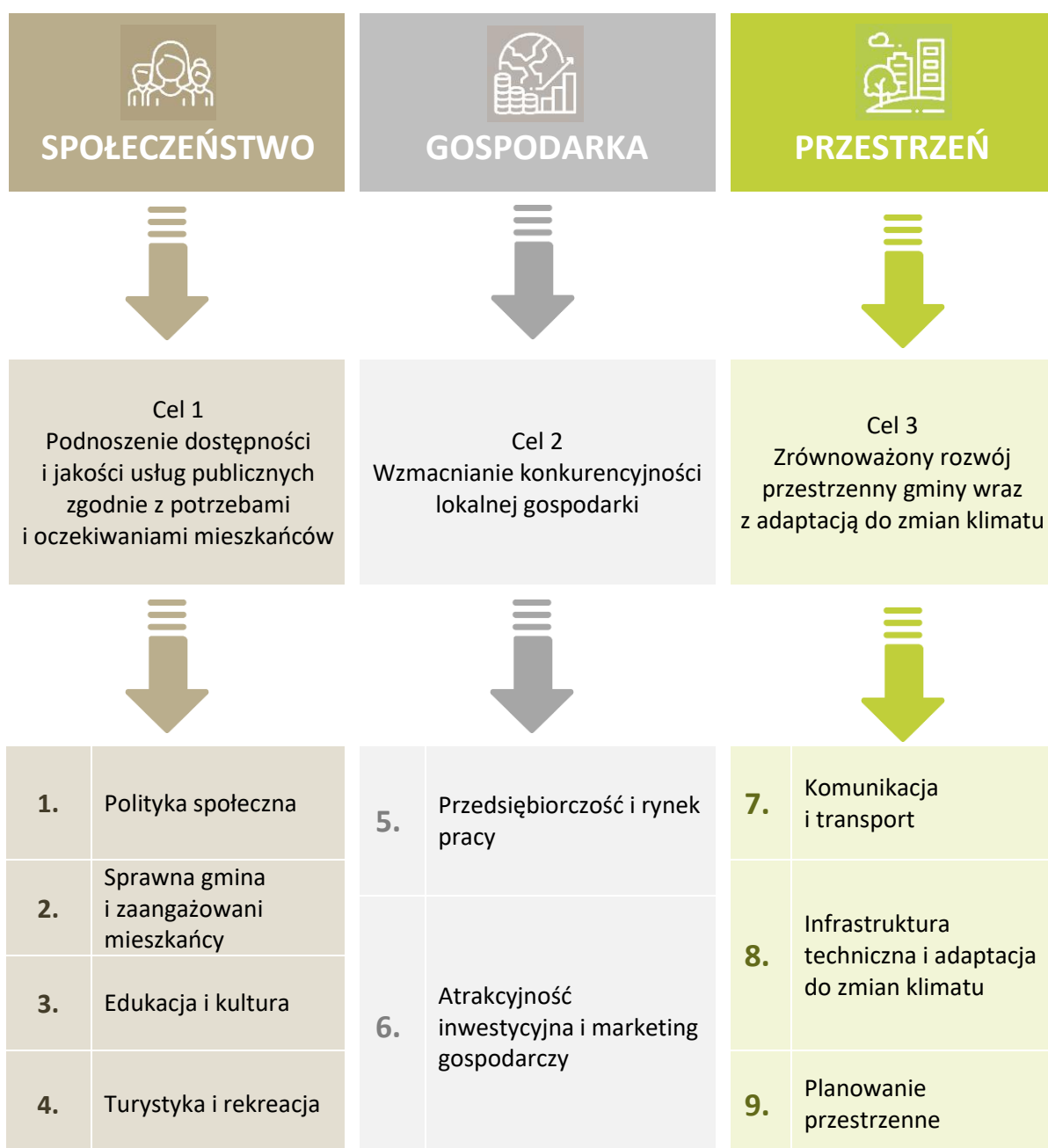
Ze względu na postępujący kryzys klimatyczny, w celu umożliwienia rozwoju gminy, zarówno przestrzennego, jak i społeczno-gospodarczego, konieczna jest stopniowa poprawa jakości środowiska przyrodniczego oraz zapewnienie odporności na zmiany klimatu. Niska dostępność infrastruktury sieciowej, zwłaszcza wodno-kanalizacyjnej, może mieć wpływ na pogorszenie jakości środowiska naturalnego, zatem należy skupić się na jej konsekwentnym rozwoju, aby zapobiec zanieczyszczaniu wód, gleb i powietrza.

Położenie gminy w strefie korzystnej dla lokalizacji elektrowni wiatrowych oraz wysoki potencjał wykorzystania energii słonecznej i wodnej stanowi szansę na zapewnienie pewnej niezależności energetycznej gminy poprzez upowszechnienie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Dzięki inwestycjom w instalacje OZE, rozwój gminy będzie zrównoważony, oddziałując w mniejszym stopniu na środowisko.

Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. ust. 3. pkt. 2) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którym strategia rozwoju gminy zawiera m.in. kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych.

Cele i kierunki działań odpowiadają na potrzeby rozwojowe gminy Mykanów i wskazują sposoby przezwyciężenia najważniejszych barier oraz maksymalnego wykorzystania potencjałów. Poniżej zestawiono trzy główne cele strategiczne gminy Mykanów wraz z kierunkami działań zmierzających do ich realizacji.

Wyznaczone kierunki działań określają obszary wymagające interwencji zmierzającej do realizacji celów strategicznych. Poniżej zestawiono poszczególne kierunki wraz z przypisanymi im priorytetami i przedsięwzięciami stanowiącymi ich uszczegółowienie. Dzięki określeniu kluczowych zadań możliwe będzie zrealizowanie wytyczonych celów i osiągnięcie wymiernych rezultatów podejmowanych działań.

SPOŁECZEŃSTWO

Kierunek działania 1. Polityka społeczna

- Budowanie spójnej i kompleksowej polityki społecznej i prorodzinnej
- Wzmocnienie i realizacja polityki senioralnej w gminie
- Wspieranie działalności Klubów Seniora
- Organizacja zajęć dla seniorów poprzez cykliczne działania obejmujące elementy kultury, działania prozdrowotne oraz integracyjno-aktywizujące
- Wspieranie integracji społecznej i zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego
- Zapewnianie wsparcia dla osób pozostających w trudnej sytuacji życiowej
- Zwiększenie dostępności opieki nad dziećmi do lat 3 poprzez budowę żłobków i klubów dziecięcych
- Dążenie do zapewnienia równomiernego dostępu do placówek przedszkolnych na obszarze całej gminy
- Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży – wyrównawczych i umożliwiających rozwój zainteresowań oraz animowanie czasu wolnego w okresie wakacyjnym
- Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w tym m.in. budowa letniej pływalni z brodzikiem dla dzieci w Lubojence
- Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki zdrowia oraz promocji zdrowego trybu życia
- Poszerzanie oferty specjalistycznych usług i zabiegów medycznych, w szczególności skierowanych do seniorów (m.in. geriatrycznych i rehabilitacyjnych), w tym m.in. poprzez uruchomienie przychodni lekarskiej w Kokawie
- Opracowanie i realizacja kompleksowej polityki mieszkaniowej
- Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomagane i chronione
- Wzmocnienie współpracy z podmiotami świadczącymi usługi zdrowotne w celu zwiększenia dostępności opieki medycznej na terenie gminy

Kierunek działania 2. Sprawna gmina i zaangażowani mieszkańcy

- Rozwijanie i wdrażanie rozwiązań partycypacyjnych w celu zwiększenia zaangażowania mieszkańców w zarządzanie gminą
- Wzmocnienie współpracy i dialogu na linii samorząd - mieszkańcy
- Wzmacnianie współpracy między sołtysami (warsztaty, szkolenia) w zakresie metod aktywizacji i integracji mieszkańców
- Rozwój e-usług, m.in. cyfryzacja obsługi klienta w Urzędzie Gminy i podległych mu jednostkach oraz spółkach komunalnych
- Wzmocnienie współpracy z sąsiednimi samorządami
- Wspieranie i aktywizacja lokalnych organizacji pozarządowych
- Wspieranie inicjatyw społecznych
- Wspieranie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej

- Wykorzystanie kanałów internetowych (social media, strony internetowe, aplikacje mobilne) do budowania więzi społecznych, integracji mieszkańców oraz informowania o wydarzeniach w gminie

Kierunek działania 3. Edukacja i kultura

- Poprawa standardu placówek oświatowych poprzez ich modernizację i rozbudowę
- Rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej przy szkołach
- Doposażenie szkół w nowoczesne materiały dydaktyczne
- Tworzenie dogodnych warunków dla rozwijania zainteresowań oraz spełniania indywidualnych potrzeb uczniów oraz wzbogacanie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży w szkołach
- Wspieranie rozwijania kompetencji cyfrowych dzieci i młodzieży oraz seniorów
- Rozwój oferty kulturalnej zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców różnych grup wiekowych
- Inicjowanie działań mających na celu podnoszenie społecznej świadomości i wrażliwości w zakresie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego
- Wspieranie instytucji kultury, w tym m.in. doposażanie placówek
- Wspieranie działalności Młodzieżowej Orkiestry Dętej
- Modernizacja i budowa nowej infrastruktury kulturalnej lub dostosowywanie innych budynków na cele kulturalne, w tym m.in. budowa muszli koncertowej w Mykanowie i sceny w Lubojence
- Stworzenie cyklicznej imprezy stanowiącej wyróżnik tożsamości gminy
- Wspieranie lokalnych kół i grup ludowych w celu kultywowania folkloru, w tym wspieranie Kół Gospodyń Wiejskich
- Rozbudowa Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu, m.in. o salę widowiskowo-kinową

Kierunek działania 4. Turystyka i rekreacja

- Zagospodarowanie terenów sportowo-rekreacyjnych w dolinach rzek
- Wykorzystanie walorów przyrodniczych gminy do rozwoju turystyki
- Budowa nowych i modernizacja istniejących pieszych i rowerowych szlaków turystycznych
- Wyznaczenie i zagospodarowanie tras jazdy konnej w powiązaniu z sąsiadującymi terenami rekreacyjnymi
- Stworzenie i zagospodarowanie rekreacyjne deptaka wzdłuż rzeki Kocinki, w tym m.in. budowa ścieżki rowerowej
- Utworzenie centrum rekreacyjnego gminy w m. Lubojenka
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie opracowania oferty sportowo-rekreacyjnej dostosowanej do potrzeb różnych grup odbiorców
- Wspieranie rozwoju turystycznej bazy noclegowej i gastronomicznej

GOSPODARKA

Kierunek działania 5. Przedsiębiorczość i lokalny rynek pracy

- Rozwój stref ekonomicznych i inwestycyjnych zlokalizowanych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, m. in. w miejscowościach: Mykanów, Lubojenka, Łochynia – Grabówka.
- Wsparcie doradcze i promocyjne dla osób rozpoczynających oraz rozwijających działalność gospodarczą

- Wspieranie rozwoju lokalnych specjalizacji gospodarczych
- Tworzenie warunków dla szerzenia postaw proinnowacyjnych wśród przedsiębiorców
- Realizacja programów inkubacji/akceleracji dla startupów w celu rozwoju innowacyjnych produktów, usług i technologii
- Tworzenie rozwiązań, regulacji, strategii wpływających na rozwój przedsiębiorczości w gminie
- Wspieranie lokalnych przedsiębiorców w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych
- Rozwój silver economy jako elementu dbania o dobrostan seniorów
- Organizacja szkoleń, kursów i warsztatów rozwijających kompetencje uczestników rynku pracy
- Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Częstochowie i Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Mykanowie w zakresie wspierania zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób z grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet, osób starszych i z niepełnosprawnościami
- Wspieranie rozwoju współpracy międzysektorowej, w tym przedsiębiorców z Instytucjami Otoczenia Biznesu i organizacjami pozarządowymi
- Aktywizacja zawodowa i promocja postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców
- Promocja elastycznych form zatrudnienia
- Wspieranie współpracy szkół z lokalnymi przedsiębiorcami
- Wsparcie rolnictwa, w tym wspieranie inicjatyw zmierzających do modernizacji sektora rolniczego
- Promocja produkcji rolnej i przetwórstwa spożywczego, ze szczególnym uwzględnieniem lokalnych produktów rolnych – dążenie do certyfikacji produktów lokalnych

Kierunek działania 6. Atrakcyjność inwestycyjna i marketing gospodarczy

- Wytyczanie, pozyskiwanie i uzbrajanie nowych trendów inwestycyjnych
- Wypracowanie standardów obsługi inwestora
- Opracowanie i bieżące poszerzanie gminnej oferty inwestycyjnej
- Realizacja inwestycji drogowych kluczowych dla rozwoju gospodarczego
- Opracowanie i udostępnienie materiałów promocyjnych zawierających informacje na temat niezbędnych dokumentów do przeprowadzenia procesu inwestycyjnego, pomocy publicznej i finansowania inwestycji
- Bieżący monitoring lokalnego rynku pracy i badanie zapotrzebowania miejscowych i regionalnych przedsiębiorstw na określone kompetencje pracowników
- Stworzenie katalogu produktów lokalnych (np. ekologicznych, tradycyjnych) oraz ich promocja
- Kształtowanie pozytywnego wizerunku gminy
- Opracowanie katalogu zachęt dla inwestorów w postaci ulg i zwolnień od podatku
- Udział w wydarzeniach krajowych i zagranicznych pozwalających na promocję gminy i wymianę doświadczeń

PRZESTRZEŃ

Kierunek działania 7. Komunikacja i transport

- Modernizacja i rozbudowa dróg oraz chodników na terenie całej gminy

- Rozwój sieci ścieżek i tras pieszych i rowerowych w powiązaniu z sąsiednimi gminami
- Wspieranie rozwoju oferty transportu zbiorowego we współpracy z sąsiednimi samorządami
- Współpraca z przewoźnikami prywatnymi w celu dostosowania oferty transportowej do potrzeb mieszkańców (częstotliwość kursowania, przebieg tras, itp.)
- Zwiększanie bezpieczeństwa w ruchu drogowym m.in. poprzez modernizację dróg, rozbudowę oświetlenia ulicznego, wprowadzanie radarów prędkości
- Podejmowanie działań w celu zwiększenia dostępności komunikacji kolejowej
- Zwiększanie dostępności miejsc parkingowych, ze szczególnym uwzględnieniem terenów przy szkołach i innych obiektach użyteczności publicznej
- Wdrażanie rozwiązań obniżających koszty i zwiększających efektywność transportu zbiorowego

Kierunek działania 8. Infrastruktura techniczna i adaptacja do zmian klimatu

- Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji, zwłaszcza w północnej części gminy
- Rozbudowa i budowa sieci wodociągowej
- Promowanie i wspieranie przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków
- Edukacja ekologiczna i promowanie postaw w zakresie ograniczania oraz segregowania wytwarzanych odpadów
- Uporządkowanie gospodarki cieplnej i dalszy rozwój indywidualnych źródeł ciepła
- Wsparcie mieszkańców w wymianie nieekologicznych źródeł ogrzewania budynków
- Popularyzacja rozwiązań OZE, w tym wsparcie mieszkańców w pozyskaniu dopłat do OZE oraz montaż instalacji OZE w budynkach użyteczności publicznej
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
- Renaturalizacja rzeki Kocinki
- Budowa nowych i rozbudowa istniejących zbiorników wodnych i zbiorników przeciwpowodziowych
- Budowa elektrowni wodnej na rzece Kocince
- Wspieranie działań budowy i modernizacji sieci melioracyjnej na terenie całej gminy
- Rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury, np. rozwiązań służących małej retencji i ich popularyzacja wśród mieszkańców
- Wymiana istniejącego oświetlenia ulicznego na energooszczędne
- Promocja rozwiązań w zakresie zwiększania retencji, w tym zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie prywatnych posesji przy budynkach mieszkalnych i na terenach prywatnych przedsiębiorstw
- Promocja stosowania powierzchni przepuszczalnych w realizacji inwestycji drogowych i budowlanych

Kierunek działania 9. Planowanie przestrzenne

- Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Mykanów
 - Poprawianie standardu i dostępności przestrzeni publicznych
 - Realizacja prac konserwatorskich i modernizacyjnych obiektów zabytkowych
 - Podnoszenie jakości istniejących terenów zielonych i parkowych
 - Eliminacja barier architektonicznych w przestrzeni publicznej, utrudniających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych
 - Aktualizacja Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Mykanów
 - Prowadzenie aktywnej polityki przestrzennej
 - Uporządkowanie, modernizacja i estetyzacja przestrzeni publicznych
-

- Uwzględnianie aspektów ekologicznych przy wydawaniu decyzji administracyjnych w celu ochrony terenów zieleni przed presją zabudowy
-

Rezultaty planowanych działań

Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika (2021 r.) ²	Oczekiwana tendencja w 2030 r.	Źródło danych
1. Polityka społeczna	Liczba wdrożonych projektów społecznych	0	Wzrost	Urząd Gminy Mykanów
2. Sprawna gmina i zaangażowani mieszkańcy	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców	3,1	Wzrost	BDL GUS
3. Edukacja i kultura	Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych	89,5%	Wzrost	BDL GUS
4. Turystyka i rekreacja	Powierzchnia/liczba terenów zagospodarowanych pod cele rekreacyjno-turystyczne	0	Wzrost	Urząd Gminy Mykanów
5. Przedsiębiorczość i lokalny rynek pracy	Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	2,5%	Spadek	BDL GUS
6. Atrakcyjność inwestycyjna i marketing gospodarczy	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	120	Wzrost	BDL GUS
7. Komunikacja i transport	Długość zmodernizowanych / przebudowanych/ rozbudowanych odcinków infrastruktury drogowej	0	Wzrost	Urząd Gminy Mykanów
8. Infrastruktura techniczna i adaptacja do zmian klimatu	Ilość energii wytworzonej z wykorzystaniem OZE	0	Wzrost	Urząd Gminy Mykanów
9. Planowanie przestrzenne	Powierzchnia terenów poddanych rewitalizacji	0	Wzrost	Urząd Gminy Mykanów

² Wskaźniki przyjmują wartość 0 ze względu na fakt, iż rok 2022 jest traktowany jako rok bazowy i od tego roku monitorowana jest wartość wskaźnika. Monitoringowi będzie podlegała tendencja zmian w poszczególnych obszarach wynikająca z wdrażanych w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Mykanów do roku 2030* przedsięwzięć.

Część wdrożeniowa

System zarządzania strategią

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. ust. 3. pkt. 8) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, zgodnie z którym strategia rozwoju gminy zawiera m.in. system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów.

W celu skutecznego wdrożenia założeń strategii i osiągnięcia wymiernych efektów realizowanych działań, niezbędne jest opracowanie systemu zarządzania strategią, na który składa się:

1.	Formułowanie i aktualizowanie strategii
2.	Wdrażanie strategii
3.	Monitoring i ewaluacja rezultatów strategii

Na system zarządzania strategią składają się procesy i czynności realizowane na różnych szczeblach administracji samorządowej, zatem konieczne jest zaangażowanie podmiotów i jednostek o różnych kompetencjach i zakresie odpowiedzialności. W związku z tym dla osiągnięcia wymiernych rezultatów i maksymalizacji efektywności prowadzonych działań, niezbędne jest określenie podziału zaplanowanych zadań. Strategia rozwoju gminy pełni bowiem rolę ramowego planu postępowania władz samorządowych, które działają we współpracy z innymi samorządami i administracją państwową, a także partnerami społecznymi i prywatnymi.

W poniższej tabeli zaprezentowano procesy wdrażania i zakres odpowiedzialności poszczególnych podmiotów.

Zadanie	Podmioty odpowiedzialne i uczestniczące w realizacji zadania
Przygotowanie projektu Strategii lub zmian do Strategii	Wójt Gminy Mykanów, eksperci zewnątrz, Rada Gminy Mykanów, organizacje społeczne, mieszkańcy
Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii	Wójt Gminy Mykanów we współpracy z Radą Gminy
Nawiązywanie współpracy z partnerami dla realizacji działań i projektów wymagających zaangażowania innych organizacji i instytucji	Wójt Gminy Mykanów
Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań, umieszczenie poszczególnych zadań w budżecie i Wieloletniej Prognozie Finansowej	Skarbnik, Wójt Gminy Mykanów, Rada Gminy

Przygotowanie projektów od strony technicznej	Urząd Gminy Mykanów, jednostki organizacyjne Urzędu Gminy i interesariusze
Przygotowanie wniosków o dofinansowanie	Urząd Gminy Mykanów i jednostki podległe
Przeprowadzenie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego	Urząd Gminy Mykanów
Nadzór nad realizacją projektów, rozliczenia, raporty	Wójt Gminy Mykanów, merytoryczne komórki Urzędu Gminy Mykanów
Ewaluacja osiągania poszczególnych celów operacyjnych	Urząd Gminy Mykanów, Wójt Gminy Mykanów, Rada Gminy, dyrektorzy jednostek podległych Urzędowi Gminy Mykanów

Odpowiedzialność za realizację zadań określonych w strategii ciąży przede wszystkim na Urzędzie Gminy i jednostkach gminnych, jednak jej zapisy dotyczą całej społeczności lokalnej i podmiotów działających na terenie gminy. W system wdrażania strategii poza przedstawicielami sektora publicznego zaangażowani są zatem także przedstawiciele sektora biznesowego i społecznego, a więc m.in. przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe oraz mieszkańcy.

Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację systemu wdrożenia jest Wójt Gminy Mykanów. Skuteczność realizacji poszczególnych działań będzie zależała od poziomu ich organizacji oraz od stopnia zaangażowania odpowiednich podmiotów. Niezwykle ważną kwestią jest ścisła współpraca między odpowiednimi jednostkami przy równorzędnym traktowaniu ich reprezentantów. Jedną z głównych zasad prowadzenia wspólnych działań jest także zapewnienie ich otwartości na przedstawicieli różnych środowisk. Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację systemu wdrożenia jest Wójt Gminy Mykanów.

Monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii

Sprawne wdrożenie założeń strategii i osiągnięcie zaplanowanych rezultatów możliwe jest wyłącznie dzięki bieżącemu monitoringowi i ewaluacji realizowanych działań. Niezbędne jest badanie postępów poszczególnych prac i analiza ich efektów, a także aktualizacja podejmowanych zadań.

Monitoring

Proces monitorowania stopnia realizacji celów strategicznych opiera się na analizie wskaźników przyjętych dla poszczególnych kierunków działań. Dzięki bieżącemu monitoringowi możliwe jest odpowiednio wczesne wykrywanie ewentualnych problemów i modyfikacja planowanych działań zgodnie z aktualną sytuacją, co wpływa na efektywność wdrażania poszczególnych etapów strategii.

Monitoring będzie przeprowadzany corocznie przez cały okres obowiązywania strategii, a jego wynikiem będą sprawozdania dotyczące poziomu realizacji poszczególnych zadań. Wójt Gminy, jako osoba odpowiedzialna za wdrażanie strategii, powinien złożyć sprawozdanie Radzie Gminy, która przyjmie je lub odrzuci na drodze uchwały.

Ewaluacja

Ewaluacja, na drodze której oceniana jest skuteczność, efektywność i użyteczność prowadzonych prac, umożliwia zapewnienie osiągnięcia celów zaplanowanych w strategii. Analizie podlega także trafność doboru celów wobec zidentyfikowanych potrzeb i wyzwań rozwojowych, co pozwala na podnoszenie jakości działań, udoskonalenie bieżącej interwencji czy podejmowanie decyzji dotyczącej aktualizacji/modyfikacji dokumentu.

Rekomendowanymi terminami przeprowadzenia ewaluacji jest rok 2026 (ewaluacja mid-term) i rok 2030 (ewaluacja ex-post). Wynikiem ewaluacji będzie szczegółowe sprawozdanie obejmujące podsumowanie wyników monitoringu i ocenę poziomu realizacji poszczególnych celów. Zostanie ono przedstawione Radzie Gminy i uzupełnione o rekomendacje elementów podlegających aktualizacji i uzupełnieniom.

Raporty ewaluacyjne będą stanowiły podstawę do formułowania rekomendacji w zakresie aktualizacji zapisów *Strategii Rozwoju Gminy Mykanów do 2030 roku* i ewentualnych zmian w realizacji zaplanowanych działań.

Aktualizacja

Aktualizacja zapisów *Strategii Rozwoju Gminy Mykanów do 2030 roku* będzie dokonywana w uzasadnionych przypadkach, w szczególności w związku ze zmianami uwarunkowań rozwoju (m.in. społecznych, gospodarczych, prawnych, przestrzennych czy politycznych) na terenie gminy, bądź w jej otoczeniu. Aktualizacje Strategii Rozwoju będą dokonywane na drodze uchwał Rady Gminy na wniosek Wójta Gminy po wydaniu stosownej opinii przez komisję (komisje) odpowiednią dla danego typu zadania.

Instrumenty realizacji strategii

Jako, że *Strategia Rozwoju Gminy Mykanów do 2030 roku* pełni rolę ramowego planu działań i wyznacza ogólnie kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego gminy, ważne jest doprecyzowanie jej założeń na drodze opracowania instrumentów realizacji poszczególnych celów. Instrumenty te mogą mieć zasięg ogólnogminny, sołecki, bądź lokalny (punktowy), a ich dobór powinien wynikać z oceny ich potencjalnej efektywności i skuteczności. Poszczególne instrumenty powinny dotyczyć przynajmniej jednego wskazanego w strategii kierunku działań.

W poniższej tabeli przedstawiono przykładowe instrumenty realizacji Strategii.

Rodzaj instrumentu	Zakres instrumentu/przykładowe instrumenty
Wdrożeniowy	Dokumenty o charakterze wykonawczym, np. Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, Gminny program ochrony środowiska, Wieloletni program współpracy z organizacjami pozarządowymi, Plan Gospodarki Niskoemisyjnej
Organizacyjno-zarządczy	Regulaminy wydziałów i jednostek odpowiedzialnych za realizację poszczególnych założeń strategii
Finansowy	Uchwały budżetowe, budżet obywatelski, inicjatywy lokalne, fundusze kierowane (np. fundusz senioralny, fundusz młodzieżowy), projekty społeczne realizowane w ramach Funduszy Europejskich
Prawny	Dokumenty wynikające z przepisów ustawowych, np. uchwały rady gminy, akty prawa miejscowego, decyzje administracyjne
Planowania przestrzennego	Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego
Społeczny	Kampanie społeczne, edukacyjne i informacyjne, konsultacje społeczne, systemy informacji przestrzennej, strony internetowe i profile w mediach społecznościowych

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Gminy Mykanów do roku 2030 jest jednym z najważniejszych elementów polityki rozwojowej gminy ze względu na fakt, iż określa kompleksowo kierunki jej rozwoju. Ze względu na ogólny, interdyscyplinarny charakter opracowania, stanowi ono podstawę do sporządzania dokumentów wykonawczych.

Jako dokumenty wykonawcze należy rozumieć plany i programy funkcjonujące w gminie, zarówno obowiązkowe, jak i fakultatywne. Znajdują się wśród nich m.in. dokumenty planistyczne (np. studium, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego), plany rozwoju i modernizacji infrastruktury sieciowej, programy ochrony środowiska, czy też gminne programy wspierania polityki społecznej.

Zawarte w Strategii cele powinny zostać skonkretyzowane i realizowane przy pomocy dokumentów wykonawczych z uwzględnieniem następujących zasad:

- Dokumenty powinny być sformułowane w możliwie przejrzystym języku, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie.
- Każdy dokument należy poddać konsultacjom zgodnie z regulacjami wewnętrznymi.
- Przygotowanie dokumentu wykonawczego powinno zakończyć się w ciągu 12 miesięcy od jego zainicjowania.
- W każdym dokumencie wykonawczym powinno znaleźć się co najmniej odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań niniejszej strategii.
- Każdy dokument wykonawczy musi posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za całościową realizację oraz jej skutki.

Analiza oddziaływania na środowisko realizacji Strategii Rozwoju Gminy Mykanów do roku 2030

Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji dokumentu

Strategia Rozwoju Gminy Mykanów do roku 2030 stanowi nadrzędny dokument planistyczny i jest podstawową deklaracją i zobowiązaniem samorządu. W dokumencie sformułowano misję i wizję w długookresowej perspektywie wraz z określeniem podstawowych kierunków rozwoju. Wypracowane założenia oraz zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia skupiają się na poprawie jakości życia mieszkańców oraz rozwiązania problemów i wyzwań zidentyfikowanych w gminie. Dokument ma charakter kompleksowy, stanowi odpowiedź na zidentyfikowane w gminie problemy i wyzwania oraz wspomaga zarządzanie gminą. Umożliwia również ubieganie się o środki finansowe w ramach Funduszy Europejskich. Dokument przyczyni się również do uzyskania w gminie Mykanów sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochrony i rozwoju jego walorów. Odstąpienie od

realizacji zapisów projektowanego dokumentu będzie wiązało się z odstąpieniem od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska w kontekście szerszej perspektywy postrzegania tej problematyki. W przypadku braku wdrażania zapisów strategii, przeprowadzona analiza i ocena istniejącego stanu środowiska może sugerować, iż może nastąpić pogorszenie stanu środowiska.

Brak realizacji zapisów strategii rozwoju może doprowadzić m.in. do:

- pogorszenia stanu i jakości powietrza atmosferycznego;
- pogorszenia stanu klimatu akustycznego;
- pogorszenia jakości i zasobności wód powierzchniowych i podziemnych;
- pogorszenia stanu gospodarki wodno-ściekowej;
- pogorszenia jakości i zasobności gleb i powierzchni ziemi;
- pogorszenia systemu gospodarowania odpadami, w tym ograniczenia powstawaniu odpadów;
- pogorszenia stanu zasobów przyrodniczych, różnorodności biologicznej, obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów objętych ochroną prawną;
- pogorszenia walorów krajobrazowych;
- pogorszenia jakości życia mieszkańców z uwagi na przekroczenia standardów ochrony środowiska.

Pozytywnym skutkiem środowiskowym, w przypadku zaniechania realizacji założeń strategii rozwoju, będzie wyeliminowanie negatywnego, krótkotrwałego wpływu występującego podczas działań typowo inwestycyjnych m.in. budowy, rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej, rozbudowy i przebudowy ciągów komunikacyjnych, czy rozbudowy terenów inwestycyjnych.

W przypadku braku realizacji powyższych zamierzeń nie dojdzie do zajęcia nowych powierzchni biologicznie czynnych, wzrostu emisji hałasu oraz gazów i pyłów do powietrza w miejscach dotąd nieprzekształconych antropogenicznie. Brak realizacji zamierzeń inwestycyjnych wiąże się z mniejszą ingerencją w komponenty środowiska tj.: wody, gleby, środowisko przyrodnicze oraz krajobraz lokalny.

Zaniechanie założeń dokumentu wiąże się z mniejszym prawdopodobieństwem zniszczenia siedlisk przyrodniczych oraz naruszenia funkcjonowania korytarzy migracyjnych czy też obszarów chronionych. Realizacja zadań ingerujących w stan środowiska wiąże się z niedogodnościami na etapie wdrażania, jednak skutkuje szeregiem korzyści po zakończeniu inwestycji (poprawa stanu powietrza, poprawa efektywności energetycznej, poprawa mobilności, szczelny system wodociągowy).

Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. budową, rozbudową i modernizacją sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej, rozbudową i przebudową ciągów komunikacyjnych, czy rozbudową terenów inwestycyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz zadań zamieszczonych w *Strategii Rozwoju Gminy Mykanów do roku 2030* powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy działań, dla których taka decyzja jest konieczna). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych, mogących negatywnie oddziaływać na środowisko, wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniający zapisy dokumentów lokalnych oraz wyższego szczebla.

W przypadku, gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztucznie zasilić osłabione populacje, tworzyć alternatywne połączenia przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W wyniku realizacji strategii rozwoju może potencjalnie dojść do oddziaływania na obszary chronione, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody.

Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych w mieście.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w strategii rozwoju na poszczególne komponenty środowiska.

Ochrona powierzchni ziemi i wód

- Na etapie projektowania należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni;
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację;
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów;
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną;
- Prawidłowe przechowywanie substancji ropopochodnych oraz innych materiałów;
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego;
- Właściwe postępowanie z odpadami;
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, gromadzenie odpadów niebezpiecznych w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu;
- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów;
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu;
- Ograniczenie uszczelniania zlewni, np. poprzez planowanie rezerw terenu, które ma służyć zapewnieniu możliwości swobodnej infiltracji wód do ziemi;

- Uregulowanie gospodarki wodami opadowymi - oczyszczenie ich oraz możliwość ich retencjonowania w celu ograniczenia spływu powierzchniowego, należy przy tym brać pod uwagę nie tylko dany obszar, ale i obszar położony niżej w zlewni (jest to szczególnie ważne w miastach);
- Prowadzenie robót budowlanych w sposób zapewniający ochronę wód.

Ochrona powietrza

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu. Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych;
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb oraz innych materiałów;
- Przeprowadzenie pogłębionej analizy lokalizacji przedsięwzięcia;
- Minimalizowanie ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu;
- Prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów;
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej;
- Stosowanie przepisów BHP;
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin;
- Na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza;
- Unikanie emisji głównie substancji pyłowych na etapie budowy, rozbudowy czy modernizacji obiektów;
- Przestrzeganie zastrzonych zapisów pozwoleń budowlanych.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione)

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego (przy czym nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji). Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji;
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji, bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną;

- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych;
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk;
- Wycinkę drzew i krzewów należy ograniczyć do niezbędnego minimum wynikającego z bezpośredniej kolizji z przedmiotowym przedsięwzięciem;
- Za wycinkę drzew i krzewów należy dokonać nasadzeń zastępczych. Do nasadzeń należy wykorzystać jedynie rodzime gatunki drzew i krzewów. Oszacowanie ilości drzew i krzewów do wycinki oraz wskazanie lokalizacji nasadzeń zastępczych należy uzgodnić po sporządzeniu operatu dendrologicznego;
- Wycinkę drzew i krzewów należy prowadzić poza sezonem wegetacyjnym;
- Drzewa i krzewy nieprzeznaczone do wycinki, a które znajdują się w sąsiedztwie prac budowlanych należy zabezpieczyć przed uszkodzeniem pni, korzeni i konarów;
- Wykopy wykonywane w strefie korzeniowej drzew należy wykonywać wyłącznie ręcznie;
- Roboty ziemne w obrębie korzeni drzew i krzewów nie powinny być prowadzone w okresie wegetacji roślin, a szczególnie w okresie letnim. Najkorzystniejszym okresem do wykonania tych robót są miesiące od października do końca marca;
- Wykopy w obrębie drzew nie powinny trwać dłużej niż dwa tygodnie, a przy wietrznej, wilgotnej pogodzie trzy tygodnie. W celu niedopuszczenia do przesuszenia systemu korzeniowego, wykopy przy drzewach i krzewach powinny być zasypywane w jak najkrótszym czasie;
- Powstałe wykopy w sąsiedztwie drzew i krzewów należy zasypać warstwą kompostu lub ziemi urodzajnej;
- W przypadku kolizji konarów drzew z pracą sprzętu budowlanego, w wyniku którego może dojść do uszkodzenia mechanicznego, gałęzie zagrożone uszkodzeniem należy podwiązać do gałęzi położonych powyżej. Jeżeli jest to zabieg niewystarczający, w ostateczności należy usunąć lub skrócić kolidujące gałęzie, a rany po cięciach należy zabezpieczyć środkiem impregnującym z dodatkiem środka grzybobójczego;
- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji;
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki;

- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów;
- Należy stosować technologie w jak najmniejszym stopniu wpływające na środowisko (ograniczające emisję zanieczyszczeń i hałasu);
- Uwzględnianie wariantu lokalizacyjnego w sposób zgodny z dokumentami planistycznymi, przepisami i aktami prawnymi obowiązującymi dla poszczególnych form ochrony przyrody, a także biorąc pod uwagę potrzeby ochrony siedlisk przyrodniczych, siedlisk zwierząt i roślin oraz korytarze migracyjne i łączność ekosystemów.

Ochrona przed hałasem i drganiami

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu do pory dziennej między 7:00 a 20:00;
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia;
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych;
- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań, by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu;
- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas;
- Stosowanie harmonogramów prac ograniczających narażenie na hałas;
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni;
- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko;
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów;
- Sprawne przeprowadzenie prac;
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją;
- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochłonną dostosowanych do wymogów siedliska;

- Stosowanie barier akustycznych na etapie realizacji konkretnych inwestycji drogowych (szczególnie w miejscach przejścia dróg uciążliwych przez tereny mieszkaniowe i usług chronionych);
- Zastosowanie odpowiednio szerokich pasów zieleni o zróżnicowanej wysokości tak, aby zapewnić maksymalne wartości pochłaniania i odbijania fali akustycznej.

Propozycja działań alternatywnych

Art. 51, ust. 2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2022 poz. 1029) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Dla zadań zawartych w *Strategii Rozwoju Gminy Mykanów do roku 2030* można zaproponować następujące działania alternatywne:

- Zmiana lokalizacji danego działania;
- Zmiana technologii realizacji zadania;
- Wybór alternatywnych materiałów do realizacji zadania;
- Rozważenie różnych wariantów organizacyjnych realizacji zadania i dobór odpowiedniego;
- Modyfikacja zakresu zadania, częściowe lub całkowite odstąpienie od realizacji zadania, jeśli decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla danego zadania będzie wskazywać na taką potrzebę.

W przypadku *Strategii Rozwoju Gminy Mykanów do roku 2030* nie ma możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań ze względu na wysoki stopień ogólności dokumentu. Dokument jest koncepcją rozwoju i przebudowy społecznej, infrastrukturalnej i przestrzennej obszaru gminy Mykanów, która jako wizja całościowa i spójna pozwoli osiągnąć zamierzone efekty. Dlatego też wprowadzanie na tym etapie rozwiązań alternatywnych zaburzałoby spójność wspomnianej wizji. Należy jednak podkreślić, że istnieją możliwości doboru najlepszych pod względem oddziaływania na środowisko wariantów lokalizacyjnych, technologicznych czy organizacyjnych.

Podkreślając charakter dokumentu o wysokim stopniu ogólności oraz brak możliwości precyzyjnego wskazania działań alternatywnych, należy w przypadku wszystkich przedsięwzięć przeanalizować działania alternatywne na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

W związku z ciągłym rozwojem gospodarczym regionu oraz wzrostem poziomu konsumpcji, brak realizacji zapisów strategii rozwoju prowadzić będzie do pogorszenia wszystkich elementów środowiska.

Finansowanie strategii

W celu prowadzenia polityki rozwoju gminy, która będzie efektywna i będzie umożliwiała realizację założonych celów, wykorzystywane powinny być wszystkie dostępne środki finansowe z różnych źródeł. Mając na celu skuteczną realizację Strategii Rozwoju Gminy Mykanów do roku 2030, samorząd gminy jako jej operator i inicjator będzie poszukiwał wszystkich dostępnych źródeł, narzędzi, metod pozyskiwania środków, które to umożliwią.

Wśród potencjalnych źródeł finansowania działań wskazać należy przede wszystkim katalog środków publicznych, w tym:

- środki własne z budżetu gminy Mykanów;
- środki z innych jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego, w tym Samorządu Województwa Śląskiego;
- Krajowe Programy Operacyjne,
- środki pochodzące z budżetu państwa;
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;
- inne środki publiczne;
- fundusze innych uczestników procesu wdrażania Strategii, w tym sektora prywatnego.

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, w której oparto się na Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Śląskiego, można prognozować że planowane wydatki majątkowe w perspektywie 2030 r. Samorządu Województwa wyniosą blisko 6,4 mld zł. Jednocześnie zaznaczono, że inne środki dostępne z budżetu państwa i Unii Europejskiej, które będą mogły być przeznaczone na finansowanie działań strategicznych regionu w okresie 2021-2030 zostaną określone w nowych instrumentach wskazanych w KSRR 2030 oraz nowej Umowie Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027. W strategii wskazano również, że instrumentem finansowania z poziomu krajowego jest Program dla Śląska, stanowiący jeden z projektów strategicznych Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Program ten zawiera zintegrowany zestaw działań inwestycyjnych i społecznych.

W Strategii zaznaczono, że jednym z mechanizmów finansowania wspierającym realizację zaplanowanych przedsięwzięć będą środki którymi dysponuje Śląski Fundusz Rozwoju. Został on powołany w celu zbudowania trwałego wieloletniego systemu finansowania mikro, małych i średnich

przedsiębiorstw, a także jednostek samorządu terytorialnego w regionie w oparciu o finansowe instrumenty zwrotne

Budżet polityki spójności UE w rozdaniu na lata 2021-27 ma wynosić ponad 76 mld euro i ma obejmować m.in. następujące fundusze:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR),
- Fundusz Spójności (FS),
- Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+),
- Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Fundusze te zgodnie z przyjętą wizją mają wzajemnie się uzupełniać, a ich głównym przeznaczeniem jest wzmacnianie spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej oraz promowanie zrównoważonego rozwoju. Założenia nowej perspektywy finansowej wskazują, że około 60% funduszy z polityki spójności trafi to programów krajowych, a pozostałe 40% zostanie przekazane na realizację programów regionalnych. Poniżej przedstawiono programy operacyjne, w ramach których mogą zostać zrealizowane poszczególne zadania zaplanowane w *Strategii Rozwoju Gminy Mykanów do roku 2030*.

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnKS) – program ten jest następcą Programu Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ) i przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. Budżet całego programu to 135 mld zł, natomiast wkład UE to 111,7 mld zł. FEnKS wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. W ramach programu finansowane mogą być następujące obszary:

- bezpieczeństwo energetyczne Polski,
- rozwój odnawialnych źródeł energii,
- ochrona środowiska,
- bezpieczny i ekologiczny transport,
- rozwój ochrony zdrowia,
- kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego.

Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) – jest to program kontynuujący dwa wcześniejsze programy: Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR). Budżet całego programu to 45,9 mld zł, natomiast wkład UE to 36,6 mld zł. Zadaniem FENG będzie wsparcie realizacji projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które

zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Program adresowany jest m.in. do przedsiębiorców, instytucji z sektora nauki, konsorcjów przedsiębiorstw oraz instytucji otoczenia biznesu, w szczególności ośrodków innowacji. W ramach programu finansowane mogą być następujące obszary:

- projekty badawczo-rozwojowe,
- innowacje,
- zwiększenie konkurencyjności gospodarki,
- wsparcie przedsiębiorców i sektora nauki.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) – program jest następcą Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Budżet całego programu to 21,9 mld zł, natomiast wkład UE to 18,5 mld zł. Celem programu jest wsparcie projektów z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia. W ramach programu finansowane mogą być następujące obszary:

- wsparcie osób na zmieniającym się rynku pracy,
- rozwój edukacji,
- wsparcie usług zdrowotnych,
- pomoc rodzicom w opiece nad dziećmi,
- wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami.

Fundusze Europejskie dla Regionów – W ramach tych funduszy każde województwo będzie posiadać własny program, który sfinansuje inwestycje na jego terenie. Budżet Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego na lata 2021-2027 to ponad 23 mld zł. W ramach programu finansowane mogą być następujące obszary:

- rozwój przedsiębiorczości,
- lepszy dostęp do edukacji, ochrony zdrowia i kultury,
- poprawa infrastruktury społecznej,
- troska o środowisko,
- technologie cyfrowe, energetyka i transport

Istotne źródło finansowania stanowią również instrumenty pomocowe dla obszarów wiejskich wdrażane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR), które są kierowane do rolników, przedsiębiorców oraz posiadaczy gospodarstw rybackich śródlądowych. W ramach dotychczas realizowanego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (PROW), ARiMR wdraża działania i poddziały dotyczące m.in. modernizacji gospodarstw rolnych, działań rolno-środowiskowo-klimatycznych, rolnictwa ekologicznego, a także tworzenia grup producentów i organizacji producentów. Obecnie trwają prace nad PROW na lata 2021-2027, w ramach którego możliwe będzie pozyskanie dotacji w następujących obszarach:

- rozwój gospodarstw,
- wzmacnianie przedsiębiorczości,
- rozwój terytorialny,
- transfer wiedzy i innowacji,
- systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych,
- ochrona ekosystemów i efektywne gospodarowanie zasobami naturalnymi,
- zarządzanie ryzykiem.

Poza środkami publicznymi oraz pochodzącymi z budżetu UE pod uwagę należy wziąć również środki prywatne, które samorządy mogą wykorzystać do współfinansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych lub formule partnerstwa publiczno-prywatnego.

Na podstawie analizy wydatków inwestycyjnych poniesionych przez gminę Mykanów w ostatnich dziesięciu latach, czyli od 2012 do 2021 r., wyznaczono ramy finansowe Strategii. Szacuje się, że średnia wartość rocznych wydatków na realizację zaplanowanych działań w okresie obowiązywania Strategii wynosić będzie ok. 9 mln³. Szacunki będą precyzowane w oparciu o Wieloletnią Prognozę Finansową.

Ewaluacja ex-ante

Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057 z późn. zm.), podmiot opracowujący strategię rozwoju zobligowany jest do przeprowadzenia ewaluacji przed podjęciem działań wdrożeniowych zaplanowanych w ramach strategii.

³ Wartość oszacowana na podstawie wydatków majątkowych inwestycyjnych poniesionych przez gminę Mykanów w latach 2012-2021 (dane GUS BDL).

Ewaluacja ex-ante pełni ważną rolę w systemie zarządzania strategią i umożliwia dokonanie usprawnień oraz zmian w założeniach i treści dokumentu. Pozwala ona na określenie czy planowane przedsięwzięcia są wykonalne i czy ich realizacja przyniesie wymierne efekty. Dzięki szczegółowej analizie zapisów strategii możliwe jest dokonanie oceny czy jej cele zostały poprawnie sformułowane oraz czy zaplanowane działania są spójne i trafne w zakresie zidentyfikowanych problemów i potrzeb. Ponadto, ewaluacja ex-ante pozwala na identyfikację potencjalnych barier i trudności, które mogą wpłynąć na powodzenie projektu.

Aby określić kompletność i spójność dokumentu strategii, analizie podlega treść wszystkich jego części – zarówno części diagnostycznej i planistycznej, jak i wdrożeniowej. Na drodze analizy części planistycznej i operacyjnej oceniana jest bowiem logika i konsekwencja planowanych działań oraz ich komplementarność w odniesieniu do głównych celów strategicznych. Co więcej, w ewaluacji należy uwzględnić nie tylko komplementarność wewnętrzną dokumentu, ale także jego spójność z nadrzędnymi lub równorzędnymi dokumentami strategicznymi.

Ponadto, w ramach ewaluacji ex-ante określa się trafność i stosowność obranych celów strategicznych w relacji ze zidentyfikowanymi problemami i wyzwaniem stojącymi przed gminą. Ważną kwestię stanowi także uwzględnienie przewidywanej efektywności i skuteczności działań na rzecz realizacji celów oraz metod ich wdrażania i zabezpieczenia odpowiednich zasobów.

Na potrzeby niniejszej strategii wybrano wariant ewaluacji o charakterze partycypacyjnym. Ewaluacja prowadzona była równolegle z procesem tworzenia dokumentu, a ewaluator uczestniczył w nim od początkowego etapu, dzięki czemu jest w stanie lepiej poznać specyfikę dokumentu, co znacząco wpływa na możliwość udzielenia przez niego wsparcia w trakcie prac nad dokumentem.

TRAFNOŚĆ

Badania ilościowe i jakościowe w postaci przeprowadzonej ankiety i konsultacji społecznych oraz powstała na ich podstawie diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej umożliwiła rozpoznanie potrzeb, problemów i oczekiwań mieszkańców gminy Mykanów. Wnioski z badania pozwoliły także na zidentyfikowanie potencjalnych szans i zagrożeń mających wpływ na rozwój analizowanego obszaru. Na ich podstawie wypracowano główny cel rozwoju gminy zdefiniowany w misji, zgodnie z którą zostaną wykorzystane potencjały gminy do zwiększenia konkurencyjności lokalnej gospodarki, rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego oraz zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańcom przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska przyrodniczego i wzmocnieniu odporności na zmiany klimatu.

Na podstawie zdefiniowanej wizji gminy opracowano zestaw kierunków działania odnoszących się do celów strategicznych z zakresu wymiaru społecznego, gospodarczego i przestrzennego. Ich analiza pozwoliła określić stopień, w jakim odpowiadają na zdiagnozowane problemy i potrzeby mieszkańców. Cele i kierunki działania zostały trafnie dobrane i uwzględniają mocne i słabe strony gminy, a także odnoszą się do potencjalnych szans i zagrożeń.

Cel 1 został sformułowany jako reakcja na zwiększającą się liczbę mieszkańców gminy oraz jako plan zapewnienia im dogodnych warunków życia. Cel ten skupia się na zwiększaniu dostępności i podnoszeniu jakości usług publicznych, a także wzmacnianiu więzi społecznych i zaangażowania mieszkańców w sprawy gminy. Ze względu na zidentyfikowane na drodze diagnozy niekorzystne trendy demograficzne takie jak starzenie się społeczeństwa czy ujemne wartości przyrostu naturalnego, w ramach 1 celu strategicznego wyznaczono kierunki działań uwzględniające rozwój polityki prorodzinnej i senioralnej, a także podnoszenie jakości kształcenia czy zwiększanie dostępności usług medycznych. Zaplanowane działania trafnie odpowiadają na zidentyfikowane potencjały i bariery rozwojowe gminy Mykanów, a ich realizacja przyczyni się do rozwoju sfery społecznej.

Cel 2 zakłada natomiast wzmocnienie konkurencyjności lokalnej gospodarki poprzez zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz prowadzenie skoordynowanego marketingu gospodarczego. Wysoki poziom przedsiębiorczości oraz kapitał ludzki i społeczny stanowią bowiem istotne potencjały rozwojowe, których wykorzystanie jest możliwe dzięki dogodnemu położeniu gminy w pobliżu miasta powiatowego (Częstochowy) oraz autostrady A1. Rozwój stref ekonomicznych i oferty inwestycyjnej oraz wsparcie przedsiębiorców w rozbudowywaniu działalności gospodarczej przyczynią się do przyciągnięcia inwestorów i dużych firm, co pozwoli na dywersyfikację lokalnego rynku pracy.

Cel 3 zakłada wykorzystanie dogodnych warunków do rozwoju przestrzennego gminy Mykanów oraz stanowi odpowiedź na postępujący na świecie kryzys klimatyczny. Wyznaczone kierunki działań uwzględniają zarówno kwestie rozbudowy infrastruktury technicznej i sieciowej oraz podnoszenie jakości przestrzeni publicznych, jak i wdrażanie rozwiązań z zakresu zielono-niebieskiej infrastruktury i odnawialnych źródeł energii. Realizacja zaplanowanych przedsięwzięć przyczyni się do poprawy jakości środowiska przyrodniczego, a także zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej gminy Mykanów.

Wypracowana wizja, cele strategiczne i kierunki działań odpowiadają zidentyfikowanym w diagnozie wyzwaniom i potencjałom gminy Mykanów. Realizacja poszczególnych działań będzie miała wpływ na

poprawę sytuacji gminy w sferze społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej, co świadczy o ich trafnym zdefiniowaniu i dopasowaniu do obecnych barier i szans rozwojowych gminy.

EFEKTYWNOŚĆ I SKUTECZNOŚĆ

Efektywna realizacja założeń strategii będzie możliwa dzięki zaplanowaniu i wskazaniu do realizacji najbardziej priorytetowych działań wynikających ze zidentyfikowanych w gminie problemów i wyzwań. Dzięki powiązaniu celów strategicznych z misją, przyczynią się one do osiągnięcia nadrzędnego celu, jaki stawia przed sobą gmina Mykanów. Zaplanowane działania zakładają poprawę sytuacji społecznej i gospodarczej oraz przestrzennej, uwzględniając przy tym realne potrzeby i problemy zidentyfikowane na drodze diagnozy strategicznej, w związku z czym ich realizacja przyniesie wymierne efekty.

Zaplanowanie monitoringu wskaźników osiągnięcia założeń Strategii umożliwi analizę stopnia ich oddziaływania na procesy społeczno-gospodarcze zachodzące w gminie w efekcie ich wdrażania. Analiza zapisów dokumentu wykazała, iż realizacja zaplanowanych działań przyniesie wymierne efekty, a nakłady ponoszone w celu realizacji założeń Strategii będą adekwatne w odniesieniu do zaplanowanych rezultatów.

SPÓJNOŚĆ

W opracowaniu zachowano właściwą logikę powiązań pomiędzy wypracowanymi celami a zaplanowanymi w nim kierunkami działań. Główne cele i kierunki rozwoju gminy Mykanów zostały wyznaczone w taki sposób, aby wzajemnie się uzupełniać i wielowymiarowo oddziaływać na każdy z obszarów funkcjonowania gminy. Są one wobec siebie komplementarne i nie wykluczają się, co zostało przedstawione graficznie na modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Zapisy strategii są komplementarne z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi i powstały w oparciu o cele rozwojowe dotyczące zarówno najbliższego otoczenia gminy Mykanów, jak i całego kraju. Szczególne znaczenie w planowaniu interwencji na szczeblu lokalnym miały założenia *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”* oraz wyznaczone w jej ramach Obszary Strategicznej Interwencji, w które wpisuje się gmina Mykanów. Powiązania z nadrzędnymi dokumentami umożliwiają realizację założeń finansowania z funduszy Unii Europejskiej i ma duże znaczenie w kontekście możliwości realizacji celów rozwojowych.

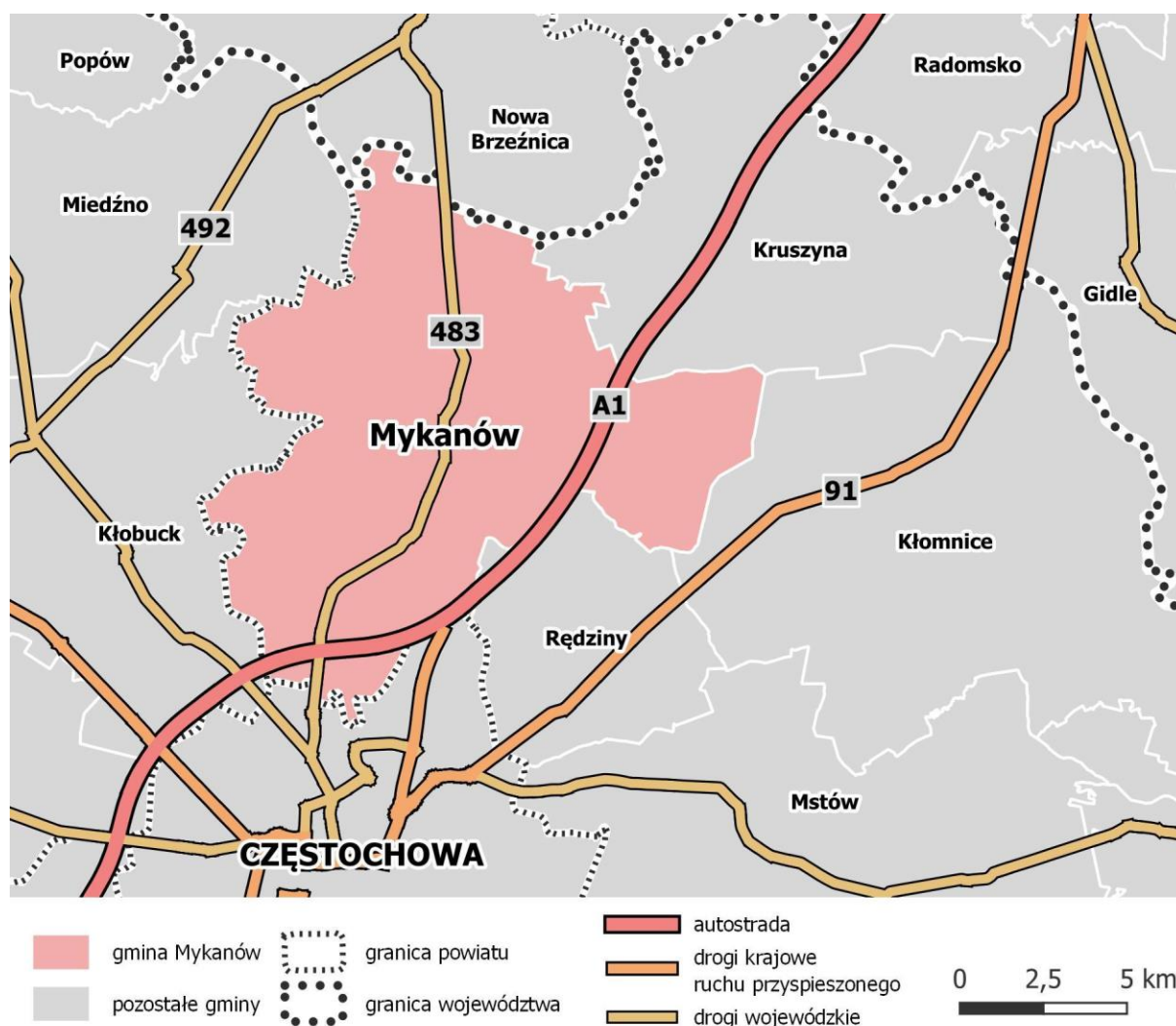
Załącznik nr 1 Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej

Portret terytorialny gminy Mykanów

Gmina Mykanów to gmina wiejska położona w województwie śląskim, w powiecie częstochowskim. Zlokalizowana jest w bliskim sąsiedztwie Częstochowy (ok. 16 km na północ) i graniczy z gminami: Kłobuck i Miedźno (od zachodu), Nowa Brzeźnica (od północy), Kruszyna i Kłomnice (od wschodu) oraz Rędziny (od południowego wschodu). Zajmuje powierzchnię 141 km² i zamieszkuje ją 15 125 osób, a więc 11,3% ludności powiatu częstochowskiego. W jej obrębie funkcjonują 24 sołectwa z 40 wsiami i przysiółkami.

Gmina Mykanów w całości znajduje się na obszarze Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej (Jury Krakowsko-Częstochowskiej). W jej zachodniej części przepływa rzeka Kocinka, a we wschodniej - rzeka Struga. Obszary położone na wschód od linii wyznaczonej przez rzekę Kocinkę zajmują Pagóry Mykanowskie, których najwyższe wzniesienia osiągają wysokość 260 m n.p.m. Centralną i południowo-wschodnią część gminy zajmują gęsto zaludnione osiedla wiejskie i tereny uprawne. Duża powierzchnia użytków rolnych (ponad 80% powierzchni gminy) świadczy o rolniczym charakterze gminy - przeważa uprawa zbóż i rzepaku oraz hodowla trzody chlewnej.

Rysunek 5 Położenie gminy Mykanów

Źródło: opracowanie własne

Przez teren gminy przebiega jedna z najważniejszych dróg w Polsce – autostrada A1, będąca częścią międzynarodowej trasy E75. Z południa na północ prowadzi też droga wojewódzka DW483 (Częstochowa – Łódź). Ponadto, w granicach gminy swój przebieg ma linia kolejowa nr 146 relacji Wyczerpy – Chorzew Siemkowice.

Analiza danych zastanych

Demografia

Stan ludności w gminie Mykanów zwiększył się w latach 2010-2021 z 14 523 do 15 125 osób, czyli o 4,1%. Do 2030 r. prognozowany jest dalszy wzrost liczby mieszkańców do 15 810 osób. Przełoży się to, zgodnie z prognozą demograficzną, na wzrost liczby ludności na poziomie 685 osób, co oznacza wzrost o 4,5% w 2030 roku w stosunku do danych dla 2021 roku.

Przyrost naturalny w gminie Mykanów w przeliczeniu na 1 000 ludności w latach 2016-2021 uległ spadkowi z -2,0 do -3,4, choć należy zaznaczyć, że w latach 2018-2019 wynosił on nieco więcej, czyli odpowiednio -0,9 i -1,3. Na koniec 2021 roku w powiecie częstochowskim przyrost naturalny na 1 000 ludności osiągnął -8,4, a w województwie śląskim -7,0. Oznacza to, że mimo utrzymującego się ujemnego przyrostu naturalnego niekorzystne trendy demograficzne na terenie gminy Mykanów nie uwidaczniają się w tak znaczącym stopniu, jak ma to miejsce w powiecie częstochowskim oraz w województwie śląskim. W latach 2016 – 2021 zarówno w województwie śląskim, jak i w powiecie częstochowskim i samej gminie Mykanów wzrósł odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem. Dla gminy Mykanów odnotowano wzrost na poziomie 2,6 pp. (z 14,2% w 2016 do 16,8% w 2021 roku). Sytuacja w gminie Mykanów pozostaje jednak nadal bardziej korzystna, niż w przypadku powiatu i województwa.

Analiza piramidy wieku mieszkańców gminy Mykanów wskazuje na ryzyko utrzymywania się niekorzystnych trendów demograficznych, ponieważ w kategorii do 34 roku życia odnotowuje się przewagę w liczebności mężczyzn w stosunku do liczebności kobiet. Z kolei w kategorii osób 45 lat i więcej występuje dysproporcja w udziale kobiet w populacji ogółem. Te dwie tendencje pogłębiają problemy związane ze starzeniem się społeczności, w tym z możliwością zapewnienia odpowiedniej opieki dla osób w wieku poprodukcyjnym oraz szansą zrealizowania prognoz demograficznych.

Ludność w wieku przedprodukcyjnym w gminie Mykanów w 2021 r. stanowiła 18,3% ogółu ludności. W przypadku powiatu częstochowskiego odsetek ten wyniósł 16,7%, a województwa śląskiego 17,2%. W przypadku gminy Mykanów oraz powiatu częstochowskiego odnotowano nieznaczny spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym (po 0,2 pp.). Z kolei w przypadku województwa śląskiego odnotowano wzrost odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym o 0,4 pp. w stosunku do 2016 roku. Odsetek ludności w wieku produkcyjnym w 2021 roku oscylował wokół 60% dla wszystkich jednostek. W gminie Mykanów wynosił on w 2021 roku 61,5%. Mimo spadku odsetka osób w wieku produkcyjnym, wciąż najkorzystniej przedstawia się udział tej kategorii ludności w gminie Mykanów (spadek o 2,4 pp. w stosunku do 2016 roku). Względem 2016 r. odnotowano także spadek na poziomie 2,4 pp. dla powiatu częstochowskiego i 3,1 pp. dla województwa śląskiego. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w gminie Mykanów wyniósł w 2021 roku 20,2%, w powiecie częstochowskim 22,7%,

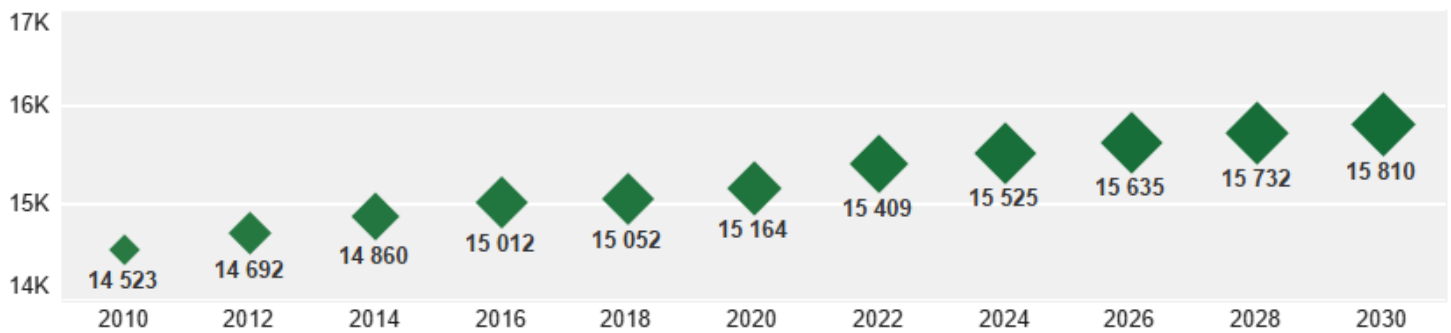
natomiast w województwie śląskim 24,1%. W gminie Mykanów, w przypadku tej kategorii wiekowej odnotowano przyrost na poziomie 2,6 pp. względem 2016 r.

Saldo migracji na 1 000 ludności dla gminy Mykanów w latach 2016-2021 utrzymywało się na poziomie dodatnim i z reguły przedstawiało się zdecydowanie bardziej korzystnie niż w przypadku powiatu i województwa. Najwyższe saldo odnotowano w 2020 roku - wynosiło ono 6,6, przy 1,7 dla powiatu oraz -0,8 dla województwa. W 2021 r. wskaźnik ten dla gminy Mykanów znacząco zmalał – do poziomu 0,9.

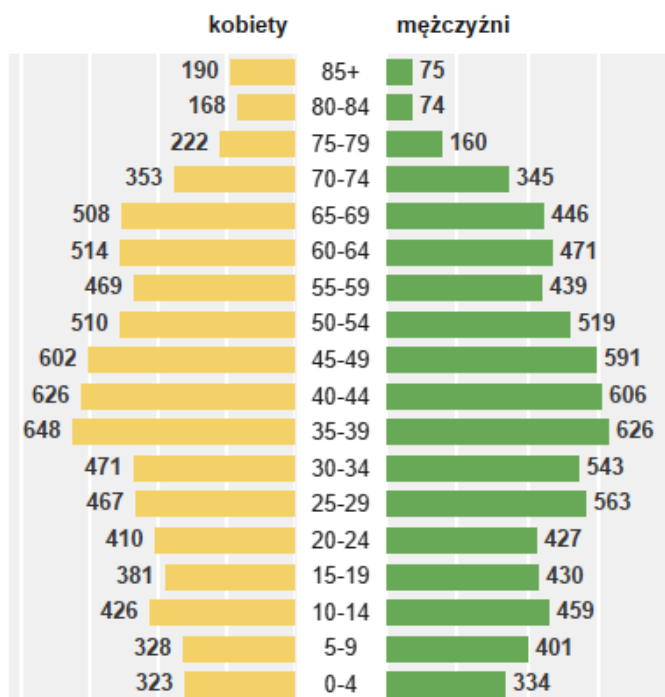
DEMOGRAFIA

Stan ludności ¹

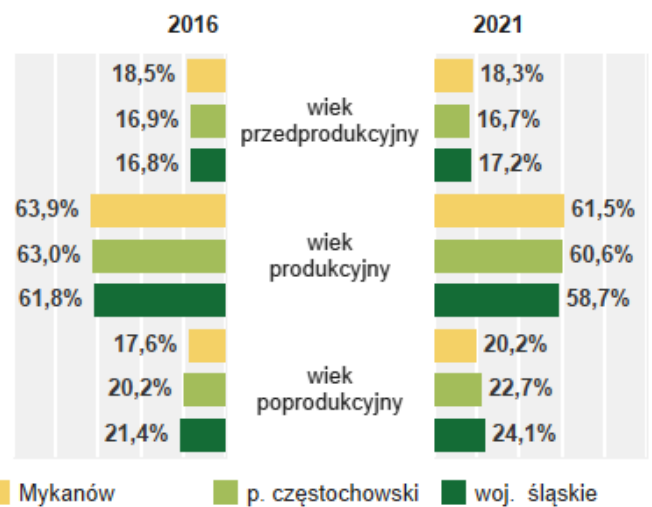
Prognoza ludności ²

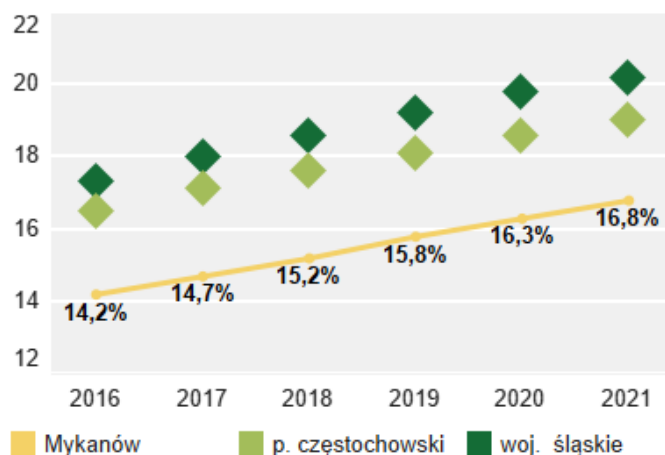
Piramida wieku i płci (2021 r.) ¹

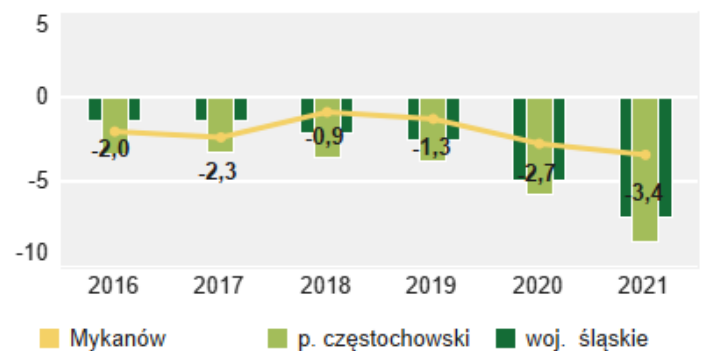
Ludność wg ekonomicznych grup wieku ¹

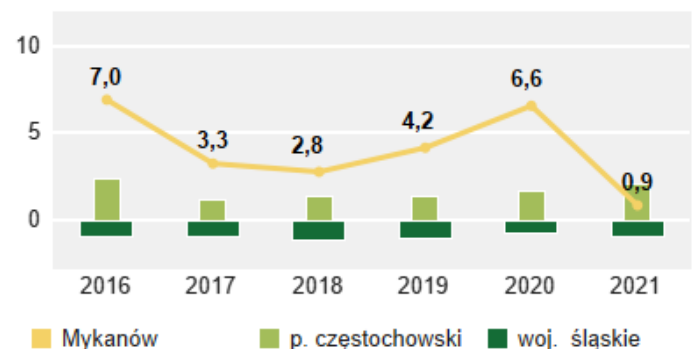
Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem ¹

Przyrost naturalny na 1000 ludności ¹

Saldo migracji na 1000 ludności ¹

źródło danych:

¹ GUS BDL (2010-2020)

² Opracowanie własne

Pomoc społeczna

Liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie Mykanów na przestrzeni lat 2016-2020 systematycznie spada. W 2016 roku beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności było 476 osób. Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mykanowie, w 2016 roku objętych pomocą społeczną było 306 rodzin (w tym 781 osób). W 2020 roku liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców wynosiła już tylko 221 osób, co oznacza ponad pięćdziesięcioprocentowy spadek w stosunku do 2016 roku. Znajduje to potwierdzenie w danych GOPS w Mykanowie, które również wskazują na spadek liczby rodzin objętych pomocą społeczną do 192 w 2020 roku (w tym 344 osób objętych pomocą). W 2021 r. liczba rodzin objętych pomocą wyniosła 181 (w tym 308 osób) – to blisko 41% spadek w porównaniu do 2016 r.

Analiza struktury rodzin objętych pomocą społeczną wskazuje na to, że najliczniejszą kategorię stanowią rodziny z dziećmi (21,5%), zdecydowanie rzadziej są to rodziny niepełne (6,1%) i rodziny emerytów i rencistów (2,8%). Należy zaznaczyć, że w przypadku rodzin z dziećmi, znacząco zmniejszył się odsetek takich rodzin objętych pomocą społeczną. W porównaniu do 2016 roku, odnotowano spadek na poziomie 23,6 pp. Główne przyczyny przyznania pomocy społecznej w 2021 roku to ubóstwo (160 osób), niepełnosprawność (71 osób) i bezrobocie (66 osób). Sytuacja w zakresie działań przewidzianych w ramach środowiskowej pomocy społecznej w gminie Mykanów poprawia się i jest to zmiana bardziej dynamiczna, niż w przypadku powiatu częstochowskiego i województwa śląskiego, gdzie również odnotowuje się spadek w przypadku beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców.

W 2016 r. w gminie Mykanów świadczenia pieniężne przyznano 169 rodzinom. W 2021 r. liczba ta zmniejszyła się do 140 rodzin, co oznacza spadek na poziomie 17,2%. Liczba rodzin, które otrzymały świadczenie niepieniężne również się zmniejszyła, ze 137 w 2016 roku do 42 w 2021 roku, co oznacza spadek o niemal 70%. Kwota udzielonych świadczeń w ramach zadań własnych gminy w 2021 wyniosła 990 tys. zł. i w stosunku do 2016 roku zmniejszyła się o niemal 10%. W 2016 roku mieszkańcom gminy Mykanów przyznano 335 zasiłków celowych, 171 zasiłków okresowych oraz 81 zasiłków celowych. W 2021 roku, odnotowano spadek liczby wypłacanych zasiłków w stosunku do 2016 roku (z wyjątkiem zasiłków stałych) – w przypadku zasiłków celowych spadek wynosił 67%, a w przypadku zasiłków okresowych ponad 44%.

Mimo tego, że zasiłki stałe przyznawane są w najmniejszej liczbie, generują najwyższe obciążenie dla budżetu gminy. W 2021 roku przeznaczono na ich wypłatę 480 tys. zł, co oznacza wzrost w stosunku do wydatków ponoszonych na ten cel w 2016 roku o blisko 10%. W przypadku zasiłków okresowych wydatki spadły z 296 tys. zł w 2016 roku do 219 tys. zł w 2021 roku. W przypadku zasiłków celowych odnotowano zmniejszenie wydatków z 89 tys. zł w 2016 roku do 70 tys. zł w 2021 roku, co oznacza spadek na poziomie około 21%.

W zasobie gminnym pozostaje 11 mieszkań komunalnych (łącznie powierzchnia ok. 650 m²) zlokalizowanych w 5 miejscowościach oraz 5 mieszkań socjalnych o łącznej powierzchni ok. 257 m².

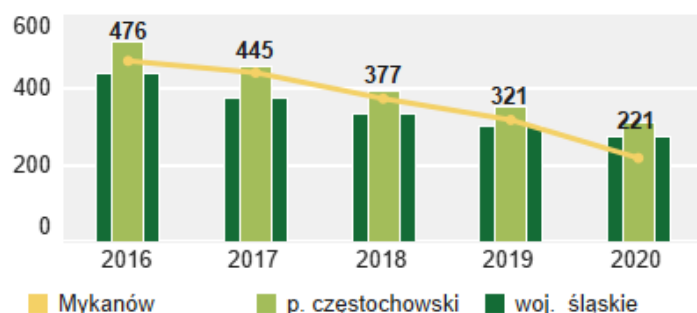
W gminie funkcjonuje placówka wsparcia dziennego, która jest jednostką organizacyjną wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Na terenie gminy Mykanów funkcjonuje wiele stowarzyszeń i organizacji, m.in. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Promocji gminy Mykanów „Mykanów, tu chce się żyć”, Fundacja „Energia jest w nas”, Stowarzyszenie „Razem na wyżyny”, Fundacja „Czas dla was”, Stowarzyszenie „Myk do kultury”, Klub seniora „Bądźmy razem”, a także liczne kluby sportowe, 12 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, Koła Gospodyń Wiejskich i kółka rolnicze.

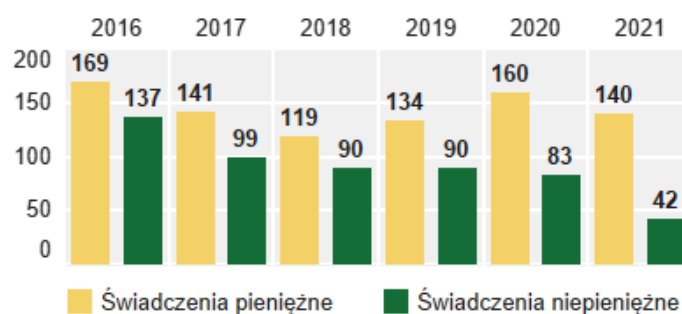
Z danych Komisariatu Policji w Kłomnicach wynika, iż w 2021 r. na terenie gminy realizowanych było 667 interwencji policji, w tym 174 interwencje domowe i 395 interwencji publicznych. Ponadto, wśród najczęstszych przestępstw i wykroczeń w gminie Mykanów odnotowano włamania (14 przypadków) i kradzieże (6 przypadków). Biorąc pod uwagę bezpieczeństwo na drogach, było ono stosunkowo niskie – w 2021 r. w gminie miały miejsce 264 kolizje, 10 wypadków i zatrzymano 33 nietrzeźwych kierowców.

POMOC SPOŁECZNA

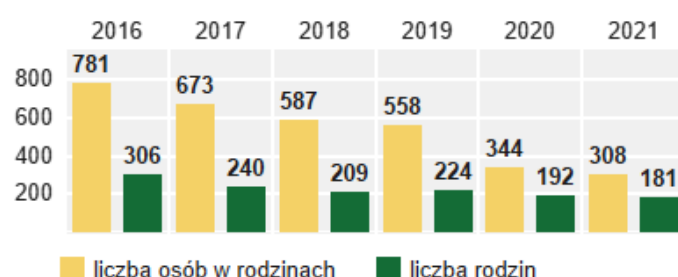
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności¹

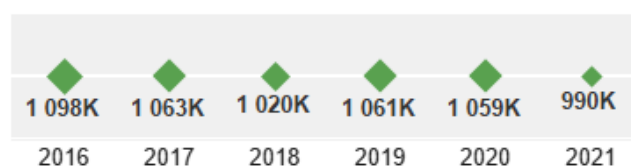
Liczba rodzin, którym udzielono świadczeń²

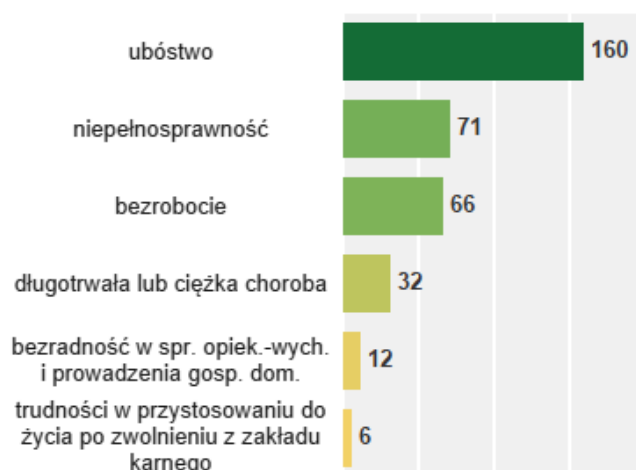
Rodziny objęte pomocą społeczną²

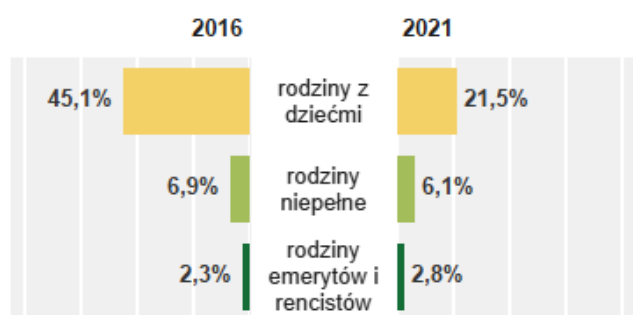
Kwota udzielonych świadczeń w ramach zadań własnych gminy [tys. zł]²

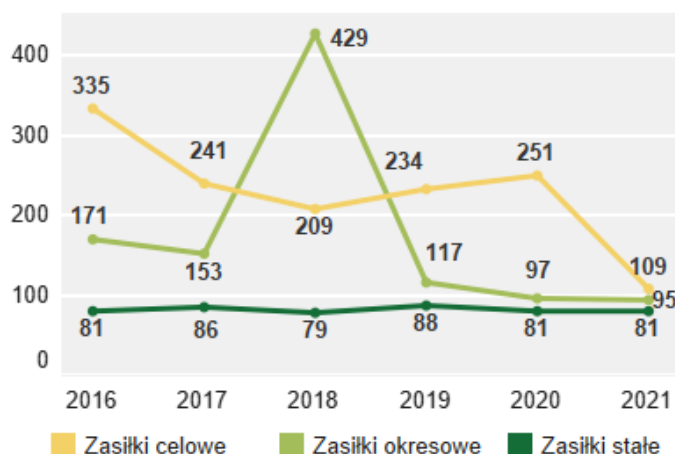
Główne przyczyny przyznania pomocy² - liczba rodzin (2021 r.) -

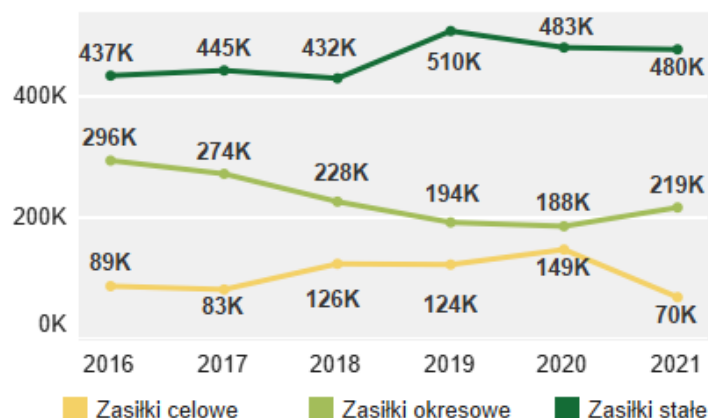
Struktura rodzin objętych pomocą społeczną²

Liczba osób, którym udzielono zasiłki²

Kwota udzielonych świadczeń na zasiłki [tys. zł]²

źródło danych:

¹ GUS BDL (2016-2021)

² Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mykanowie

Edukacja i kultura

W latach 2016-2020 w gminie Mykanów odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wzrósł z 95,2% w 2016 roku do 111,2% w 2020 roku. W przypadku powiatu częstochowskiego i województwa śląskiego dane dotyczące odsetka dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wskazują na zdecydowanie gorszy (niż w przypadku gminy Mykanów) dostęp do placówek przedszkolnych. Zarówno w powiecie, jak i w województwie odsetek ten w 2020 roku przekroczył nieznacznie 90%.

Współczynnik skolaryzacji netto w gminie Mykanów w ciągu ostatnich pięciu lat wzrósł z 86,6% w 2016 roku do 89,5% w 2020 roku. W 2020 r. współczynnik skolaryzacji dla powiatu wyniósł 88,8%, a dla województwa – 95,0%. Wyniki egzaminów ósmoklasisty w gminie Mykanów kształtowały się w 2021 roku powyżej wyników dla powiatu i województwa w przypadku egzaminu z języka polskiego (66,8%) i matematyki (54,1%), oraz na zbliżonym do województwa poziomie w przypadku języka angielskiego (69,7%).

W obrębie gminy funkcjonuje 6 szkół podstawowych, 4 gminne zespoły szkolno-przedszkolne i 4 przedszkola. Dla 11 z 14 placówek oświatowych organem prowadzącym jest gmina Mykanów.

Wydatki budżetu gminy w 2021 r. poniesione na oświatę i wychowanie wyniosły 36,2 mln zł, w tym największy udział w wydatkach miały wydatki na szkoły podstawowe – 22,2 mln zł, następnie przedszkola 5,9 mln zł. Wydatki na szkoły podstawowe wzrosły na przestrzeni lat 2016-2021 o 106%. Wzrost ten wynika częściowo z przeniesienia wydatków przeznaczanych dotąd na gimnazja (od 2020 roku gmina Mykanów nie ponosiła już wydatków na gimnazja). Wydatki na przedszkola zwiększyły się w latach 2016-2021 o 99%. Łącznie odsetek wydatków na oświatę i wychowanie stanowił w 2021 roku 43,7% wszystkich wydatków gminy. Udział ten spadł w porównaniu do 2016 roku o 1,5 pp.

Na terenie Gminy Mykanów działa jedna Gminna Biblioteka Publiczna w Mykanowie oraz biblioteki szkolne. W latach 2016-2020 liczba czytelników bibliotek publicznych w przeliczeniu na 1 000 ludności zmniejszyła się z 41 do 27 osób, a liczba czytelników w ciągu roku spadła z 613 do 410. Wzrósł natomiast wskaźnik wypożyczeń księgozbioru na jednego czytelnika, z 10,7 do 13,6. Powyższe wskaźniki były w 2020 i 2021 roku niższe niż w 2019, co może wynikać z utrudnień w dostępie do bibliotek wywołanych obostrzeniami związanymi z pandemią COVID-19. Liczba księgozbioru w 2021 r. wyniosła 11 101 – to o 51% mniej niż w 2016 r., co wynika z selekcji księgozbioru oraz na likwidacji filii bibliotecznej w Starym Cykarzewie. Księgozbiór likwidowanej biblioteki został w całości przekazany do biblioteki szkolnej w Starym Cykarzewie.

Na wydatki związane z kulturą i ochroną dziedzictwa narodowego w 2020 r. przeznaczono 1 450 mln, w tym 1,1 mln zł na działalność ośrodków kultury, a na pozostałą działalność 299 tys. zł, co stanowi

łącznie 1,7% wydatków budżetu gminy. Udział wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w budżecie gminy zmniejszył się w latach 2016-2021 o 0,3 pp.

W gminie funkcjonują dwie instytucje kultury - Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Mykanowie (GOKiS) oraz Gminne Centrum Muzyki i Tańca (GCMiT), które dysponują dobrymi warunkami lokalowymi. GOKiS zajmuje się m.in. organizacją i współorganizacją imprez i wydarzeń kulturalnych, warsztatów, zajęć i konkursów. Prowadzone w GOKiS koła zainteresowań cieszą się dużym zainteresowaniem, w tym m.in. zajęcia rozwijające talenty wokalne dzieci i młodzieży, zajęcia z emisji głosu, dykcji i interpretacji utworów muzycznych, a także grupa gitarowa.

W strukturach GCMiT działa Młodzieżowa Orkiestra Dęta, która stanowi największą wizytówkę gminy Mykanów. Orkiestra powstała w 1910 r., a w ostatnich latach dzięki systematycznej pracy i ciągłemu rozwojowi osiąga duże sukcesy. Orkiestra reprezentowała Gminę na międzynarodowych festiwalach, m.in. we Friedrichshafen (Niemcy), Balkan Folk Fest (Bułgaria), Mosciano Festival (Włochy) oraz XVII Międzynarodowym Festiwalu Orkiestr Dętych w Giulianova we Włoszech, a także uświetniała swoją grą zawody sportowe rangi krajowej i międzynarodowej (m.in. Liga Światowa Siatkarzy, Grand Prix Europy w żużlu, Tour de Pologne).

Na terenie gminy znajduje się wiele zabytków, w tym m.in.:

- Kościół parafialny pw. Św. Wawrzyńca w Borownie,
- Zespół pałacowo-parkowy w Borownie,
- Cmentarz w Borownie,
- Kościół parafialny pw. Św. Leonarda Opata w Mykanowie,
- Figurka Św. Jana Nepomucena z 1808 r.,
- Aleje lipowe w Borownie stanowiące pomniki przyrody.

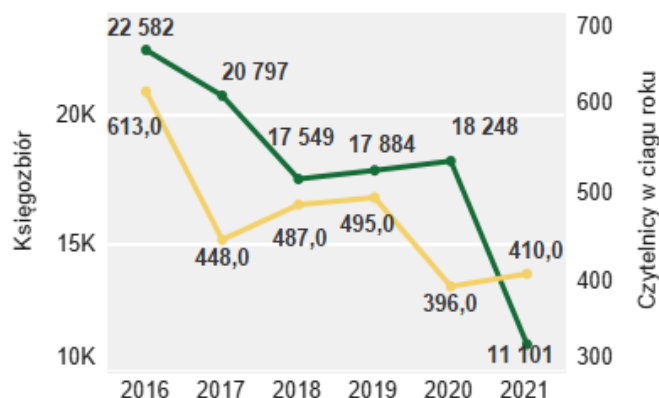
EDUKACJA I KULTURA

Biblioteki publiczne ¹

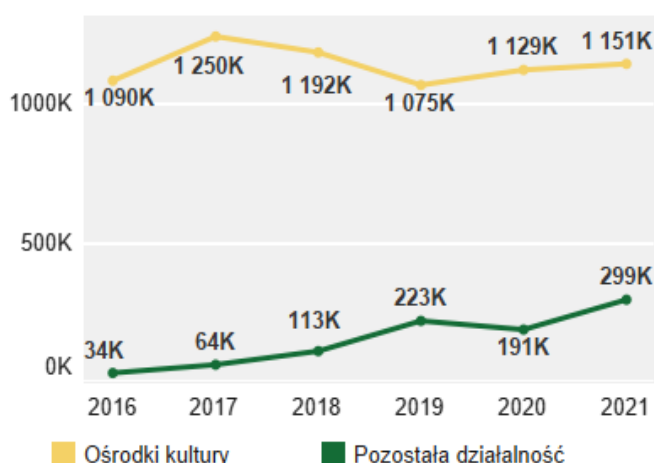

■ Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności
■ Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika

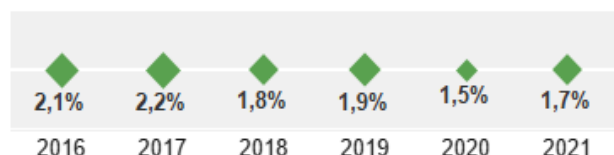
Zainteresowanie bibliotekami publicznymi ¹

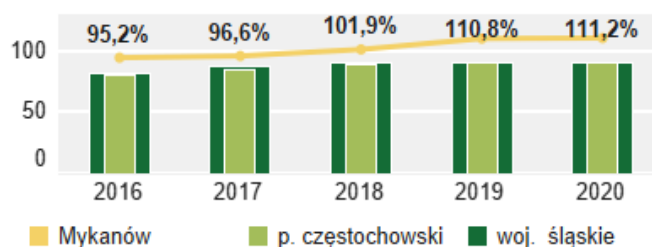
Wydatki budżetu gminy [tys. zł] ¹ - kultura i ochrona dziedzictwa narodowego -

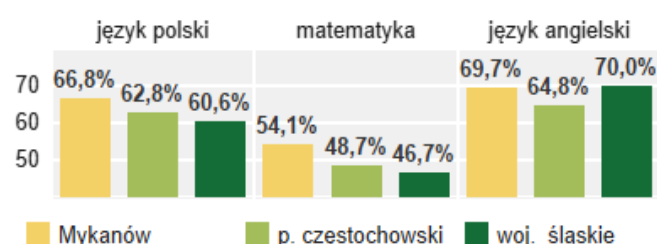
- udział w wydatkach ogółem -

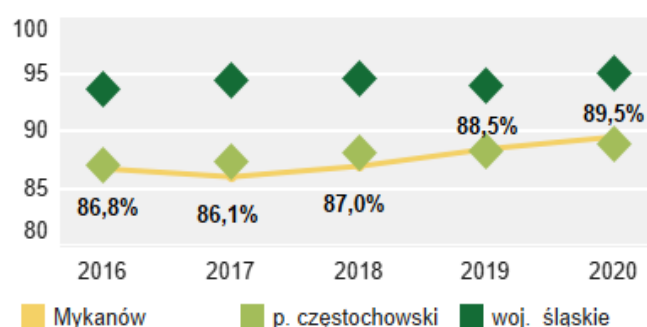
Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym ¹

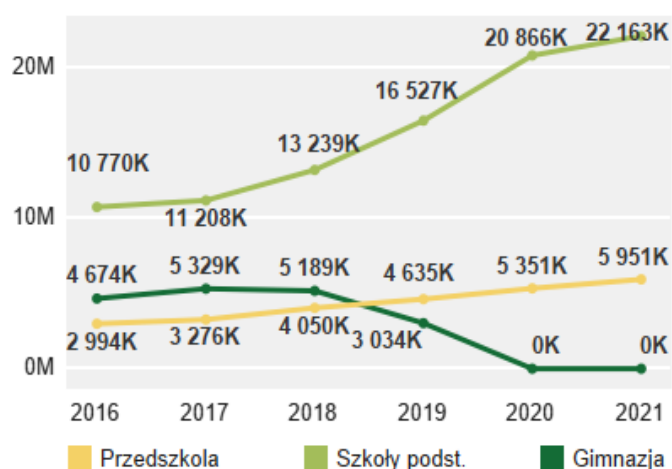
Wyniki egzaminu ósmoklasisty (2021 r.) ²

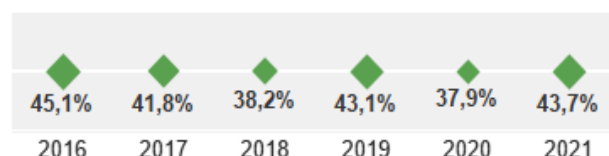
Współczynnik skolaryzacji netto - szkoły podstawowe - ¹

Wydatki budżetu gminy [tys. zł] ¹ - oświata i wychowanie -

- udział w wydatkach ogółem -

źródło danych:

¹ GUS BDL (2016-2021)

² <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>

Rynek pracy

Liczba osób pracujących w liczbach bezwzględnych w latach 2016-2021 w gminie Mykanów zwiększyła się z 1 451 do 1 490⁴. Mimo wzrostu na poziomie 2,7%, podkreślić należy, że w latach 2018-2019 liczba osób pracujących wynosiła ponad 1 900 (odpowiednio w 2018 – 1 917 osób i w 2019 – 1 920 osób). W tym kontekście liczba osób pracujących zmniejszyła się w 2021 roku o ponad 22%, w porównaniu do 2019 roku gdzie liczba pracujących była najwyższa. Spadek ten dotyczył w większym stopniu pracujących mężczyzn – tu wyniósł on 26%. Natomiast liczba pracujących kobiet zmniejszyła się w stosunku do 2019 roku o 18%. Potwierdzają to dane dotyczące spadku liczby pracujących na 1 000 ludności z 127 w 2019 roku do 99 w 2020 roku. W perspektywie sześciu lat, a więc w porównaniu do 2016 roku sytuacja w gminie Mykanów ze względu na liczbę pracujących na 1 000 ludności poprawiła się z 97 w 2016 roku do 99 w 2021 roku. W 2021 roku wskaźnik ten dla powiatu wyniósł 137, a województwa 277 osób – a więc znacznie więcej niż w gminie Mykanów.

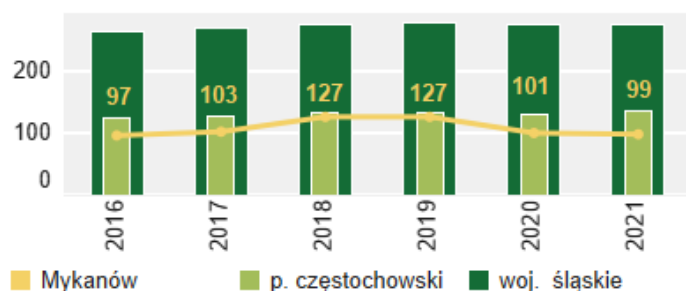
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2016-2021 zmniejszyła się z 366 do 235 osób. W 2021 r. 50,6% bezrobotnych stanowiły kobiety. W 2020 roku, po okresie systematycznego spadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych, odnotowano istotny wzrost w porównaniu do 2019 roku – o niemal 44%. Wzrost ten dotyczył zarówno kobiet (38%), jak i mężczyzn (50,5%). Analizując udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w latach 2016-2021 odnotowano spadek, z 3,8% do 2,5%. Należy jednak zwrócić uwagę, że w porównaniu do 2019 roku udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym zwiększył się w 2020 roku o 0,9 pp. i był to pierwszy odnotowany wzrost tego wskaźnika od 2016 roku. Analogiczna sytuacja miała miejsce w powiecie częstochowskim oraz województwie śląskim. Sytuacja w gminie Mykanów w zakresie udziału bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym jest jednak korzystniejsza niż w powiecie i województwie.

Według danych za 2021 rok, najwięcej osób bezrobotnych posiadało wykształcenie gimnazjalne lub niższe (28,9%), następnie zasadnicze zawodowe (25,5%) oraz policealne i średnie zawodowe (22,1%). Ponad ¼ bezrobotnych pozostawała bez pracy od 12 do 24 miesięcy, a kolejna ¼ poniżej 3 miesięcy. Najliczniejszą kategorię wśród pozostających bez pracy stanowiły osoby w wieku 35-44 lata (25,5%), następnie osoby w wieku 25-34 lata (23,0%) oraz 45-54 lata (18,3%). Niemal 60% bezrobotnych w gminie Mykanów to osoby posiadający nie więcej niż 5 lat doświadczenia zawodowego.

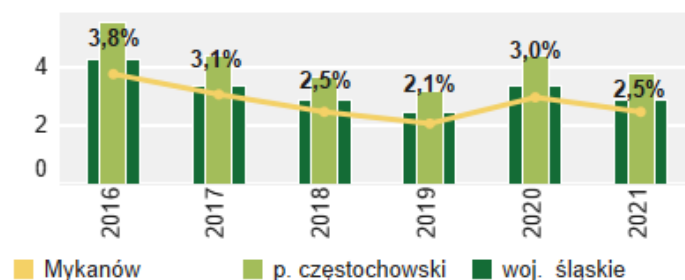
⁴ Definicja BDL GUS: Dane od 2000 r. dotyczą podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących 10 i więcej osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących. Dane nie obejmują pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w fundacjach, stowarzyszeniach i innych organizacjach społecznych.

RYNEK PRACY

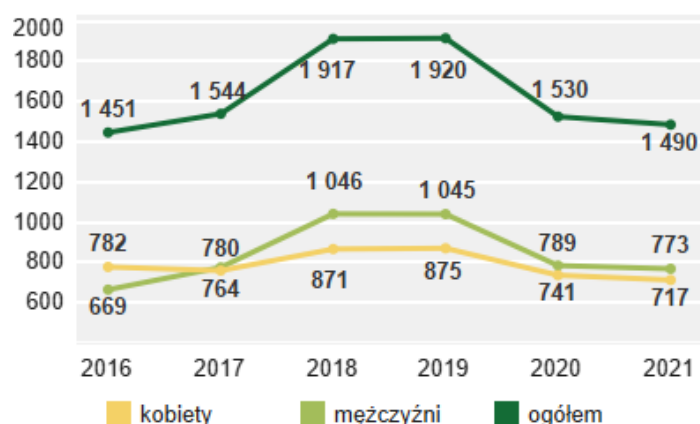
Pracujący na 1000 ludności ¹

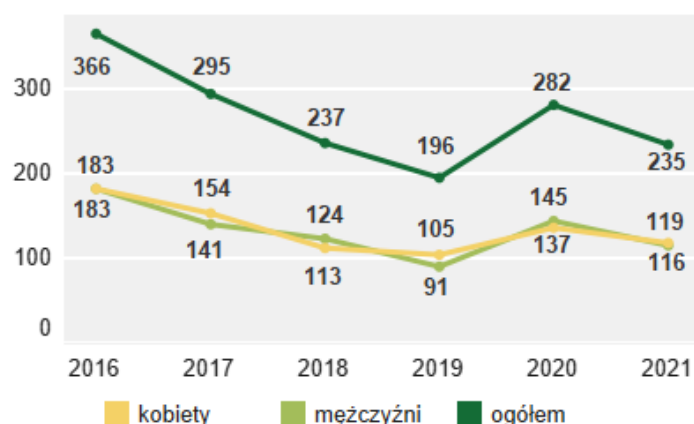
Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym ¹

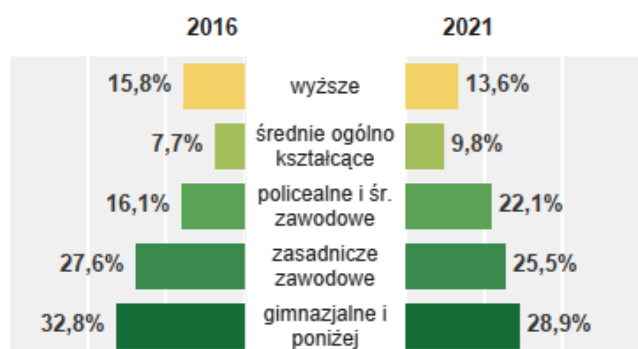
Liczba osób pracujących ¹

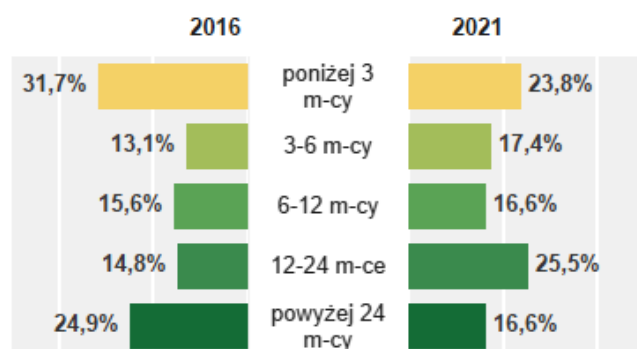
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ²

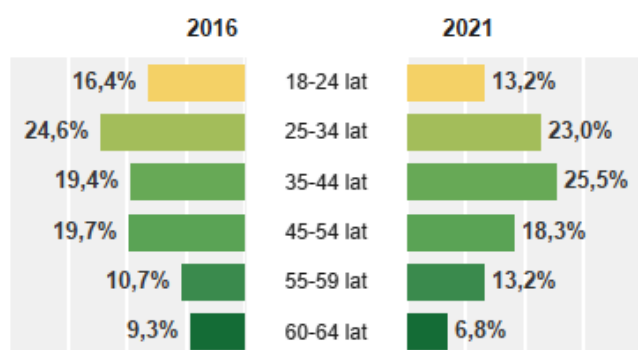
Bezrobotni wg wykształcenia ²

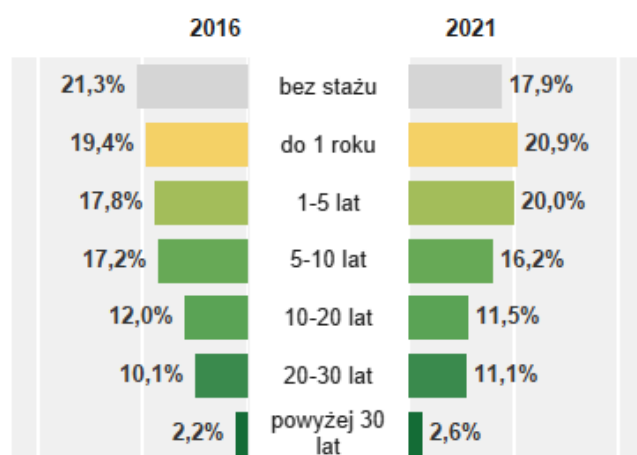
Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy ²

Bezrobotni wg wieku ²

Bezrobotni wg stażu pracy ²

źródło danych:

¹ GUS BDL (2016-2021)

² Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie

Przedsiębiorczość

Liczba podmiotów gospodarczych w latach 2016-2021 wzrosła z 1 821 do 1 733 przedsiębiorstw, czyli o 16,2%. W 2021 r. zdecydowaną większość stanowiły firmy reprezentujące sektor prywatny (1 781 podmiotów), podczas gdy liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wyniosła 1 581. W całym badanym okresie 2016-2021 przeważała liczba podmiotów nowo zarejestrowanych nad wykreślonymi z rejestru REGON w przeliczeniu na 1 000 ludności. W 2016 roku zarejestrowano w rejestrze REGON 86 podmiotów na 10 tys. mieszkańców, a wykreślono z niego 67. W 2021 roku liczba podmiotów nowo zarejestrowanych wyniosła 96, natomiast liczba podmiotów wykreślonych spadła blisko o około 46% i wynosiła 36.

W przeliczeniu na 1 000 ludności w latach 2016-2021 liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON zwiększyła się ze 104 w 2016 roku do 120 w 2021 roku. Wzrosła także liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1 000 ludności, z 91 w 2016 roku do 105 w 2020 roku. Wskaźnik ten kształtuje się bardziej korzystnie, niż w przypadku powiatu i województwa. W przypadku fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 ludności odnotowano wzrost wskaźnika z 2,9 do 3,1 jednostek. Wyniki te są zbliżone do danych dla powiatu częstochowskiego i województwa śląskiego.

W 2016 r. na terenie gminy Mykanów do systemu CEIDG zostało złożonych 340 wniosków, w tym 174 wniosków o założenie działalności, 95 wniosków o zawieszenie i 71 o zakończenie. W 2021 r. łączna ilość wniosków zmniejszyła się o 16,8%. Złożono wtedy 283 wnioski, w tym 150 wniosków o założenie, 94 o zawieszenie i 39 o zakończenie działalności. Liczba wniosków o zawieszenie działalności utrzymuje się w latach 2016-2021 na podobnym poziomie, spadła natomiast istotnie liczba wniosków o zakończenie działalności. W 2021 roku poprawiła się sytuacja w zakresie liczby złożonych wniosków o założenie działalności (wzrost o ponad 6%) względem 2020 roku.

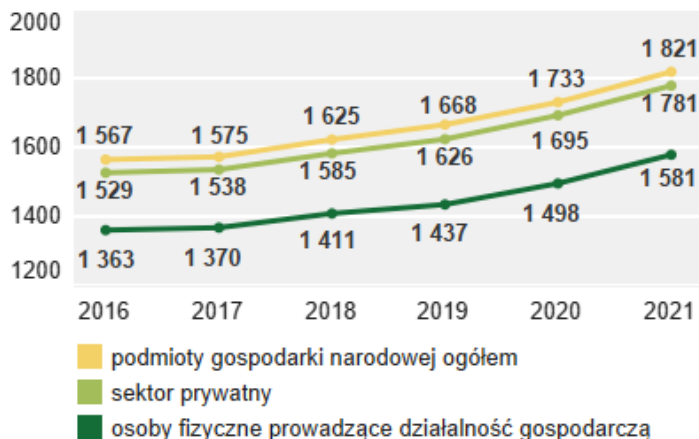
Głównymi źródłami dochodów mieszkańców gminy jest praca w rolnictwie, w lokalnych przedsiębiorstwach produkcyjnych i usługowych, szkolnictwie i administracji. Najwięcej podmiotów wpisanych do rejestru REGON w 2021 roku w gminie Mykanów należy do sekcji handel hurtowy i detaliczny (488 podmiotów). Przetwórstwo przemysłowe reprezentowane jest przez 296 podmiotów. Liczną kategorię stanowią także podmioty reprezentujące sekcję rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 221 podmiotów. Na terenie gminy działa około 500 zakładów przemysłowych, wśród których największe to m.in. „Wkręt-Met”, „Hemar” i „Drab-Pol”. Pozostała działalność skupia się głównie na zakładach cholewkarskich i szewskich.

W strukturze wiekowej przedsiębiorców dominowały osoby w wieku 40-49 lat (29,5%), następnie w wieku 30-39 lat (23,5%) oraz 50-59 lat (22,8%). Młodzi przedsiębiorcy do 30 roku życia stanowią natomiast 9,0%. Przedsiębiorcy mający 70 lat i więcej stanowią 3%.

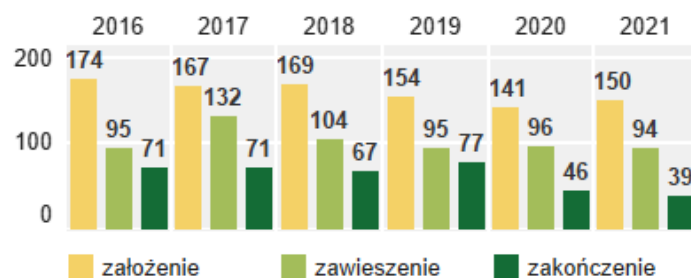
Głównymi źródłami dochodów mieszkańców gminy jest praca w rolnictwie, w lokalnych przedsiębiorstwach produkcyjnych i usługowych, szkolnictwie i administracji.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

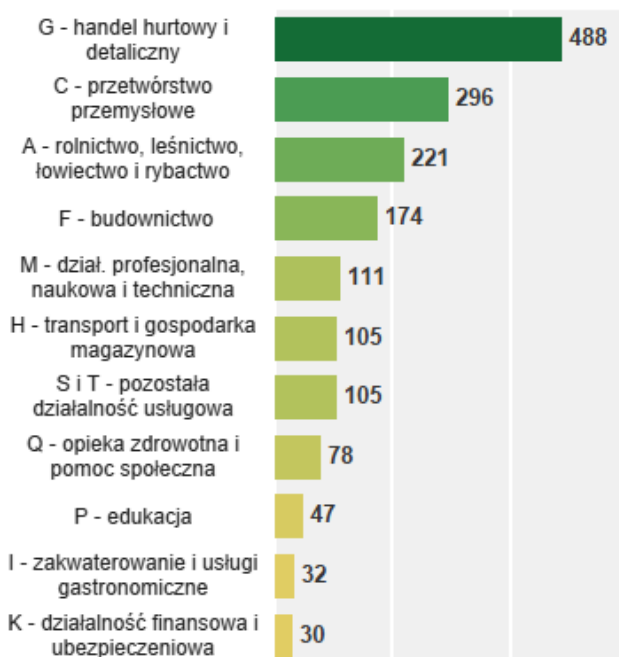
Liczba podmiotów gospodarczych ¹

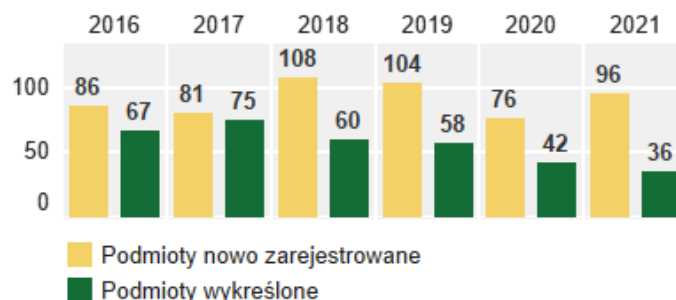
Liczba wniosków złożonych w systemie CEIDG ²

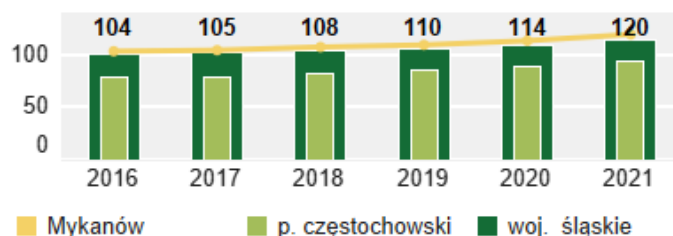
Podmioty wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 [2021 r.] ¹

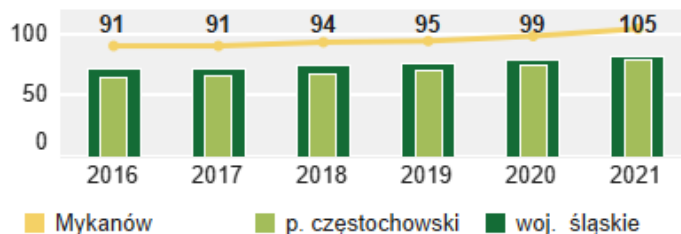
Podmioty nowo zarejestrowane i wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności ¹

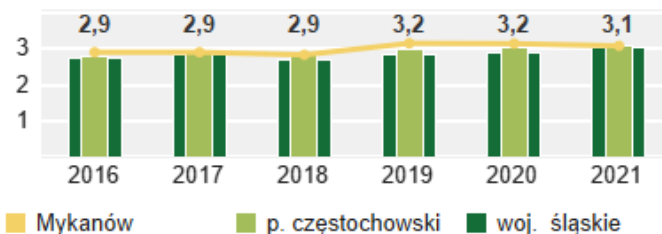
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1 000 ludności ¹

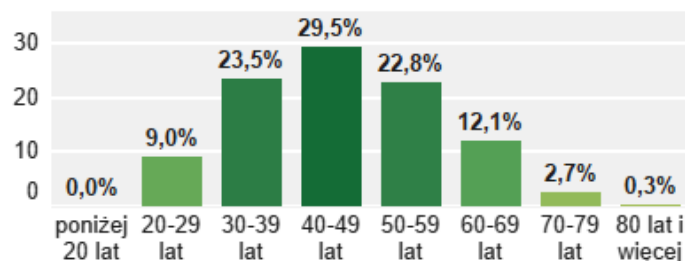
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 ludności ¹

Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 ludności ¹

Struktura wiekowa przedsiębiorców (2021 r.) ²

źródło danych:

¹ GUS BDL (2016-2021)

² Hurtownia danych CEIDG i Biznes.gov.pl

Finanse samorządowe

Dochody gminy Mykanów w latach 2016-2021 wzrosły z 54 mln zł do 90 mln zł, czyli o ponad 68%. Wzrosły również wydatki, z 54 mln zł do 83 mln zł (o niemal 52,6%). W latach 2016-2021 gmina odnotowywała z reguły deficyty budżetowe – jednakże w 2021 r. sytuacja budżetowa uległa wyraźnej poprawie.

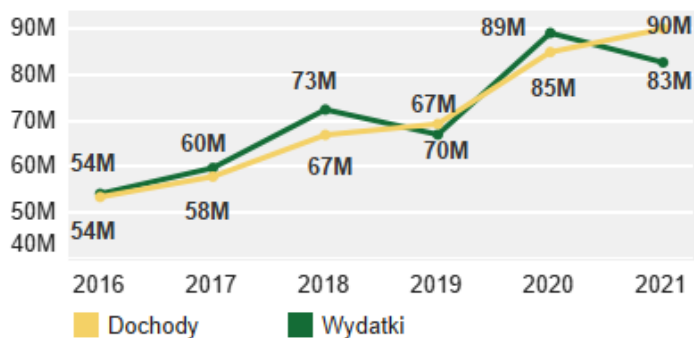
Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca wzrosły z 3 584 zł w 2016 roku do 5 945 zł w 2021 roku. W 2021 roku dochody na 1 mieszkańca dla powiatu wynosiły 5 854 zł, a dla województwa 7 115 zł. Źródła dochodu gminy Mykanów w 2021 r. to w 37,6% dochody własne, 32,0% subwencja i 30,4% dotacje.

W porównaniu do danych za 2017 roku zmniejszył się udział dotacji (spadek udziału o 3,8 pp.), spadkowi uległ również udział subwencji (spadek udziału o 0,7 pp.). Udział dochodów własnych natomiast wzrósł o 3,1 pp. Na dochód własny gminy składał się przede wszystkim podatek dochodowy od osób fizycznych (16,9 mln zł), następnie podatek od nieruchomości (5,7 mln zł). Wskaźnik samofinansowania w gminie Mykanów w 2020 roku wyniósł 79,3%, czyli o ponad 10 pp. więcej niż w 2018 roku. Świadczy to o poprawie sytuacji finansowej gminy i znaczącej samodzielności w kwestiach finansowych. Wydatki na wynagrodzenia stanowią w latach 2018-2020 około 40%, natomiast obciążenie dochodów własnych obsługą zadłużenia wyniosło w 2020 roku niemal 17%.

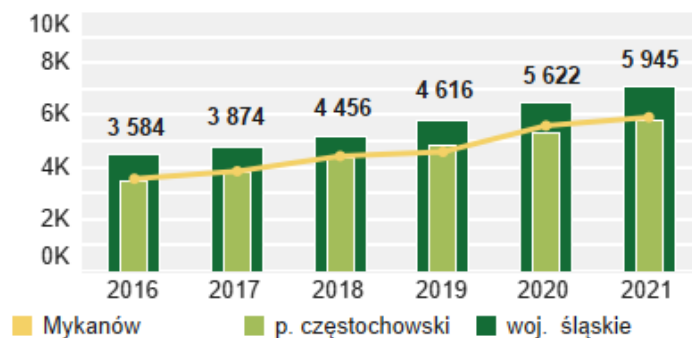
Głównymi wydatkami gminy wg działów Klasyfikacji Budżetowej w 2021 roku były oświata i wychowanie (36,2 mln zł) oraz rodzina (22,5 mln zł). W analizowanym okresie wydatki gminy w kilku kluczowych obszarach zmieniły się w taki sposób, że spadł znacząco udział wydatków na transport i łączność (spadek z 5,2% w 2016 roku do 2,7% w 2021 roku), spadł udział wydatków na administrację publiczną (z 8,1% w 2016 roku do 6,1% w 2021 roku), wzrósł natomiast udział wydatków na pomoc społeczną i rodzinę (z 27,1% w 2016 roku do 29,5% w 2021 roku).

FINANSE SAMORZĄDOWE

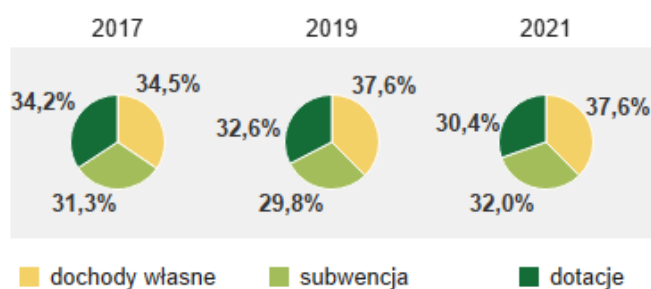
Dochody i wydatki gminy [mln zł] ¹

Dochody gminy na 1 mieszkańca [zł] ¹

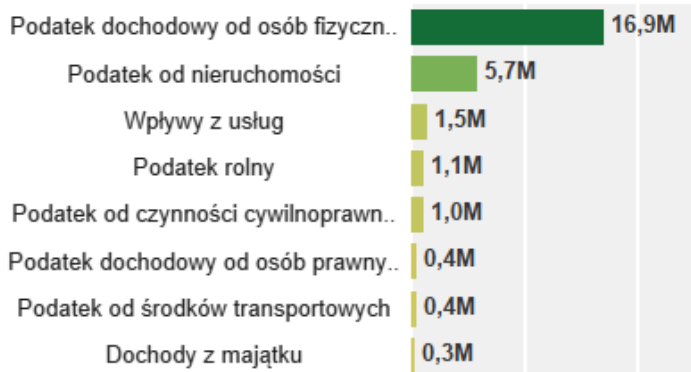

Źródła dochodów ¹

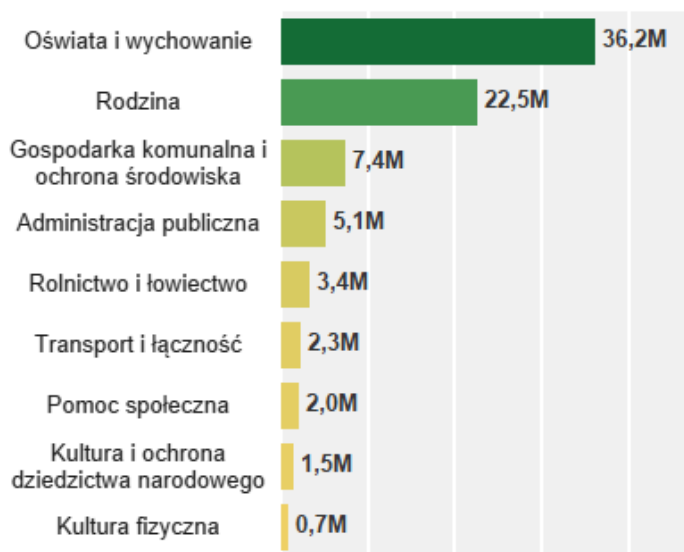
Dochody własne (2021 r.) [mln zł] ¹

- wybrane źródła -

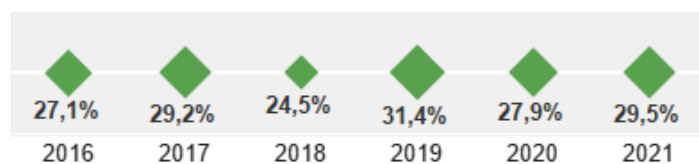
Główne wydatki

wg działów Klasyfikacji Budżetowej (2021 r.) [mln zł] ¹

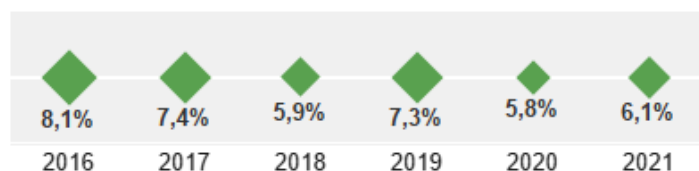

Udział w wydatkach ogółem ¹

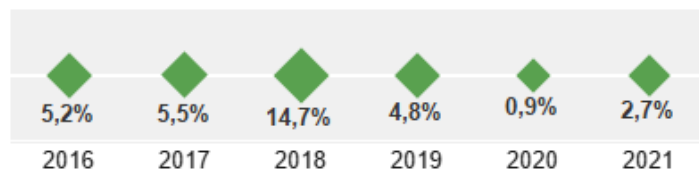
- pomoc społeczna i rodzina -

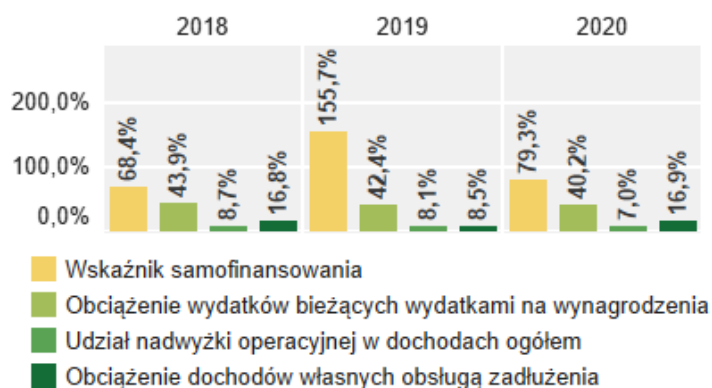
- administracja publiczna -

- transport i łączność -

Wskaźniki oceny finansowej gminy ²

źródło danych:

¹ GUS BDL (2016-2021)

² Ministerstwo Finansów

Infrastruktura i ochrona środowiska

Poziom gospodarki odpadami w gminie Mykanów jest stosunkowo wysoki, o czym świadczą dane dotyczące odbioru odpadów komunalnych. W 2021 r. z jednego gospodarstwa domowego zebrano średnio 124,4 kg odpadów, przy czym 58,4% wszystkich zebranych odpadów stanowiły odpady zebrane selektywnie. W porównaniu do danych za 2017 rok wskaźnik ten w gminie poprawił się o 17,5 pp. Poprawia się zatem zaangażowanie mieszkańców gminy Mykanów w segregację odpadów i jest to poprawa bardziej widoczna, niż w przypadku powiatu i województwa.

Masa zmieszanych odpadów komunalnych z gospodarstw domowych przypadających na 1 mieszkańca w latach 2016-2021 zwiększyła się w gminie Mykanów z 84 do 124 kg. Wzrost ten jest znacznie wyższy (48,8%) niż w przypadku powiatu (9,1%) i województwa (tu odnotowano spadek na poziomie 2,2%). W 2021 r. wskaźnik ten dla powiatu wyniósł jednak dużo więcej niż w gminie Mykanów - 139,2 kg, a dla województwa 186,1 kg.

Gmina Mykanów posiada Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Mykanów na lata 2020-2032. Zgodnie z danymi Bazy Azbestowej, do września 2022 r. w gminie usunięto 362 464 kg wyrobów zawierających azbest, a do unieszkodliwienia pozostało 4 079 646 kg (13,5% wyborów z całego powiatu częstochowskiego)⁵.

W przypadku urządzeń sieciowych największą dostępność w 2020 r. na terenie gminy odnotowano w przypadku sieci wodociągowej (89,5%), przy 95,9% pokrycia w przypadku województwa śląskiego i 91,6% w przypadku powiatu częstochowskiego. Dla sieci gazowej było to 35,3%, a sieci kanalizacyjnej – 34,7%. Sytuacja w tych dwóch obszarach znacząco odbiega od stanu odnotowanego w 2020 roku w województwie śląskim, gdzie dostępność do sieci kanalizacyjnej wynosiła 78,9%, a do sieci gazowej 64,6%. Sieć gazowa funkcjonuje we wszystkich głównych ciągach ulic gminy. Sytuacja w zakresie dostępności do sieci kanalizacyjnej w powiecie częstochowskim także kształtuje się korzystniej niż w gminie Mykanów, ponieważ dostępność sieci wynosi 45,7%.

Część gminy Mykanów należy do zlewni oczyszczalni ścieków w Rybnej – teren ten jest skanalizowany w około 80%. Oczyszczalnia spełnia wszelkie wymogi dotyczące jakości ścieków odprowadzanych do rzeki Sękawicy. Mieszkańcy pozostałych terenów gminy funkcjonują w oparciu o zbiorniki bezodpływowe (szamba) lub przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Kanalizacja deszczowa w gminie znajduje się jedynie wzdłuż drogi wojewódzkiej DW483 - wody opadowe na pozostałym obszarze odprowadzane są rowami melioracyjnymi, co może powodować przedostawanie się zanieczyszczeń wraz z wodami opadowymi do gleb i wód.

Rokrocznie w gminie Mykanów odnotowuje się znacznie większe zużycie wody z wodociągów w porównaniu do powiatu częstochowskiego i województwa śląskiego. W 2020 r. 1 korzystający z sieci

⁵ Baza Azbestowa, <https://www.bazaazbestowa.gov.pl/> [dostęp: 14.09.2022 r.]

zużył bowiem średnio 39 m³ wody, podczas gdy w powiecie średnie zużycie wyniosło 34,2 m³, a w województwie - 32,7 m³. Może to wynikać z wiejskiego charakteru gminy i faktu, iż mieszkańcy gminy wykorzystują wodę w gospodarstwach, m.in. do podlewania roślin w przydomowych ogródkach.

Udział powierzchni chronionej prawnie w 2021 r. w gminie Mykanów wyniósł 1,1%, a odsetek lesistości wyniósł 11,0%. Są to udziały zdecydowanie niższe niż w przypadku powiatu (odpowiednio dla powierzchni prawnie chronionych – 22,4%, a dla lesistości 29,4%), jak i województwa (odpowiednio dla powierzchni prawnie chronionych – 22,1%, a dla lesistości 32,1%).

Wydatki budżetu gminy w dziale gospodarka komunalna i ochrona środowiska w 2021 roku skoncentrowane były na gospodarce odpadami komunalnymi (4,4 mln zł). Pozostałe kategorie wydatków kształtowały się następująco: oświetlenie ulic, placów i dróg (0,6 mln zł), oczyszczanie miast i wsi (77 tys. zł), utrzymanie zieleni w miastach i gminach (72 tys. zł). Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska stanowiły w 2021 roku 8,9% wszystkich wydatków gminy i zwiększyły się w porównaniu do 2016 roku o 4 pp.

Działania związane z ochroną środowiska w gminie realizowane są zgodnie z założeniami Programu Ochrony środowiska dla Gminy Mykanów na lata 2020-2023 z perspektywą na lata 2023-2027.

Gmina Mykanów położona jest nad rzekami Kocinki, Tylinki, Strugi i w całości znajduje się w zlewni rzeki Warty. Analiza wód rzek na terenie gminy wykazuje utrzymującą się stałą, niewielką tendencję poprawy ich jakości.

Jednym z głównych źródeł zanieczyszczeń środowiska na terenie gminy jest emisja przemysłowa. Ze względu na brak uwzględnienia warunków geofizycznych w procesie lokalizacji zakładów przemysłowych w Częstochowie, dominujące w ciągu roku południowo-zachodnie wiatry są przyczyną nawiewów wyziewów chemicznych na teren gminy⁶. Ponadto, źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja liniowa z transportu i niska emisja z gospodarstw domowych. Popularne na terenie gminy stare budownictwo zabudowy zagrodowej wykorzystują bowiem indywidualne źródła ciepła ze względu na brak centralnej i lokalnej sieci ciepłowniczej. Głównym źródłem emisji komunikacyjnej na terenie gminy są: droga krajowa nr 1 i droga wojewódzka nr 483, a także drogi powiatowe.

Zgodnie z wynikami oceny jakości powietrza za 2021 r. w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, jakość powietrza w województwie śląskim jest stosunkowo niska⁷. Mimo że w 2021 roku stężenia średnioroczne pyłu zawieszonego PM₁₀ na żadnej stacji pomiarowej nie przekroczyły poziomu dopuszczalnego, przekroczenia dobowego poziomu dopuszczalnego 35 dni dla pyłu zawieszonego PM₁₀ wystąpiło na stacjach w każdej z 5 stref województwa, więc cały obszar

6 *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mykanów*

7 *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim raport wojewódzki za rok 2021*, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, Katowice, kwiecień 2022 r.

województwa zaliczony został do klasy C. W przypadku strefy śląskiej, w której leży gmina Mykanów, obszar przekroczeń wyniósł 22% w przypadku pyłu zawieszonego PM₁₀ i 18% w przypadku pyłu zawieszonego PM_{2,5} - najmniej w województwie.

W gminie Mykanów stopniowo wzrasta natężenie ruchu tranzytowego, powodującego zarówno znaczny wzrost zanieczyszczeń powietrza emisją spalin, jak i wzrost uciążliwości związanych z hałasem. Dotyczy to głównie drogi krajowej nr 1 i drogi wojewódzkiej nr 483. Jak wynika z badań poziomów hałasu przeprowadzonych przez GDDKiA w 2018 r., w okolicy drogi krajowej nr 1 mogą wystąpić przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku w powietrzu w zakresie od 15 do 20 dB⁸.

Gmina Mykanów znajduje się w strefie III korzystnej dla lokalizacji elektrowni wiatrowych. Na jej terenie znajdują się dwie istniejące elektrownie wiatrowe o mocy 150kW i 250 kW. W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mykanów wyznaczono obszary lokalizacji kolejnych instalacji tego typu w miejscowościach: Mykanów, Stary Cykarzew, Rybna i Kokawa, na wschód od Florkowa oraz na północ od Borowna.

Obecnie na terenie gminy nie wykorzystuje się potencjału energetycznego przepływających przez nią cieków wodnych. Biorąc pod uwagę potencjał energii słonecznej, warunki do jej uzyskiwania ocenia się jako średnio dogodne. Zgodnie z szacunkami, przy założeniu 100% sprawności przetworzenia energii promieniowania słonecznego na energię użytkową, zasoby energii słonecznej na terenie gminy mieszczą się w przedziale 900 do 1000 kWh/m² na rok⁹.

Gmina Mykanów posiada bardzo dogodne warunki dla rozwoju przestrzennego. Dobry stan istniejącego zagospodarowania i rezerwy terenowe do zainwestowania stanowią istotne czynniki proinwestycyjne.

Przez teren gminy przebiegają atrakcyjne szlaki turystyczne, m.in. Szlak Jury Wieluńskiej, Szlak Reszków „Muzyka i Konie” oraz trasa rowerowa „Doliną Kocinki i Sękawicy”.

Na terenie gminy Mykanów zlokalizowane są złoża surowców mineralnych – kruszyw naturalnych oraz wapieni i margli przemysłu wapienniczego. W miejscowości Radostków prowadzone jest odkrywkowe wydobywanie kopaliny z części złoża piasków skaleniowo-kwarcowych „Lubojenka III”.

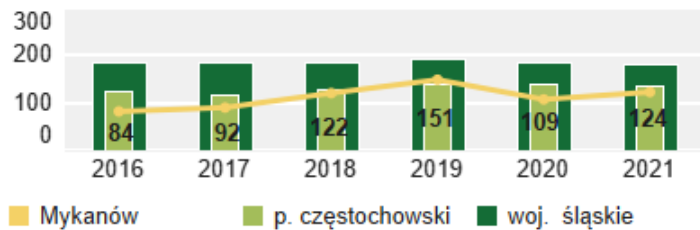
Na terenie Gminy Mykanów dominują gleby III – VI klasy bonitacyjnej. Użytki rolne stanowią 82,5% całego obszaru gminy.

8 *Mapy akustyczne dla dróg krajowych w województwie śląskim o łącznej długości 623,975 km*, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Wrocław, marzec 2018 r.

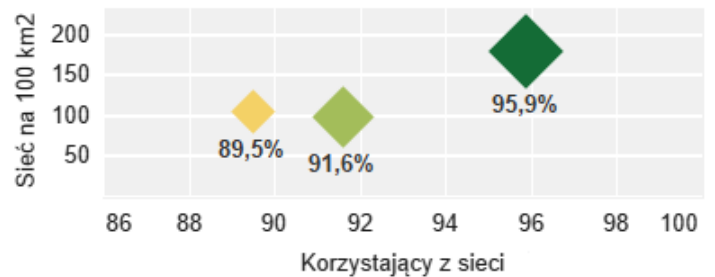
9 *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mykanów*

INFRASTRUKTURA I OCHRONA ŚRODOWISKA

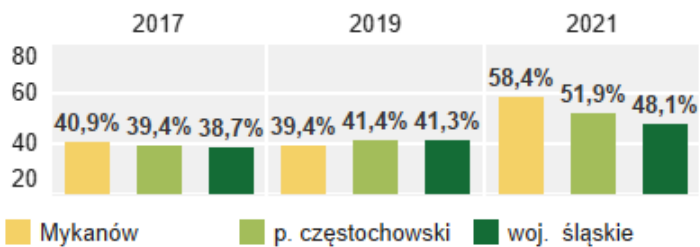
Zmieszane odpady komunalne
z gospodarstw domowych
przypadające na 1 mieszkańca [kg] ¹

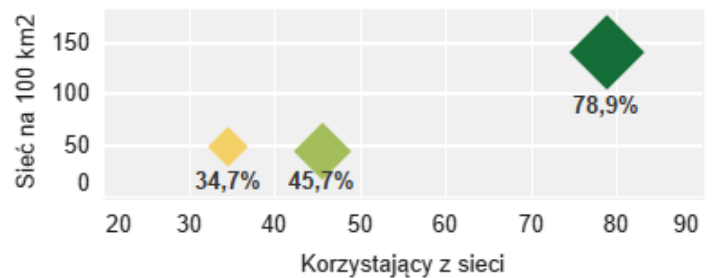
Sieć wodociągowa (2020 r.) ¹

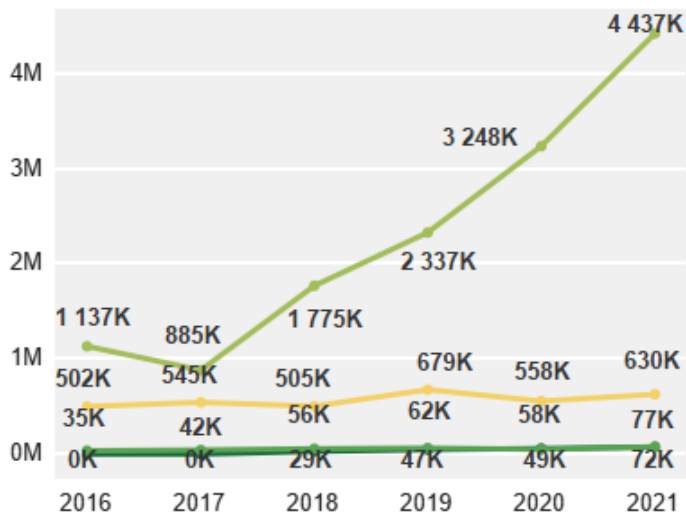
Odpady zebrane selektywnie
z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów ¹

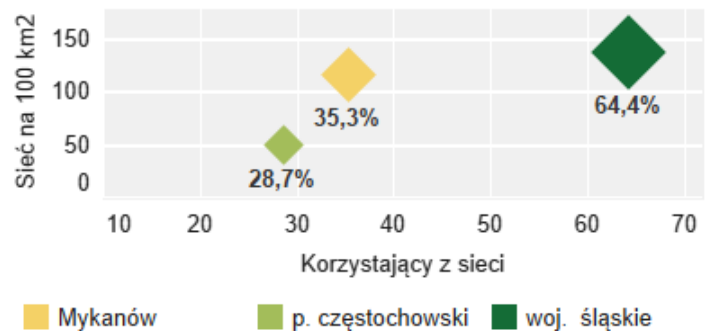
Sieć kanalizacyjna (2020 r.) ¹

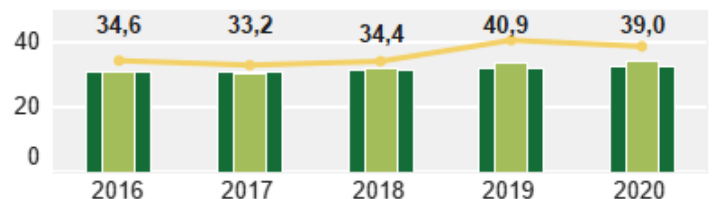
Wydatki budżetu gminy [tys. zł] ¹
- gospodarka komunalna i ochrona środowiska -

Sieć gazowa (2020 r.) ¹

Zużycie wody z wodociągów
na 1 korzystającego [m³] ¹

Udział powierzchni prawnie chronionych
w powierzchni ogółem (2021 r.) ¹

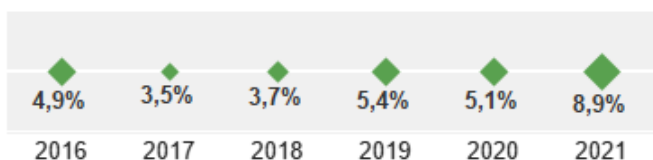
Lesistość (2021 r.) ¹

źródło danych:

¹ GUS BDL (2016-2021)

- udział w wydatkach ogółem -

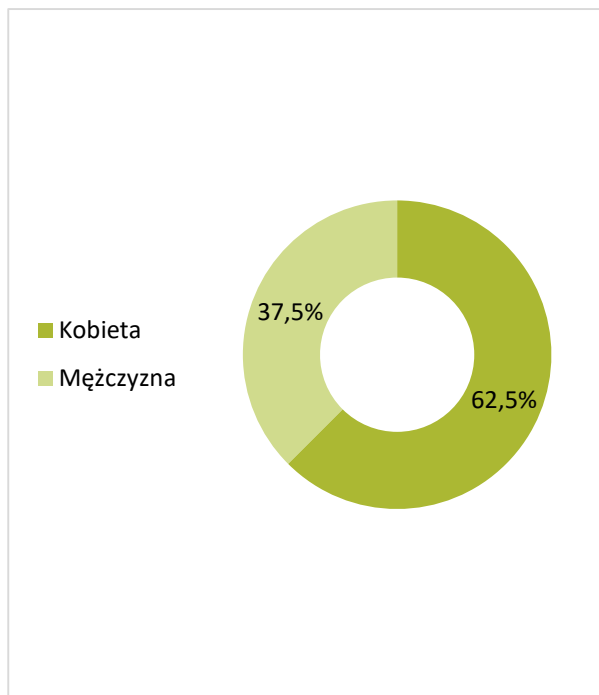
Gmina oczami mieszkańców

Strategia Rozwoju Gminy Mykanów na lata 2023-2030 powstała w oparciu m.in. o wyniki badania typu desk research oraz wyniki badań ankietowych zrealizowanych wśród mieszkańców gminy. Opinie mieszkańców gminy stanowią istotny element diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej, a ich gromadzenie w procesie tworzenia strategii rozwoju gminy pozwala na lepsze rozpoznanie i zrozumienie potrzeb lokalnej społeczności, a także sprzyja zwiększeniu zaangażowania mieszkańców gminy w projektowane procesy jej rozwoju. Szeroki udział mieszkańców w dyskusji nad kierunkami rozwoju gminy Mykanów możliwy jest m.in. dzięki zaproszeniu ich do udziału w badaniu ankietowym, którego istotą jest określenie tego, w jakich kategoriach mieszkańcy gminy oceniają jej stan i potencjał oraz jakie kierunki jej rozwoju uważają za pożądane. Opinie mieszkańców gminy dotyczące stanu gminnej infrastruktury, a także ocena sytuacji na lokalnym rynku pracy pozwalają na lepsze dostosowanie projektowanych w strategii rozwiązań i przedsięwzięć do potrzeb sygnalizowanych przez mieszkańców gminy. Poznanie mocnych i słabych stron gminy Mykanów w oczach jej mieszkańców stanowi istotny kontekst zarówno dla oceny aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej w minie, jak i dla procesów planistycznych.

Dane metryczkowe:

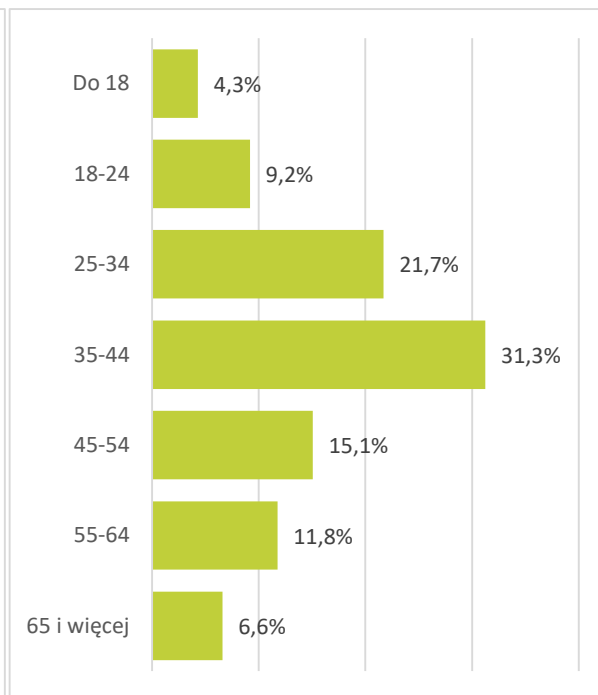
Badanie ankietowe zostało zrealizowane w formie elektronicznej. W badaniu wzięło udział 272 respondentów. W badaniu wzięło udział zdecydowanie więcej kobiet (62,5%) niż mężczyzn. Ponad połowa respondentów reprezentowała kategorie wiekowe 25-44 lata (53%). Najliczniej udział w badaniu brali respondenci w wieku od 35 do 44 lat, najrzadziej natomiast osoby do 18 lat. Osoby reprezentujące kategorię 65+ stanowią niespełna 7% badanych. Respondenci to przede wszystkim osoby posiadające wykształcenie wyższe (48,5%) i średnie lub średnie branżowe (32,4%). Ponad 60% badanych było czynnych zawodowo. W przypadku pozostałych respondentów najczęściej wskazywaną opcją był status ucznia, studenta (10,7%) oraz emeryta/rencisty (9,2%).

Wykres 1. Płeć

Źródło: badanie własne, n=272

Wykres 2. Wiek

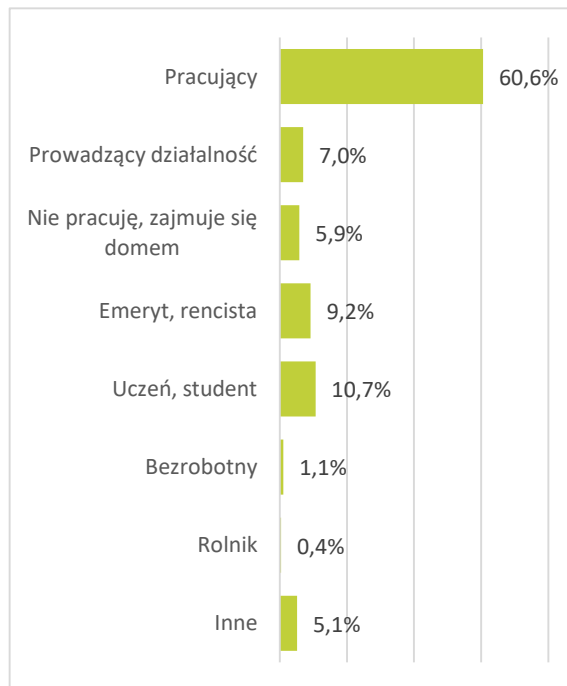
Źródło: badanie własne, n=272

Wykres 3. Wykształcenie

Źródło: badanie własne, n=272

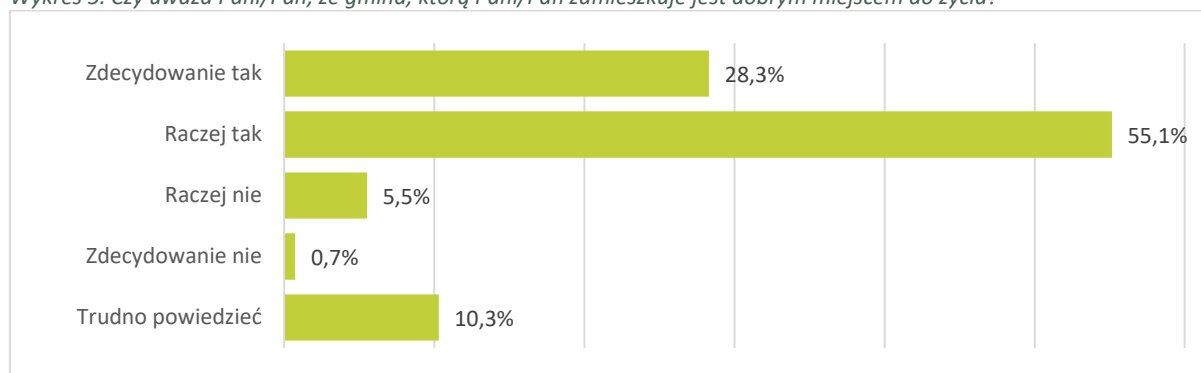
Wykres 4. Status na rynku pracy

Źródło: badanie własne, n=272

Deklaracje mieszkańców dotyczące ich planów zamieszkiwania w gminie Mykanów w perspektywie kolejnych pięciu lat mają istotne znaczenie dla oceny sytuacji społecznej w gminie oraz dla projektowania decyzji w zakresie kierunków jej rozwoju. Na decyzje mieszkańców dotyczące tego, czy w perspektywie kolejnych pięciu lat planują zamieszkać poza obszarem gminy ma wpływ m.in. ocena tego, czy gmina jest obecnie ich zdaniem dobrym miejscem do życia. Z takim stwierdzeniem zgadza się ponad 83% badanych, przy czym osób zdecydowanie zgadzających się jest nieco ponad 28%, a raczej zgadzających się z taką oceną ponad 55%. Oznacza to, że ogólna ocena gminy, jako miejsca do życia wypada bardzo korzystnie, należy jednak podkreślić, że większość ocen pozytywnych to odpowiedzi „raczej tak”. Kolejnych ponad 10% badanych ma trudności ze sformułowaniem oceny. Tylko niespełna 1% badanych uważa, że gmina Mykanów zdecydowanie nie jest dobrym miejscem do życia.

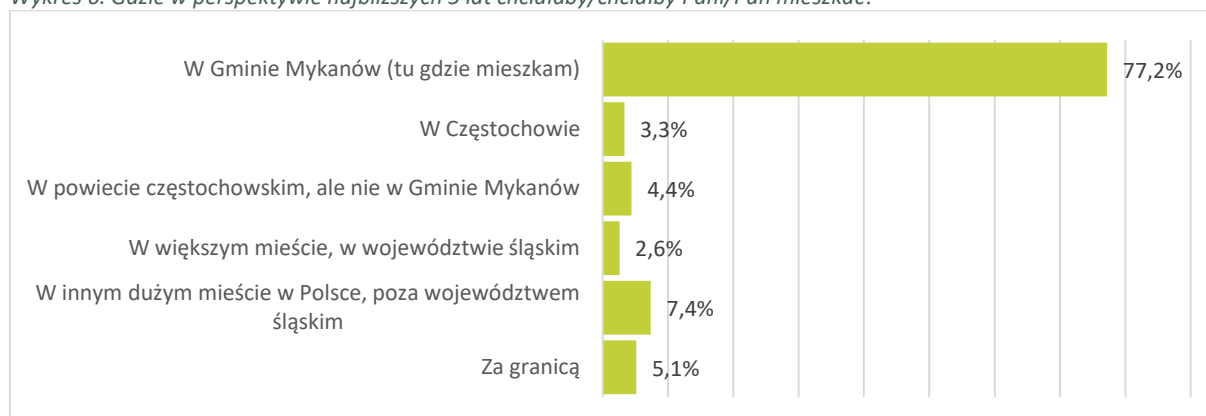
Wykres 5. Czy uważa Pani/Pan, że gmina, którą Pani/Pan zamieszkuje jest dobrym miejscem do życia?

Źródło: badanie własne, n=272

Ocena gminy Mykanów jako dobrego miejsca do życia znajduje potwierdzenie również w odpowiedziach na pytanie o plany migracyjne jej mieszkańców. Ponad 77% ankietowanych mieszkańców przyznaje bowiem, iż w perspektywie najbliższych 5 lat nie zamierza opuszczać swojego obecnego miejsca zamieszkania. Wśród osób, które planują przeprowadzkę z gminy, najwięcej z nich wybrałoby inne duże miasto poza granicami województwa śląskiego (7,4%), bądź granicami Polski (5,1%). Łącznie 7,7% respondentów pozostałoby na terenie powiatu częstochowskiego, z czego 3,3% wybrałoby Częstochowę. Na chęć zamieszkania w większym mieście województwa śląskiego wskazuje 2,6% ankietowanych.

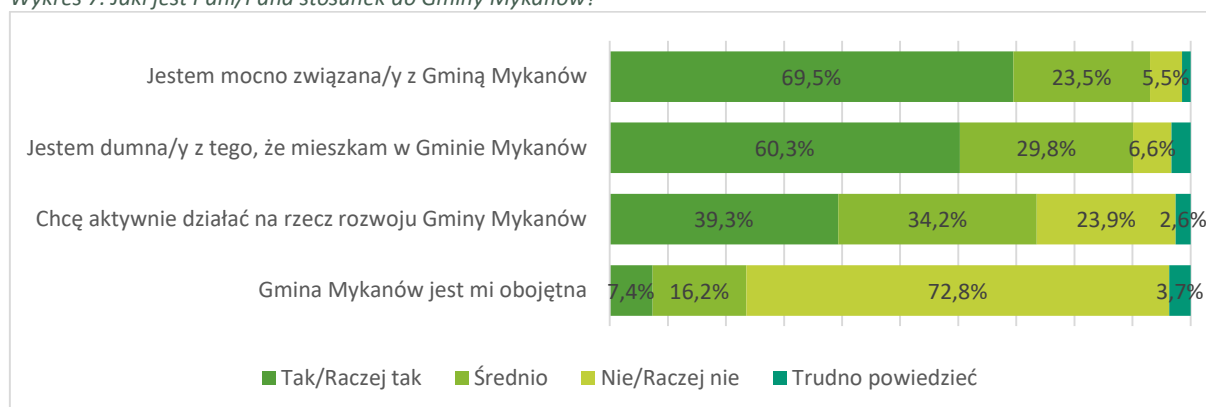
Wykres 6. Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby/chciałby Pani/Pan mieszkać?

Źródło: badanie własne, n=272

Badani zostali poproszeni także o określenie swojego stosunku do gminy Mykanów. Wśród respondentów zdecydowaną większość stanowiły osoby deklarujące, że są **mocno związane z gminą** (niemal 70%) oraz **dumne z faktu zamieszkiwania w tej gminie** (ponad 60%). Przeciętne poczucie związania z gminą oraz dumę z jej zamieszkiwania deklaruje odpowiednio 23,5% i 29,8% badanych. Jednakże zdecydowaną **chęć aktywnego działania na rzecz rozwoju gminy** zadeklarowało już tylko niespełna 40% badanych, a dalsze 34% respondentów jest tym średnio zainteresowanych. Wydaje się to spójne z deklaracjami respondentów dotyczącymi tego, czy gmina jest im obojętna, gdyż i tu niespełna 73% badanych nie zgodziło się z takim stwierdzeniem. Można zatem przypuszczać, że zdecydowana większość mieszkańców gminy Mykanów jest zarówno silnie z nią związana, jak i dumna z zamieszkiwania w niej, a dla części mieszkańców przekłada się to także na chęć aktywnego działania na rzecz rozwoju gminy.

Wykres 7. Jaki jest Pani/Pana stosunek do Gminy Mykanów?

Źródło: badanie własne, n=272

Pytanie odnoszące się do infrastruktury technicznej i dostępności usług publicznych pozwoliło określić ich stan w oczach mieszkańców gminy Mykanów. W ankiecie zestawiono podstawowe elementy oferty i poproszono badanych o ich ocenę. Respondenci najlepiej oceniali **poczucie bezpieczeństwa** – niemal 87% osób biorących udział w badaniu określiło je jako dobrze lub bardzo dobre. Pozytywnym aspektem

gminy jest również **usługa odbioru odpadów komunalnych** (83,1% pozytywnych odpowiedzi), a także **jakość powietrza** (82,7% pozytywnych odpowiedzi) i **zabezpieczenie gminy przez uciążliwościami zapachowymi** (82,0% pozytywnych odpowiedzi).

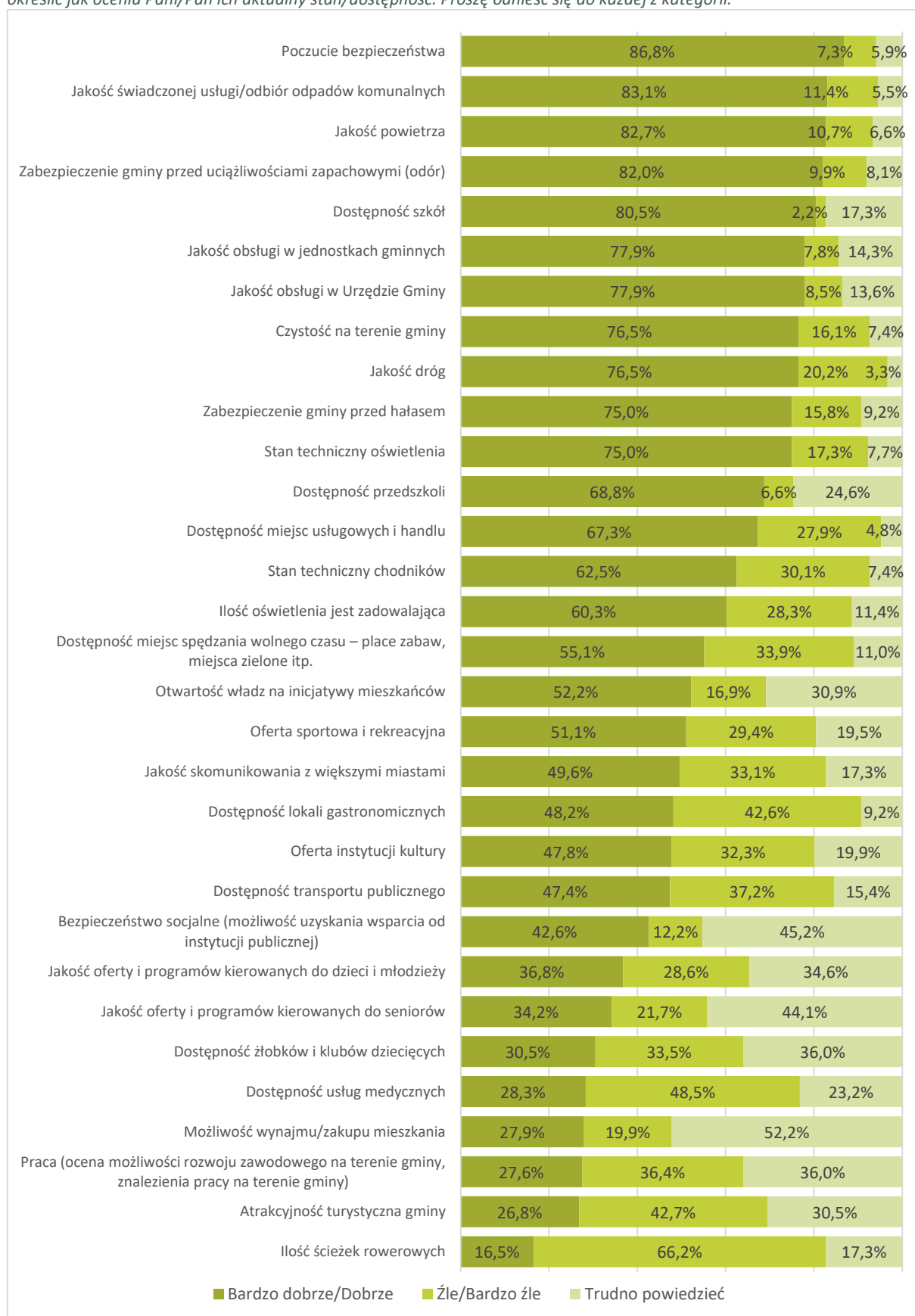
Wśród wysoko ocenianych elementów znalazła się również **dostępność szkół**, która jest dobra lub bardzo dobra w opinii 80,5% respondentów, a tylko 2,2% z nich ocenia ją negatywnie. Niski odsetek negatywnych ocen (6,6%) charakteryzuje również **dostępność przedszkoli**. Wysoka ocena w kontekście dostępności szkół i przedszkoli związana jest niewątpliwie z wysoką jakością placówek, które dzięki odpowiedniemu dofinansowaniu są dobrze wyposażone, a efekty kształcenia są zadowalające, co pokazują zarówno wyniki uzyskiwane na egzaminie ósmoklasisty, jak również ścieżki karier edukacyjnych młodzieży, która na poziomie podstawowym kształci się w gminie. Planowane są także kolejne inwestycje w obszarze infrastruktury szkolnej, co prawdopodobnie wzmocni generalną pozytywną ocenę tego aspektu funkcjonowania gminy.

Najgorzej oceniano natomiast **dostępność ścieżek rowerowych** – ich liczbę ponad 66% respondentów ocenia źle lub bardzo źle. Niemal połowa osób biorących udział w badaniu (48,5%) wskazuje również na **niską dostępność usług medycznych**. Z analizy odpowiedzi wynika, iż jedną ze słabych stron gminy jest także jej **niska atrakcyjność turystyczna**. Ponadto, słaba ocena **oferty sportowo-rekreacyjnej i handlowo-usługowej** implikuje konieczność skoncentrowania interwencji na określenie kluczowych z punktu widzenia mieszkańców obszarów optymalnych pod kątem rozwoju oferty tego typu. Działania takie mogą być powiązane z planami rewitalizacyjnymi.

Ponad połowa mieszkańców gminy Mykanów biorących udział w badaniu nie jest w stanie jednoznacznie ocenić **możliwości wynajmu/zakupu mieszkania**, co może wynikać z braku zainteresowania ofertą rynku mieszkaniowego. Może to świadczyć o niskim zapotrzebowaniu na lokale mieszkaniowe w gminie.

Nieco ponad 45% respondentów nie potrafi określić również **możliwości uzyskania wsparcia od instytucji publicznej**, co może świadczyć o tym, iż znacząca ich część nie korzystała z podobnych usług.

Wykres 8. Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie Gminy Mykanów, proszę określić jak ocenia Pani/Pan ich aktualny stan/dostępność. Proszę odnieść się do każdej z kategorii.

Źródło: badanie własne

Największą zaletą gminy Mykanów w opinii 36,2% respondentów jest jej **położenie**, z którym związek ma również **dostępność komunikacyjna** (14,6% wskazań) oraz występowanie wielu **terenów zielonych** (7,4% wskazań). Ponadto, niecałe 11% osób biorących udział w badaniu wskazuje **ciszę, spokój i bezpieczeństwo** jako istotną mocną stronę gminy. Wysoki odsetek wskazań (8,0%) dotyczył również **oferty edukacji szkolnej i wychowania przedszkolnego**.

Wśród słabych stron gminy respondenci najczęściej wymieniali natomiast **niską jakość infrastruktury drogowej i okołodrogowej** (oświetlenia, chodników). Z analizy odpowiedzi wynika również, iż istotną słabością gminy jest **oferta usług publicznych**, zwłaszcza ochrony zdrowia i komunikacji zbiorowej, których dotyczyło odpowiednio 13,8% i 12,7% wskazań.

Wykres 9. Co Pani/Pana zdaniem jest największą zaletą, mocną stroną, atutem Gminy Mykanów?

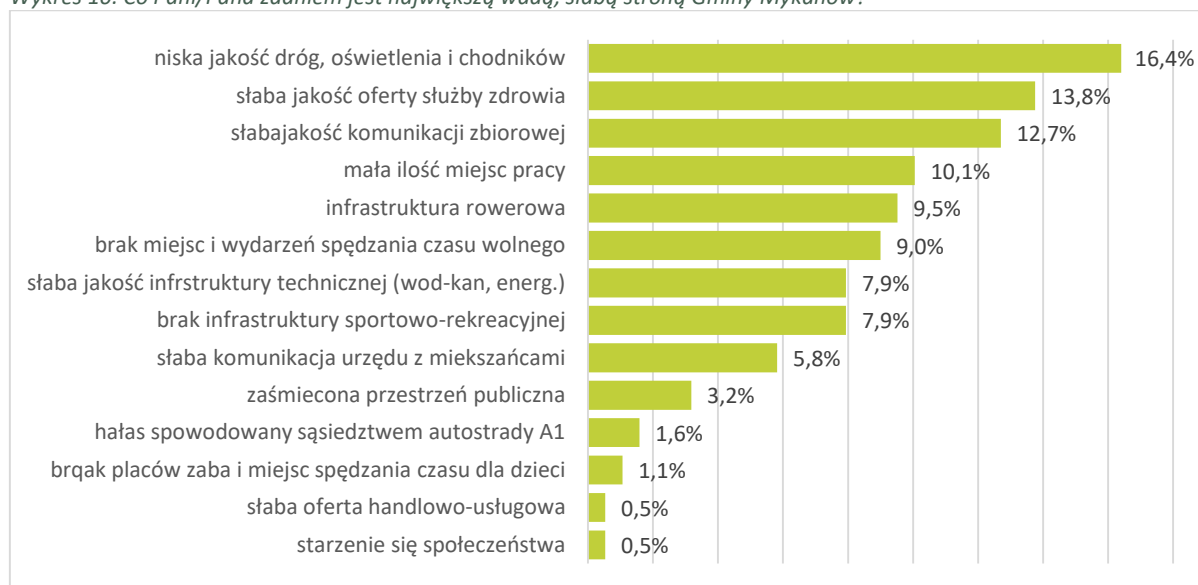

Źródło: badanie własne, n=188

Według mieszkańców biorących udział w badaniu, priorytetowym przedsięwzięciem, jakie należy zrealizować, aby poprawić jakość życia w gminie, jest **poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy**. Ponad 17% respondentów wskazało bowiem na potrzebę przyciągnięcia inwestorów i stworzenia nowych miejsc pracy. Znaczący odsetek odpowiedzi (14,6%) dotyczył również **podniesienia jakości infrastruktury drogowej i okołodrogowej**. W opinii 10,6% osób biorących udział w badaniu, aby w gminie Mykanów żyło się lepiej, należy także zwiększyć **dostępność usług opieki zdrowotnej** i podnieść ich jakość.

Według respondentów, wśród najpilniejszych działań powinny znaleźć się również próby **rozwoju oferty spędzania czasu wolnego** poprzez stworzenie miejsc rekreacji i wypoczynku (11,6%) lub budowę ścieżek rowerowych i pieszych (10,6%). Łącznie 5,1% ankietowanych wskazało dzieci i młodzież jako grupę, której potrzeby w tym zakresie powinny zostać szczególnie uwzględnione.

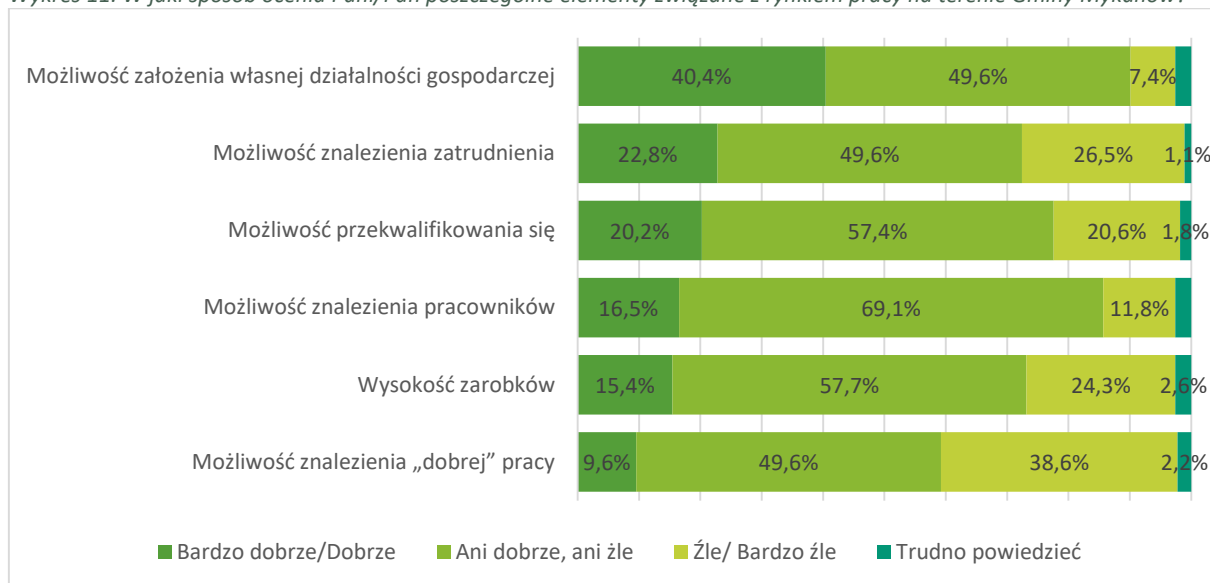
Wykres 10. Co Pani/Pana zdaniem jest największą wadą, słabą stroną Gminy Mykanów?

Źródło: badanie własne, n=189

Ocena sytuacji na rynku pracy została pogłębiona w badaniu ankietowym dzięki zadaniu pytania o ocenę różnych elementów związanych z rynkiem pracy na terenie gminy Mykanów. Odpowiedzi respondentów wskazują na to, że to **możliwość założenia własnej działalności gospodarczej** oceniana jest najlepiej (ponad 40% ocen pozytywnych). Najrzadziej też oceniano tę możliwość źle lub bardzo źle. Zdecydowanie gorzej oceniona została **możliwość znalezienia zatrudnienia**. W tym przypadku niespełna 23% badanych oceniło sytuację jako bardzo dobrą lub dobrą. Niemal połowa badanych ocenia tę możliwość jako ani dobrą, ani złą. Najgorzej oceniana jest natomiast **możliwość znalezienia „dobrej” pracy** (38,6% ocen negatywnych). Mniej niż co dziesiąty badany ocenił pozytywnie ten aspekt lokalnego rynku pracy. Warto także zwrócić uwagę na wskazywane przez badanych trudności ze **znalezieniem pracowników**. Wydaje się zatem, że mamy tu do czynienia ze złożeniem czynników, które z jednej strony ograniczają popyt na pracę (nisko oceniana wysokość zarobków i możliwość znalezienia powiązanej z tym kryterium dobrej pracy), a z drugiej skutkują trudnościami w znalezieniu odpowiednich pracowników. Sytuacja ta może powodować koncentrowanie wysiłków mieszkańców gminy w obszarze zakładania własnej działalności gospodarczej, co znajduje potwierdzenie w bardzo dobrych wskaźnikach dotyczących aktywności gospodarczej w gminie.

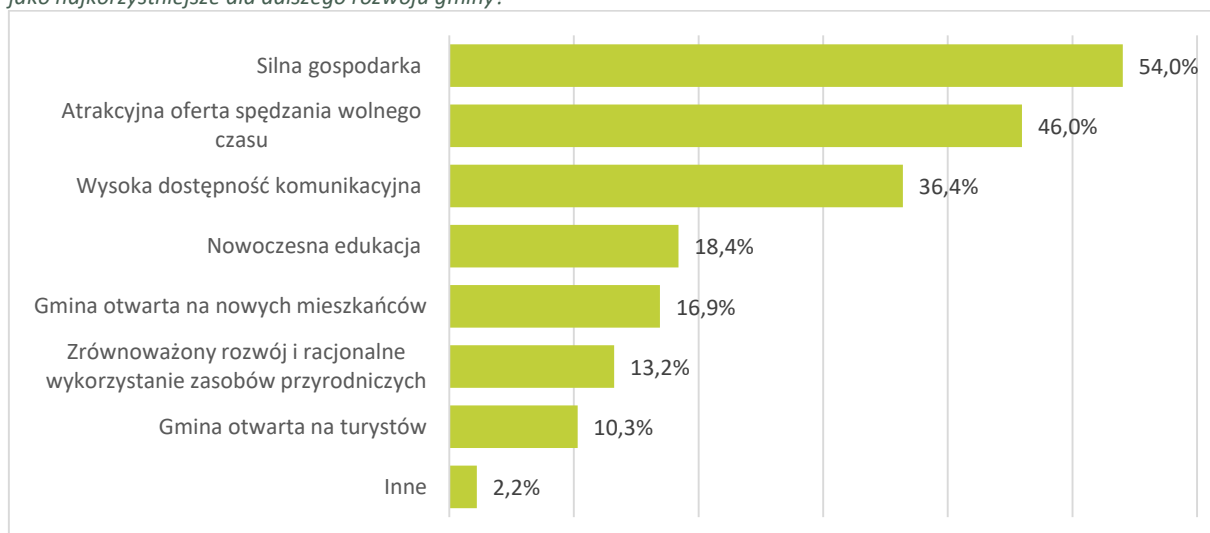
Wykres 11. W jaki sposób ocenia Pani/Pan poszczególne elementy związane z rynkiem pracy na terenie Gminy Mykanów?

Źródło: badanie własne

Respondenci mają sprecyzowane poglądy w kwestii preferowanych przez nich kierunków rozwoju gminy Mykanów. Na uwagę zasługuje to, że ponad połowa badanych wskazuje w tym kontekście **silną gospodarkę**, a niemal połowa **atrakcyjną ofertę spędzania czasu wolnego**. Potwierdza to zatem wcześniejsze ustalenia dotyczące słabych i mocnych stron gminy oraz jej obecnej infrastruktury. Na potrzebę skoncentrowania działań władz gminy w obszarze **poprawy dostępności komunikacyjnej** wskazało ponad 36% badanych. **Otwarcie gminy na nowych mieszkańców oraz turystów** wydaje się zdecydowanie mniej korzystnym kierunkiem rozwoju gminy w oczach respondentów.

Wykres 12. Z zaproponowanych poniżej możliwych kierunków rozwoju Gminy Mykanów które jej władze powinny rozważyć jako najkorzystniejsze dla dalszego rozwoju gminy?

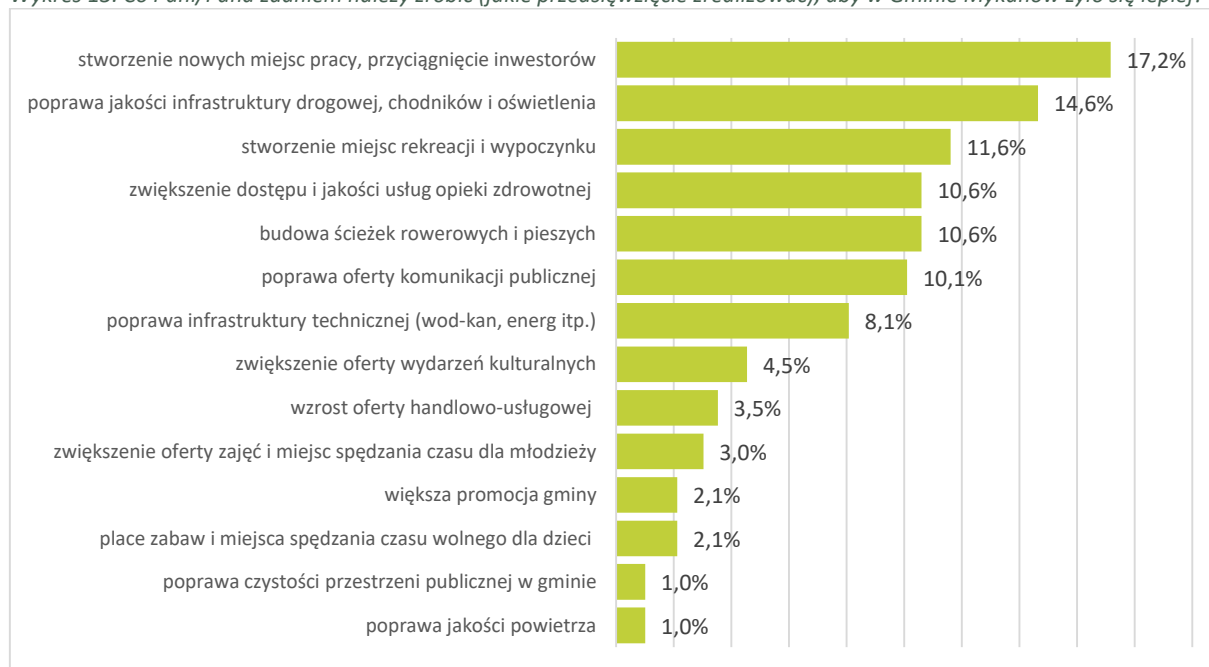

Źródło: badanie własne

Oczekiwane kierunki rozwoju gminy przekładają się na konkretne wskazania badanych dotyczące preferowanej listy przedsięwzięć, które powinny zostać zrealizowane w gminie, aby żyło się w niej lepiej. Na pierwszy plan wysuwają się w tym przypadku kwestie **poprawy atrakcyjności gminy**

w oczach potencjalnych inwestorów, co przekładałoby się na ich przyciągnięcie (17,2%), poprawiałoby to jednocześnie sytuację gospodarczą gminy i sprzyjało realizacji celu, jakim jest silna gospodarka. Sprzyjać temu powinna **poprawa infrastruktury drogowej, chodników i oświetlenia** (14,6%), a także **poprawa oferty komunikacji publicznej** (10,1%). Ponownie jako istotne wskazywane był przedsięwzięcia związane z **tworzeniem miejsc rekreacji i wypoczynku** (11,6%), **budową ścieżek rowerowych i pieszych** (10,6%). Dla co dziesiątego respondenta istotne byłyby także działania związane ze **zwiększeniem dostępu i jakości usług medycznych**. **Poprawa jakości powietrza**, czy czystości w gminie nie wydaje się obecnie respondentom najważniejszym przedsięwzięciem, jakie należałoby realizować w gminie, ponieważ obecny stan gminy w tych obszarach oceniany jest przez badanych bardzo pozytywnie.

Wykres 13. Co Pani/Pana zdaniem należy zrobić (jakie przedsięwzięcie zrealizować), aby w Gminie Mykanów żyło się lepiej?

Źródło: badanie własne, n=198

Załącznik nr 2 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Polityka przestrzenna - instrumentalizacja

Polityka przestrzenna należy do sfery tzw. polityk publicznych, czyli sfery świadomych i zorganizowanych działań struktur państwa i społeczeństwa wokół problemów publicznych.

Jest to planowa działalność, polegająca na wykorzystywaniu znajomości dostępnych zasobów oraz praw rządzących kształtowaniem i użytkowaniem przestrzeni w celu jak najbardziej racjonalnego jej zagospodarowania. Zakres instrumentów oddziaływania jest dość szeroki: od działań regulacyjno-prawnych po bezpośrednie inwestycje publiczne, realizujące potrzeby społeczne, ale też istotnie wpływające na zachowania inwestycyjne. Dobre efekty przynosi udoskonalanie sposobów zarządzania przestrzenią, głównie poprzez zwiększanie wiedzy i poprawę dostępu do informacji o problemach specyficznych obszarów, w których żyją obywatele i funkcjonuje gospodarka. Władze mogą podejmować działania na rzecz zwiększania skali wyboru, który ma przed sobą obywatel. Wszystko to sprzyja większej dynamice wzrostu, co jest obecnie podstawowym kryterium oceny polityk publicznych.

Większa świadomość i zaangażowanie władz w politykę przestrzenną mogą sprzyjać jej skuteczności, ale należy także liczyć w tym względzie na wzrost świadomości obywatelskiej. Zwiększanie wiedzy obywateli może spowodować wzrost poczucia identyfikacji z miejscem zamieszkania oraz świadomości własnej siły sprawczej w procesie rozwoju – to wymarzona sytuacja dla wzrostu zaangażowania obywatelskiego i kapitałowego. Zwiększanie partycypacji obywatelskiej i zaangażowania lokalnego biznesu może stanowić skuteczną przeciwwagę dla ograniczoności instrumentów sprawowania władzy.

Rekomendacje dla polityki przestrzennej

Zadaniem polityki przestrzennej jest określenie sposobu organizacji struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, sprzyjającej realizacji ustalonych celów rozwojowych, z uwzględnieniem uwarunkowań, szans i zagrożeń wynikających ze zróżnicowanych cech przestrzeni oraz potrzeb zapewnienia uporządkowanego rozwoju przestrzennego i ładu w zagospodarowaniu. Aby proces ten był efektywny, musi odpowiadać na obecne i przyszłe potrzeby lub realizować wypracowane kompleksowe wizje rozwoju, takie jak wypracowana w niniejszym dokumencie misja i wizja rozwoju gminy.

Głównym wyzwaniem kształtowania struktury przestrzennej są działania mające na celu uporządkowanie gospodarki przestrzennej, prowadzące do wzmocnienia integracji przestrzennej gminy. Aby proces ten przebiegał prawidłowo, niezbędne jest zachowanie komplementarności z dokumentami wyższego rzędu, a więc m.in. bezpośrednio z polityką przestrzenną wyrażoną w obowiązującym *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego*.

Naczelna zasada to zasada zrównoważonego rozwoju – polegająca na prowadzeniu rozwoju społeczno-gospodarczo-przestrzennego, z zachowaniem równowagi przyrodniczej i kulturowej w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb mieszkańców – tak obecnych, jak i przyszłych pokoleń. Rozwinięciem tego podejścia są zasady, które powinny być podstawą prowadzenia polityki przestrzennej w gminie:

1. **zasada spójności terytorialnej** polegająca na kształtowaniu przestrzeni w oparciu o rozwój unikatowego potencjału poszczególnych terytoriów dla osiągnięcia celów rozwojowych, w tym spójności wewnętrznej dzięki zintegrowanemu zarządzaniu rozwojem;
2. **zasada długookresowej racjonalności ekonomicznej** polegająca na kształtowaniu polityki przestrzennej z uwzględnieniem oceny korzyści społecznych, gospodarczych oraz przestrzennych w długim horyzoncie czasowym;
3. **zasada hierarchiczności** z zachowaniem subsydiarności planowania przestrzennego nadająca prymat realizacji inwestycjom celu publicznego ze szczególnym uwzględnieniem zachowania niezbędnych standardów;
4. **zasada przezorności ekologicznej** polegająca na podejmowaniu działań niedopuszczających do degradacji środowiska;
5. **zasada kompensacji ekologicznej** polegająca na zarządzaniu przestrzenią z uwzględnieniem zachowania równowagi w środowisku przyrodniczym oraz wyrównania szkody wynikającej z rozwoju przestrzennego;
6. **zasada preferencji regeneracji (odnowy)** nad zajmowaniem nowych obszarów pod zabudowę polegająca na intensyfikacji procesów urbanizacyjnych na obszarach już zagospodarowanych, tak aby minimalizować ekspansję zabudowy na tereny dotychczas niezabudowane;
7. **zasada koordynacji pionowej i poziomej** oraz partycypacji społecznej oznaczająca współudział i współodpowiedzialność podmiotów realizujących politykę rozwoju.

Rekomendacje (wnioski), dotyczące kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej stanowią wyciąg i komentarz do modelu i odnoszą się do sfery przestrzennej, nie tracąc z horyzontu ściśle z nią powiązanych zagadnień gospodarczych i społecznych. Określa się szczegółowe wytyczne polityki przestrzennej dla wszystkich elementów struktury przestrzennej, tj.:

a. Obszary mieszkalne:

- Przeciwdziałanie niekontrolowanej suburbanizacji i rozlewaniu zabudowy;
- Dążenie do zwartości i wielofunkcyjności zabudowy (skupianie zabudowy i zapewnianie bliskiej dostępności podstawowych funkcji);
- Zachowywanie rezerwy terenu dla ogólnodostępnych przestrzeni publicznych;
- Segregacja i strefowanie funkcji wykluczające prawdopodobieństwo wystąpienia kolizji;
- Wzbogacanie funkcjonalne w zakresie usług podstawowych;
- Kreowanie podaży atrakcyjnego zasobu mieszkaniowego; rozwój komunalnego budownictwa mieszkaniowego;
- Tworzenie mieszkań chronionych i wspomaganych .

b. Tereny nauki, administracji, produkcji i biznesu:

- Budowanie atrakcyjnej oferty inwestycyjnej;
- Wsparcie rolnictwa;
- Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej;
- Prowadzenie działań na rzecz poszerzenia terenów przeznaczonych pod inwestycje – rozwój stref ekonomicznych i inwestycyjnych zlokalizowanych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, m.in. w miejscowościach: Wierzchowisko, Lubojenka;
- Przygotowanie i uzbrojenie terenów przeznaczonych pod inwestycje.

c. Infrastruktura publiczna i społeczna:

- Poprawienie standardu przestrzeni publicznych i eliminacja barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
- Utworzenie centrum rekreacyjnego gminy w m. Lubajenka;
- Zwiększenie dostępności żłobków, klubów dziecięcych i przedszkoli, ich modernizacja i doposażenie;
- Rozbudowa, modernizacja i doposażenie placówek oświatowych;
- Działania w kierunku zwiększenia dostępności usług medycznych, m.in. inwestycje w modernizację i doposażenie placówek ochrony zdrowia;
- Rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej przy szkołach;
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej oraz zwiększenie jej dostępności dla mieszkańców gminy i turystów;
- Budowa nowych i modernizacja istniejących pieszych i rowerowych szlaków turystycznych;
- Działania wspierające estetyzację i wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznych;
- Tworzenie atrakcyjnych warunków do spędzania czasu wolnego przez mieszkańców;

d. Pasmowe i wyspowe komponowane i nie komponowane tereny zielone – korytarze rzek, obszary uprawne, lasy, planty, bulwary, parki, cmentarze i ogrody:

- Zagospodarowanie terenów zielonych na cele rekreacyjno-sportowe;
- Podnoszenie jakości istniejących terenów zielonych i parkowych;
- Ochrona różnorodności biologicznej;
- Dbłość o stan środowiska naturalnego w szczególności zasoby wodne, glebę i powietrze;
- Urządzenie atrakcyjnych przestrzeni rekreacyjno-przyrodniczo- sportowych na terenach zielonych;
- Estetyzacja przestrzeni miejskich wraz z pielęgnacją i utrzymaniem terenów zieleni;
- Doposażanie przestrzeni publicznych (w szczególności podwórek miejskich) w obiekty małej architektury (kosze na śmieci, ławki);
- Rozwijanie terenów zielonych w celu zapewnienia ich ciągłości (pasaże roślinne);

e. System komunikacyjny i transportowy:

- Uspokajanie ruchu poprzez: nadanie priorytetu komunikacji pieszej, rowerowej i zbiorowej, ograniczanie ruchu samochodowego, dążenie do powiększania powierzchni przeznaczonej do ruchu pieszego;
- Budowa ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą;
- Rozbudowa i modernizacja dróg i infrastruktury okołodrogowej;
- Budowa chodników przy głównych drogach;
- Rozwój transportu międzygminnego i wewnątrzgminnego, w tym współpraca z przewoźnikami prywatnymi w celu dostosowania oferty transportowej do potrzeb mieszkańców;
- Podejmowanie działań w celu zwiększenia dostępności komunikacji kolejowej;
- Budowa spójnego systemu tras rowerowych.

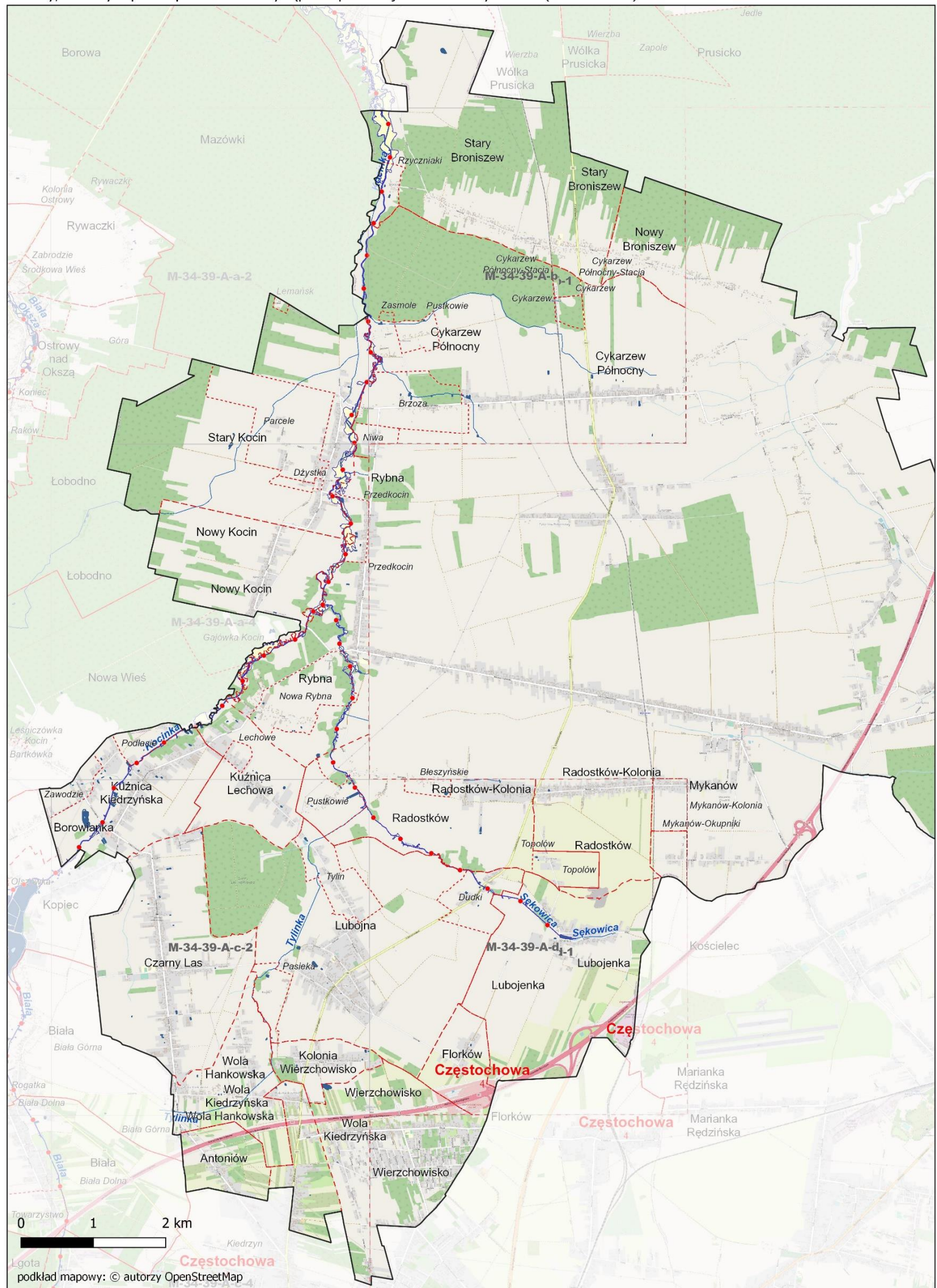
f. Cały obszar gminy:

- Adaptowanie gminy do zachodzących zmian klimatycznych, wzmacnianie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i zagrożenie utraty bezpieczeństwa energetycznego – komplementarne stosowanie działań ekologicznych i technicznych; szczególnie w zakresie budowy obiektów małej retencji oraz restytucja powierzchni biologicznie czynnych i włączanie ich w systemy zieleni;
- Wzbogacanie przestrzeni zabudowanych i ciągów komunikacyjnych zielenią towarzyszącą, służącą zaspokajaniu instynktownych potrzeb ludzi żyjących w środowisku przekształconym antropomorficznie (zurbanizowanym);
- Zapobieganie zagrożeniom i zanieczyszczeniom środowiska spowodowanym działalnością człowieka, poprawa jakości powietrza (m.in. preferowanie gospodarki niskoemisyjnej);

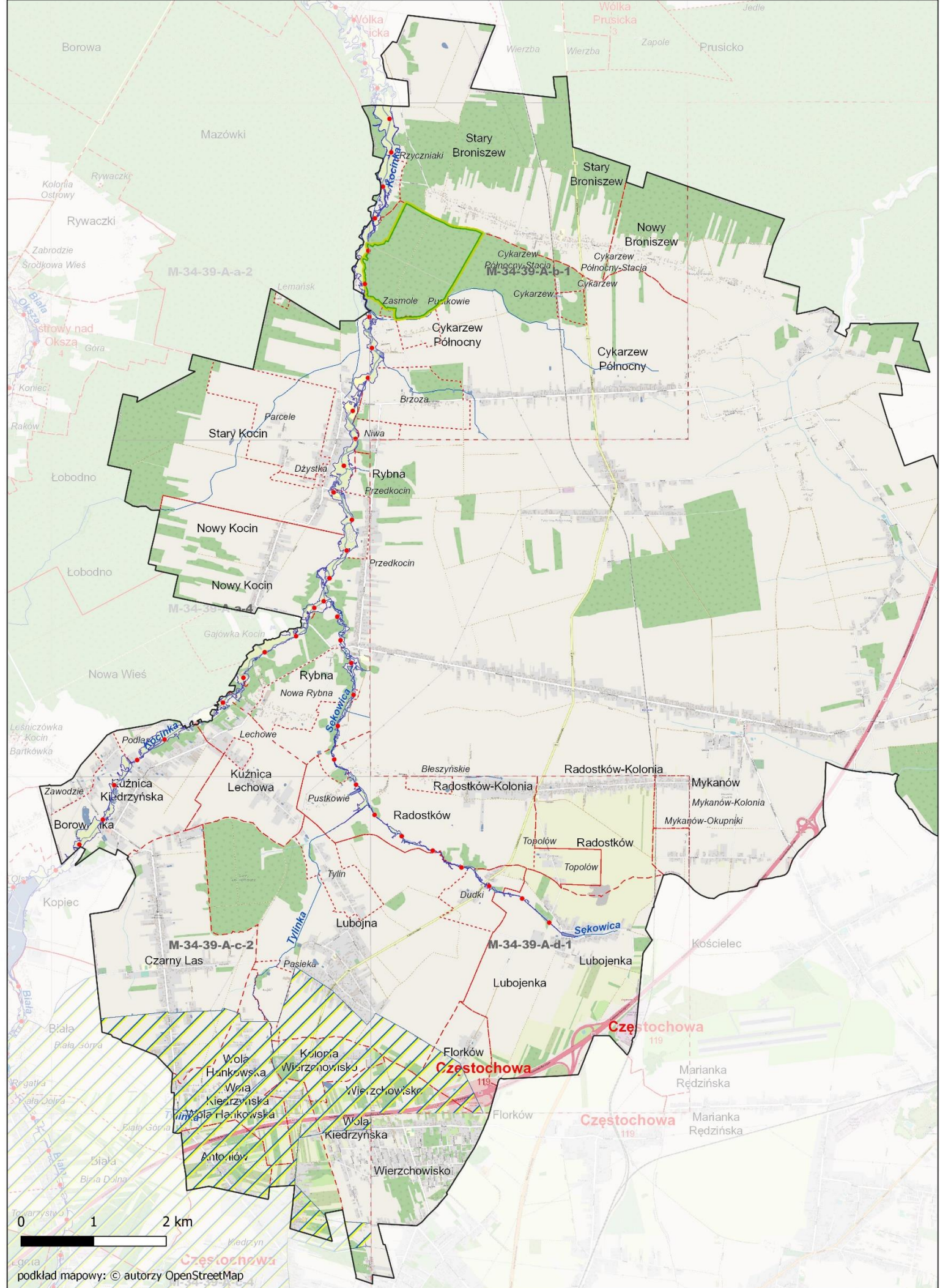
- Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania ekosystemów w gminie, kształtowanie sieci ekologicznej (ciągłość obszarów przyrodniczych, przewietrzanie, dostępność terenów dla celów rekreacyjnych i komunikacji pieszej).

Załącznik nr 3 Mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

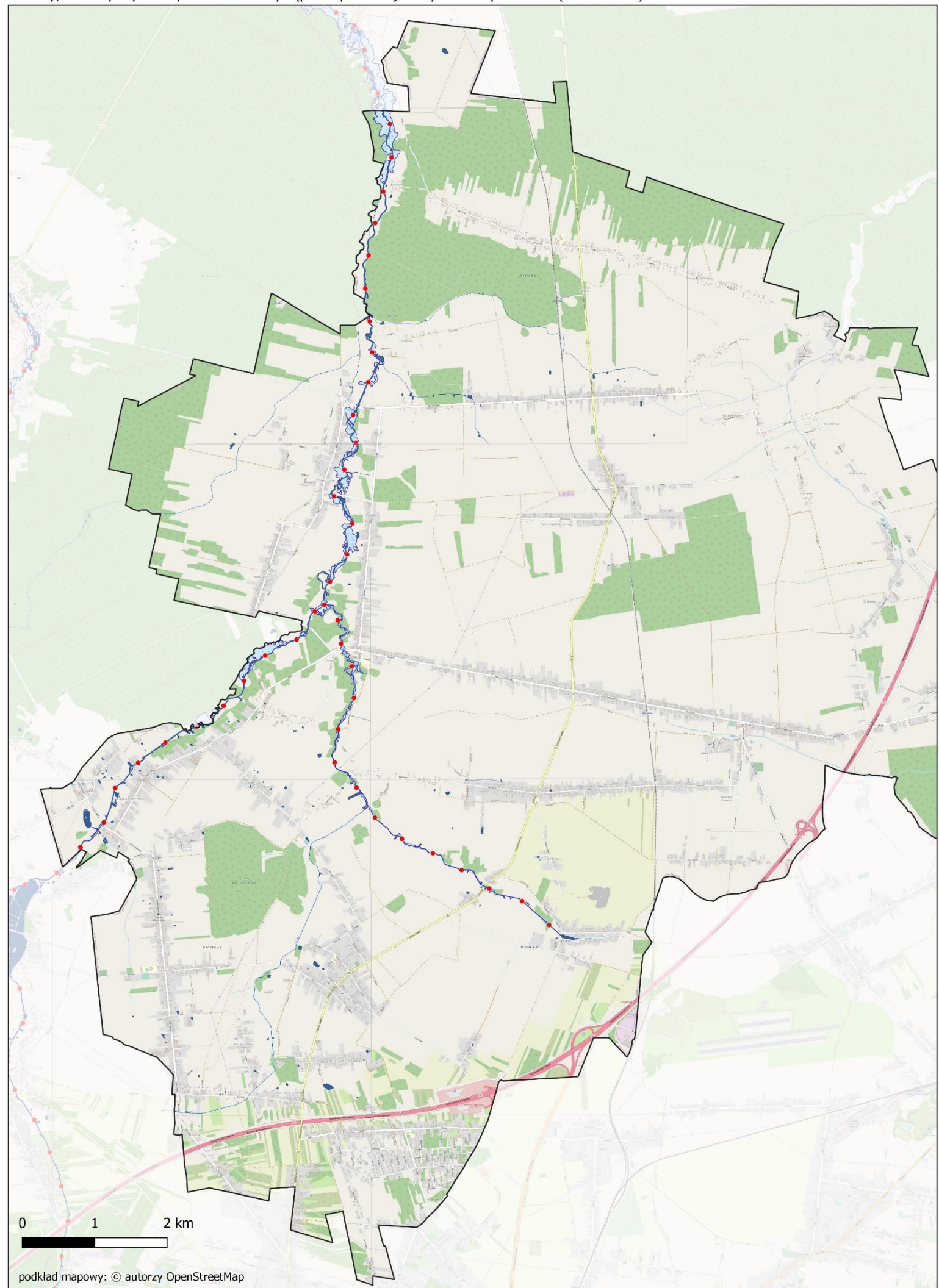
Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

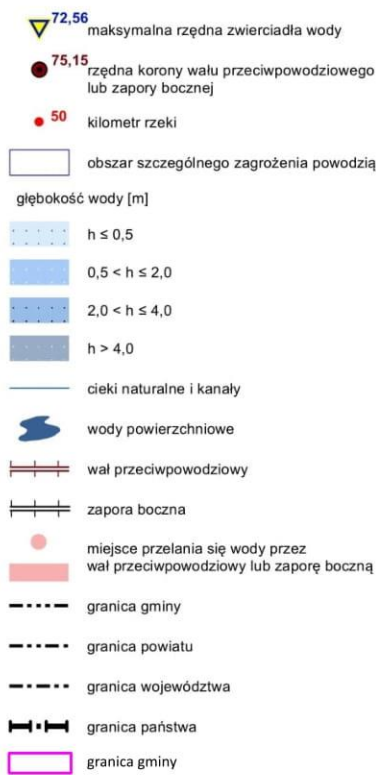
Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

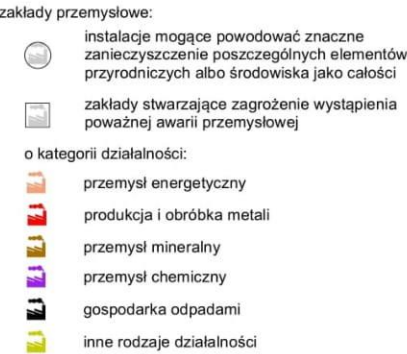
OBJAŚNIENIA ZNAKÓW

MAPA ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

MAPA RYZYKA POWODZIOWEGO

Potencjalne negatywne skutki dla środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej

Potencjalne negatywne skutki dla życia i zdrowia ludzi oraz wartości potencjalnych strat powodziowych

